“Alla sar bniedem għal dan il-għan: minħabba li int bħala bniedem ma stajtx tersaq lejn Alla imma stajt tersaq lejn bnedmin oħra, issa int tista’ tersaq lejn Alla permezz ta’ bniedem. U hekk il-bniedem Kristu Ġesù sar il-medjatur bejn Alla u l-bnedmin. Alla sar bniedem biex int timxi wara bniedem - ħaġa li tistà tagħmilha - u hekk tkun tistà tasal għand Alla, ħaġa li qabel ma stajtx tagħmel.”

Santu Wistin
Kummentarju Salm : 134, 5.

ĦOLQA BEJNIETNA

Segreterija Provinċjali,
Kunvent San Mark,
Triq Santu Wistin, Rabat RBT 1117, Malta
www.agostinjani.org

ĦOLQA BEJNIETNA

OTTUBRU – DIĊEMBRU 2017 / 4

ĦOLQA BEJNIETNA

FITTIXTEK | SIBTEK | ĦABBEJTEK

RIVISTA INTERNA TAL-PROVINĊJA AGOSTINJANA TA’ SAN MARK
OTTUBRU - DIĊEMBRU 2017 / 4

Taizé Prayers
26th January 2018 ~ 8pm
St. Mark's Priory
The Augustinian Cloister, Rabat
Augustinian Youths
www.agostinjani.org
f/AugustinianYouths
terencespiteri@gmail.com

IL-MILIED IT-TAJJEB
MERRY CHRISTMAS
BUON NATALE
FELIZ NAVIDAD
FROHE WEIHNACHTEN
NOLLAIG SHONA
WESOŁYCH ŚWIĄT
JOYEUX NOËL
VESELÉ VÁNOCE

WERREJ

Editorjal 2
Aġenda provinċjali....................................4
Mill-kelma tal-Provinċjal 5
Biċentinarju mit-twaqqif
tal-Provinċja Agostinjana Maltija 8
Domandi u risposti....................................16
450 Sena mill-mewt tal-qaddej t'Alla
Ġwann Battista Moya, Agostinjan 18
The question of suffering...........................20
Aħna anqas biss nafu nitolbu kif imiss 22
Martinu luteru (1483 – 1546)......................23
The destructive hurricane...........................24
X'jinħtieġu wliedna... tablets jew parents ?.....26
Nibnu l-memorja flimkien............................28
Il-valuri Agostinjani... 31
Mill-kelma tal-Papa Franġisku 32
Mogħdijiet ta' qdusija – Pass pass
mal-Kalendarju Liturġiku Agostinjan..........33
Hidma pastorali maż-żgħażagħ
u vokazzjonijiet...38
Konferenza tas-Superjuri
Maġġuri Reliġjużi f'Malta...........................43
Mill-kitba ta' Santu Wistin...........................45
Pubblikazzjonijiet.......................................48
Il-Lajċi Agostinjani u
l-Kapitlu Provinċjali 2018 54
Kappella Santa Rita – San Ġiljan....................55
Kulleġġ Santu Wistin 56
Mill-Brażil – 25 Sena fil-Paraná 65
Kunvent Madonna tal-Parir
it-Tajjeb – Paceville.....................................66
Mill-Kunvent San Mark - Rabat........................67
Mill-Kunvent ta' San Nikola – Hal Tarxien........70
Mill-Kunvent Santu Wistin – Valletta................71
Mill-Kunvent Santu Wistin – Victoria,
Għawdex..72
The Millenium Chapel....................................73
Mill-Parroċċa ta' Santu Wistin – Valletta...........75
Mill-Knisja ta' San Martin – Baħrija..................79
Mis-Segretarjat tal-Missjonijiet Agostinjani....84
Mid-Djarju tal-Provinċja 87

ĦOLQA BEJNIETNA

Editur: P. Raphael Abdilla OSA
E-mail: raphaelabdillaosa@gmail.com
Address: Segreterija Provinċjali,
Kunvent San Mark, Triq Santu Wistin,
Rabat RBT 1117, Malta
Korrezzjoni tal-Malti: Paul Ellul
Website: www.agostinjani.org
Facebook: Augustinians Malta
Ħajr: Lil kull min jgħin permezz
tal-kitba u ritratti
Issettjat u stampat: Best Print Co. LTD, Qrendi
Tel: 2168 0789

IL-GAŻAŻA LI SARET TISWA ĦAFNA FLUS

Minkejja tant twissijiet, riklami fuq it-*TV* u r-*radios* tagħna kif ukoll ċitazzjonijiet għoljin biex tħallas jekk tinqabad bil-*mobile* ma' widnejk inti u ssuq, xorta waħda għadek tara persuni, huma u jsuqu, b'din l-*imbierka* daqsxejn ta' magna mal-widnejn. Quddiem din in-negliġenza mhux l-ewwel darba kellna każijiet fejn persuni korrew serjament jew tilfu ħajjithom.

Ilkoll nafu tajjeb l-utilità tajba u bżonjuża li l-*mobile* llum għandu fil-ħidmiet tagħna, fir-relazzjonijiet ta' bejnietna u fil-komunikazzjonijiet tagħna mad-dinja kollha. F'daqsxejn ta' *screen* għandek kull tip ta' informazzjoni u kollox f'ħakka t'għajn... sempliċiment kemm tagħmel *click* fuq l-*iscreen* tal-*mobile* u għandek quddiemek it-tagħrif kollu li tixtieq. Il-prezz ta' dawn il-magni jvarja. Hemm min hu kuntent li jkollu *mobile* li jiswa €50 , jew inqas, u li għalih jgħaddi s-snin bih; filwaqt li għandek oħrajn, u naħseb jien li huma fil-maġġoranza, kull sena jridu jbiddluh u lesti li jonfqu għalih aktar minn €1,000. Naturalment, aktar kemm ikun sofistikat, aktar jiswa u bi prezzijiet li jvarjaw.

Il-bniedem, kull bniedem, ġie maħluq biex jgħix f'komunikazzjoni ma' oħrajn. U quddiem tant progress li llum ninsabu fih, hafna aktar minn qatt qabel, minkejja dan kollu, is-solitudni qiegħda tiżdied. U għaliex ma nistgħux ngħixu f'dinja fejn ma nistgħux ngħixu għal rasna, weħidna, irridu, u hemm bżonn, li nitkellmu ma' xi ħadd, u allura, arana l-ħin kollu *intektku* fuq dan l-*iscreen* li nġorru kontinwament fuqna. Hekk sirna, *tektek* kemm tiflaħ biex forsi xi ħadd ikellmek! Ninsabu ngħixu f'soċjetà li nistgħu nsejħulha: *soċjetà tat-tektik*.

Is-sabiħa hija din, filwaqt li rridu kontinwament insibu lil xi ħadd biex ikellimna permezz tal-*mobile*, donnu qegħdin ninqatgħu aktar minn xulxin. Żewġ ħaddiema, kmieni filgħodu, fl-istess karozza, jistennew, wieħed fuq naħa u l-ieħor fuq l-*istering*, it-tnejn b'rashom baxxuta fis-skiet, *itektku* fuq l-*iscreen* tal-*mobile*. Familji, joħorġu flimkien u m'hemmx ħaġa aħjar mill-*mobile* biex l-ulied joqogħdu bi kwiethom, kulħadd *itektek* fis-skiet u hekk, kulħadd miġbur bla storbju! Miskin min jipprepara l-ikel f'dawn ir-*restaurants* għaliex wara ħin twil fuq dan l-apparat, m'għadx aktar hemm pjaċir li wieħed jiggosta l-ikel li jkollu quddiemu. Kemm gruppi joħorġu flimkien biex jiffesteġġjaw diversi okkażjonijiet, kollox fis-skiet, kulħadd bil-*mobile* f'idejh *itektek* kemm jiflaħ. U xi ngħidu għad-djar tagħna stess, fejn il-mejda għandha tkun mument biex niltaqgħu flimkien u ngħidu kelma wkoll, issib min jinqata' kompletament mill-bqija, jiekol u ħalqu magħluq, mhux għaliex ħalqu mimli bl-ikel, imma iva, għaliex moħħu f'dak li qed jara, jaqra jew jikteb fuq il-*mobile*. Koppji li m'għadx għandhom ħin għal xulxin, biex quddiem xulxin jgħidu kelma u dan għas-sempliċi raġuni għaliex ir-raġel xi mkien fid-dar waħdu u l-mara xi mkien ieħor bil-*mobile* f'idejhom *itektku* għal rashom. Ma naħsibx li nkun qed inkabbarha żżejjed jekk ngħid li anke fil-knejjes tagħna, hekk kif din id-daqsxejn ta' kaxxa tibda *ttektek*, nintilfu kompletament biex nagħtu kas pjuttost dak li jkun dieħel fuq l-*iscreems* tal-mobiles u ċaw ċaw il-laqgħa tagħna ta' flimkien mal-Mulej.

Bilwieqfa jew fuq xi siġġu, weqfin jew mexjin, fid-dar jew f'xi restaurant, fuq ix-xogħol jew f'xi knisja, għall-kwiet jew fl-istorbju, waħdek jew f'xi kumpanija ta' xi ħaddieħor, il-ħin kollu għandi l-ħtieġa ta' din il-magna li għaliex saret ukoll mezz kif qiegħda taqtagħni mill-bqija tal-oħrajn qiegħda fl-istess waqt issarraf prezz għoli li qegħdin inħallsu għalih bi prezz qares: il-prezz tan-nuqqas

ta' komunikazzjoni. Il-komunikazzjoni li hija n-nifs ta' kull persuna u dan għaliex, ħadd minna ma jista' jgħix fl-iżolament.

Meta kont ċkejken, tgħidli ommi, barra l-gażaża li kien ikolli f'ħalqi, kien ikolli tnejn oħra mdendlin ma' għonqi, biex żgur kien ikolli gażaża żejda f'każ li nitlef waħda u hekk noqgħod dejjem bi kwieti! Il-prezz ta' dawn il-gażażi kien ikun jiswa ftit *soldi*, ftit ċenteżmi. Illum, għandna gażażi oħrajn u ferm sofistikati u li qed ikollhom qawwa kbira biex isikktu mhux biss min hu ċkejken, imma wkoll kull min hu kbir fl-età. Ma nimmaġinanix illum b'xi gażaża f'ħalqi jew xi oħra mdendla ma' għonqi! Biss, arani quddiem kulħadd, bla mistħija ta' xejn u bla rispett lejn il-persuni li jkolli quddiemi, inkun il-kaġun ta' nuqqas ta' komunikazzjoni minħabba din il-*gażaża* li qed jirnexxilha teqred minn fostna l-komunikazzjoni. F'dinja fejn il-komunikazzjoni saret faċli, qegħdin inkunu l-kaġun ta' nuqqas ta' komunikazzjoni bejnietna. Min jaf f'dan il-Milied li ġej, meta nkunu flimkien fuq il-mejda biex niċċelebraw dan il-ferħ, nippruvaw inħallu 'l bogħod minna dan l-*imbierek mobile* biex inkunu aktar viċin xulxin!

Il-festi t-tajba lil kulħadd.

P. RAPHAEL ABDILLA AGOSTINJAN

NITOLBU GĦALL-VOKAZZJONIJIET

Ġesù Feddej tagħna, int li sejjaħt għal warajk lill-Appostli tiegħek u bgħatthom fid-dinja biex iwasslu l-bxara t-tajba lill-bnedmin kollha, nissel nitolbuk, fil-qlub ġenerużi taż-żgħażagħ tal-lum, is-sejħa ħalli jgħixu u jaħdmu aktar fost il-fidili u jwasslu l-kelma tiegħek qalb dawk li għadhom ma semgħux bik.

Agħmel, Mulej, li ħafna żgħażagħ ikunu lesti li jħallu kollox billi jwieġbu għas-sejħa tiegħek fi ħdan il-familja Agostinjana, u għinhom biex jibqgħu fidili sal-aħħar għas-sejħa tal-Ispirtu tiegħek.

AĠENDA PROVINĊJALI

1 ta' Novembru:
P. Bonifaċju Bonello - RIP 1971;

4 ta' Novembru:
Quddiesa fiċ-Ċimiterju tal-Addolorata;

4 ta' Novembru:
P. Bonaventura Chetcuti - RIP 2009;

9 ta' Novembru:
Għeluq snin P. Richard Attard;

10 ta' Novembru:
Għeluq snin P. Julius Bonnici;

13 ta' Novembru:
Jum it-Twelid ta' Missierna Santu Wistin, Jum il-Qaddisin kollha tal-Ordni u Jum il-Vokazzjonijiet Agostinjani;

13-17 ta' Novembru
Irtir annwali tal-Provinċja – it-tieni grupp;

18 ta' Novembru:
P. Dumink Portelli - RIP 2009;

22 ta' Novembru:
P. Salv Portelli - RIP 1984;

22 ta' Novembru:
P. Federic Gibson - RIP 2002;

24 ta' Novembru:
Għeluq snin P. Franco Grech;

26 ta' Novembru:
Għeluq snin P. David Cortis;

29 ta' Novembru:
Flimkien mas-Sorijiet Agostinjani niċċelebraw Jum il-Vokazzjonijiet Agostinjani – Valletta;

29 ta' Novembru:
P. Alfonsu Farrugia - RIP 1961;

3 ta' Diċembru:
P. Valerju Bonello - RIP 2012;

8 ta' Diċembru:
Irtir tal-Avvent – La Salle Retreat Centre, Mellieħa

10 ta' Diċembru:
P. Joe R. Cacciattolo - RIP 1984;

14 ta' Diċembru:
Għeluq snin P. Pawl Muscat;

20 ta' Diċembru:
Għeluq snin P. Paul Formosa;

22 ta' Diċembru:
P. Ġwann Scerri - RIP 1981;

23 ta' Diċembru:
P. Aurelju Ċantar - RIP 1980;

24 ta' Diċembru:
Għeluq snin tal-Kardinal Prospero Grech;

24 ta' Diċembru:
P. Lawrenz Agius - RIP 1971;

26 ta' Diċembru:
Għeluq snin P. Luċjan Borg;

28 ta' Diċembru:
Għeluq snin P. Salvino Caruana;

28 ta' Diċembru:
P. Guiliermo Xerri - RIP 1961;

29 ta' Diċembru:
Ikla tal-Provinċja – Kunvent San Mark, Rabat;

30 ta' Diċembru:
Għeluq snin P. Francesco Calleja;

30 ta' Diċembru:
P. Wiġi Cachia – RIP 1972.

IS-SIGRIET LI NĦARSU 'L FUQ! TGĦALLIMNA DAN MARIJA, LI DAQT NIĊĊELEBRAWHA BĦALA L-IMMAKULATA

Jien wieħed minn dawk li nemmen li ħajjitna nifhmuha iktar u ngħixuha b'iktar paċi (*peacefully lived*), jew narawha fid-dawl tal-eternità... fis-sens li taf li hemm ħajja oħra wara din (*afterlife*). Li nemmnu li hemm ħajja wara l-mewt – *issa jew konxjament jew inkonxjament* – dan se jaffettwa kif tħossok kull minuta, ta' kull ġurnata ta' kif tgħix. Jekk bil-maqlub, ma nemmnux fl-eternità, trid tara kif se żżomm ġo fik 'ix-xjaten' (*demons*) tar-*restlessness*, tad-diżappunti, tad-dwejjaq, tal-għira, tas-self-pity (*titħassar lilek innifsek*) u taċ-ċiniżmu.

Jekk dil-ħajja naħsbu li hi 'il kollox, allura hu:

- Traġiku li tkun fqir, li ma jkollokx opportunitajiet, li ma tkunx b'saħħtek, jew li m'għandekx ġisem perfett.
- Traġiku li m'għandekx talenti/spazju biżżejjed biex tesprimi ruħek tajjeb, li ma tesperjenzax estasi fl-imħabba (*estasy in love*)
- Traġiku li ma sibtx is-*soulmate* perfett, li jkollok torqod waħdek.
- Traġiku li kont vittma ta' xi inċident, li ġejt abbużat/a, jew li ġejt ferut/a (*wounded*).
- Traġiku li l-ħajja taż-żwieġ jew tal-vokazzjoni li għażilt, ma neħħietx is-solitudni minn ġo fik, li tħossok dejjem skjav tax-xogħol, tad-dmir, tal-familja, b'tali mod li ma tħossokx ħieles biżżejjed (*in a way that limits our freedom*).
- Traġiku li m'għandekx *job* li vera jtik sodisfazzjon, li m'għandekx karriera li tonora t-talenti li għandek.
- Traġiku li ssib ruħek li qed tibda tixjieħ, li tibda titlef ċerta sbuħija fiżika, jew li tibda tħossok imwarrab.
- Traġiku li jkollok tiffaċċja l-mewt meta f'ħajtek għad fadallek x'tagħti.
- Traġiku li titlef il-pjaċiri tal-ħajja, li dejjem tħossok tgħix f'ħajja li għalik hi 'żgħira': ftit ħin, raħal żgħir, jafuk ftit.
- Traġiku li tara l-ħolm tiegħek isir trab, jew li tħoss nostalġija, għira, frustrazzjoni.
- Traġiku toqgħod taħseb xi stajt tkun jew għamilt iktar, jew li tkun għamilt għażliet ħżiena.
- Traġiku li tgħaddi l-ġimgħa/weekend waħdek, jew li tmur vaganza imma mbagħad ma kellekx ma' min taqsamha.
- Traġiku li tgħix f'ġisem, f'familja, fi żwieġ, f'dar, f'dinja li qatt ma tista' ttik kollox – *full symphony* – jew li tneħħilek għalkollox kull xewqa u restlessness ġo fik (*our deepest restlessness and longing*).
- Bil-maqlub, meta ħajtek taraha u tgħix... fid-dawl tal-eternità, allura tista' tgħix *aħjar* u b'*inqas* restlessness, diżappunti, dwejjaq, għira, *self-pity*, jew ċiniżmu. *Ifhem jibqgħu ftit hemm... imma żżommhom at bay... tikkontrollahom int, mhux huma lilek!*

Tara ħajtek fid-dawl tal-eternità jgħinna:

- Niġġieldu aħjar lix-xjaten tal-għira, bitterness, paranoia, obsessions u gideb fina. (l-*ilħna fina li dejjem iqattgħu fina!*)

➔ Ma naqtgħux qalbna kull darba li ġo fina jidħol id-diżappunt (bitterness)... qishom cassette tapes qodma: diskursati antiki, weġġħat antiki, old rejections and old injustices... b'tali mod li dejjem ġo fik toqgħod tħossok tradut/cheated... *life is not fair*!

➔ Ngħixu aħjar kull darba li jkollna mħabba skomda (frustrated love) b'tali mod li tidħol f'depression perpetwa (*near-suicidal depression*)

Li temmen f'ħajja wara din... ma jfissirx li tgħix fil-biża' li hemm xi nar li se jaħarqek, jew li jekk tkun tajjeb, se taqla' xi premju wara li tmut.

Temmen fl-eternità, bil-maqlub, jgħinek ikollok viżjoni sewwa, li tista' tgawdi l-veru ferħ/pjaċiri tal-ħajja, imma mingħajr ma toqgħod kuljum issallab lilek nnifsek... għax xi ħaġa ġo fik (*ġismek, żwieġ, karriera, anke l-morali tiegħek*), jew hemm barra... mhumiex perfetti!

Tgħallimna dan kollu Marija - li daqt niċċelebrawha bħala l-Immakulata:

➔ Tgħallimna dan kollu Marija: Sliem għalik palazz, tabernaklu, dar, ilbies, qaddejja, omm tiegħi (*titli li taha San Franġisk*).

➔ Tgħallimna dan Marija: hi... il-mara ta' bla storbju u ta' bla għaġla; il-*verġni li tisma' u tas-silenzju* (*hekk isejħilha Santu Wistin*).

➔ Tgħallimna dan Marija: hi... li kienet tismgħa l-istejjer ta' kulħadd... għax kulħadd għandu storja x'jirrakkonta (*anke jekk int taraha storja bħal ta' oħrajn jew bla sens)*. Anke li nisimgħu l-istorja tagħna stess... fil-paċi u b'ġentilezza!

➔ Tgħallimna dan Marija: hi... li kienet dejjem f'rabta intima ma' Alla, f'paċi miegħu, *kien f'ġufha*!

➔ Tgħallimna dan Marija: hi... li kienet ġentili/tenera magħha nnifisha u ma' oħrajn.

➔ Tgħallimna dan Marija: hi... li ħarset dejjem 'il fuq... tgħidilna biex inkunu f'paċi fl-ispirtu tagħna (*our soul*), u anke jekk id-dinja li fiha qed ngħixuha xi kultant tidher żlugata, jew li l-ħolm tagħna b'xi mod inbarax... hi tgħidilna biex ma nitilfux il-qawwa li hemm ġo fina... biex inkunu hienja. Kliem l-anġlu: '*Ifraħ Marija*!'

→ Tgħallimna fuq kollox dan kollu, Ommna l-Verġni Marija, li għax semgħet il-Kelma hi l-ewwel u ġarret din il-Kelma hi stess f'ġufha saret – araw il-missjoni vera tagħha - allura tifhem għalfejn hija l-iktar imbierka. Marija: l-arka tal-patt il-ġdid *(għax f'ġufha twieled il-Messija mwiegħed)*, tfakkarna biex dejjem inħarsu 'l fuq, u li 'l-qabar' *(l-oqbra tagħna)* mhumiex l-aħħar kelma. O Ġesù, aħna nirringrazzjawk tad-don tal-qawmien tiegħek u li llum int tħaddan f'dirgħajk lil Ommok Marija u twassalha bħala l-arka l-ġdida fit-tempju tal-Mulej, għax fiha tajtna sinjal sabiħ ta' tama. Għinna llum Marija... inkabbru d-devozzjoni tagħna vera lejk, l-imitazzjoniji tal-virtujiet tiegħek tas-safa, tal-umiltà, tas-smigħ tal-kelma ta' Alla u tal-imħabba tal-għedewwa.

→ *Lil Marija għalhekk għandna 'bżonnha'*: għax f'dinja li fiha hawn min qed jibża' 'jmut' u hawn min ukoll qed jibża' jgħix... fiha – f'Marija - hemm twarrad kull tama. Is-sigriet tagħha – intelqet f'idejH totalment: *Hawn jien il-qaddejja tal-Mulej, ħa jsir minni skont kelmtek*! *Kelma tal-aħħar... jien tgħallimtha bil-mod*: Jekk kuljum – bħal Marija - immorru għand Alla b'qalb miftuħa u nitgħallmu nkunu paċenzjużi u naħdmu biex inżommu r-relazzjoni tagħna miegħU ħajja kuljum, allura anke meta l-fidi jew il-ħajja tagħna tiġi ppruvata, nindunaw kemm Alla tagħna hu fidil bil-kbir. Nitlob li jien u intom ukoll... nintelqu f'idejH kuljum. *Ammen.*

→ Għandna 'bżonnha' lil Marija... fi żmien meta l-kumpass morali tas-soċjetà tagħna jidher li żbilanċja ruħu waħda sew; meta ġieli d-dlam *jidher* li qed jirbaħ lid-dawl, u fi żmien meta ħafna rrassenjaw ruħhom li jgħixu biss in-normalità (*kemm għeja u delużjoni tara fl-għajnejn*!) u għax tilfu l-*ispark* u l-ħeġġa tal-ewwel imħabba, qed jinsew/qed ninsew, li kull ġurnata hi l-aqwa okkażjoni biex niftakru li aħna lkoll maħbubin u li l-ħajja hija l-isbaħ don li għandna f'idejna biex ngħixu l-ewwel ħolma li Alla kellu u għad għandu għalina.

→ Nagħmlu tagħna l-*Memorare* (*attribwita lil San Bernard*) li hi riċetta ta' sliem fiha nnifisha: "Ftakar ja l-iżjed ħanina Omm Verġni Marija, li qatt ma nstema' li xi ħadd intefa' taħt il-ħarsien tiegħek, talbek l-għajnuna jew fittex li tidħol għalih u inti ma smajtux. Imqanqal minn dan il-ħsieb għal għandek niġri, ja Verġni Omm tiegħi: għandek niġi, quddiemek noqgħod midneb u niedem, ja Omm l-Iben ta' Alla magħmul bniedem. La tistmerrx it-talb tiegħi, iżda ismagħni u weġibni. Ammen"

P. RAYMOND FRANCALANZA AGOSTINJAN

BIĊENTINARJU MIT-TWAQQIF TAL-PROVINĊJA AGOSTINJANA MALTIJA

ANNIVERSARJU TA' TAMA L-AGOSTINJANI F'MALTA, PREŻENZA TA' MINGĦAJR STORBJU

Il-kommemorazzjoni mhix eżerċizzju ta' narċissiżmu — li nħares lejja nnifsi u nieħu pjaċir bija nnifsi — imma eżerċizzju ta' umiltà li jingħaqad mal-għanja ta' Marija: "Il-Mulej iħares lejn iċ-ċokon tal-qaddejja tiegħu u għamel fiha ħwejjeġ kbar" (Lq 1, 48-49).

Slitt propju din il-frażi mill-omelija ta' Mons Arċisqof Scicluna, fil-quddiesa pontifikali tal-għeluq tal-biċentinarju mit-twaqqif tal-Provinċja Agostinjana Maltija, għax tigbor fiha dak li ħassejt mhux biss matul dik iċ-ċelebrazzjoni partikolari, imma tul is-sena kollha ta' dan l-anniversarju speċjali.

B'onestà jekk wieħed iħares lura lejn il-kontribut u s-sehem tal-familja Agostinjana lill-komunità nisranija u lis-soċjetà inġenerali f'dawn il-gżejjer, mhux biss tul dawn l-aħħar mitejn sena, imma tul preżenza ta' iktar minn sitt mitt sena, isib li għandhom tassew biex jiftaħru. Il-preżenza Agostinjana f'Malta u Għawdex ħalliet il-marki tal-kariżma u l-ispiritwalità tagħha f'diversi oqsma tas-soċjetà tagħna : fil-ħajja kontemplattiva, f'dik spiritwali u pastorali, fil-qasam edukattiv, akkademiku u kulturali, fil-patrimonju reliġjuż, fil-qasam soċjali fost dawk l-iktar fil-bżonn f'pajjiżna u saħansitra f'dak missjunarju. Jiġifieri altru milli għandhom biex iħarsu lejhom infushom u kif jgħid l-Ingliż, '*they sing their praises*'.

Però l-esperjenza tiegħi u ta' ħafna oħrajn li missew mill-qrib il-ħidma Agostinjana, taf realtà kompletament differenti. Nafu realtà ta' komunità ta' aħwa reliġjużi li fil-parti l-kbira tagħha, taħdem fl-għelieqi tal-Mulej mingħajr daqq tat-trombi. Reliġjużi li verament jikkonsidraw lilhom infushom bħala qaddejja ċkejknin ta'Alla li jħallu d-direzzjoni tiegħu tagħmel bihom ħwejjeġ kbar. Żgur li f'dan ir-rigward ma nistax nesprimi s-sentimenti tiegħi aħjar minn dak li qal Mons. Arċisqof stess fl-omelija tiegħu f'dik iċ-ċelebrazzjoni konklussiva meta qal li.... *il-preżenza Agostinjana hija dik il-ħmira, dak il-fermentum,* **li fis-soċjetà Maltija tagħmel ħafna frott mingħajr ħafna storbju.**

Baqgħu f'qalbi wkoll kliem il-Provinċjal P. Raymond Francalanza f'din l-istess okkażjoni. Huwa saħaq li meta l-familja Agostinjana Maltija ddeċidiet li xtaqet tfakkar din il-ġrajja, riedet li din ma tkunx sempliċiment anniversarju ta' dati, jew ta' xi 'awtonomija' li nkisbet, imma fuq kollox, dan ikun mument ieħor qawwi biex titfakkar l-ħolma ta' Santu Wistin: ħajtu, l-esperjenza tiegħu, dak li emmen, dak li għex u għallem, il-mixja li għamel fih nnifsu u ma' oħrajn. L-Agostinjani permezz ta' din is-sena ta' tifkira riedu jġeddu l-impenn tal-ħidma tagħhom biex dawn kollha jibqgħu jgħixu. Xtaqu li dan ikun mument ta' grazzja u ta' stimolu ġdid mhux biss għalihom imma wkoll għal *tant aħwa oħra li bħalhom iġorru f'qalbhom il-ħolma ta' Santu Wistin.*

Naħseb li minkejja s-sbuħija unika tal-Konkatidral ta' San Ġwann u minkejja l-organizzazzjoni perfetta tal-pontifikal fl-għeluq tat-tifkira tal-biċentinarju, din is-sena tkun ġiet u marret bħala avveniment storiku biss, jekk almenu ma nżommux minnha f'qalbna l-kliem tal-għeluq tal-omelija tal-Arċisqof Scicluna:

U intom li intom devoti ta' Santu Wistin u qrib il-kariżma tiegħu permezz tal-patrijiet Agostinjani, meta tħarsu lejn il-motto tiegħu u lejn is-simbolu għażiż tiegħu tal-qalb minfuda, ftakru u itolbu, "Mulej, inti li inti ta' qalb ħelwa u umli agħmel li l-qalb tagħna tkun bħal tiegħek".

Jiena ngħaqqad l-awgurju tiegħi mat-talba tal-Provinċjal, li l-familja Agostinjana f'Malta tibqa' taqdi lil Alla u lill-Knisja b'fedeltà u b'sens ta' komunjoni li dejjem iddistingwewha, familja ta' aħwa li jibqgħu jaqdu l-missjoni tagħhom b'kuraġġ, b'ferħ, b'ispirazzjoni, bi kreattività u b'entużjażmu. Fl-istess ħin nawgura li fuq l-eżempju tal-passat il-familja Agostinjana tibqa' tiġġedded fil-Mulej biex tibqa' dejjem sinjal taċ-ċelebrazzjoni tat-tama. Għax kif temm Patri Raymond, l-isem l-ieħor tat-tama.... huwa Alla nnifsu.

CLIFFORD GALEA

MESSAĠĠ TAL-PROVINĊJAL FIL-BIDU TAL-PONTIFIKAL

Eċċellenza u maħbub Mons. Arċisqof,
Eċċellenza Nunzju Apostoliku Mons. Alessandro D'Errico
Eċċellenza Mons. Mario Grech – Isqof ta' Għawdex,
Eċċellenza Mons. Pawlu Cremona – Arċisqof Emeritu,
Vigarji Ġenerali taż-żewġ Djoċesijiet,
Huti Saċerdoti, ħuti lkoll.

Għażiż Missier,

Il-Provinċja Agostinjana Maltija - *u magħna tant aħwa oħra li bħalna jġorru f'qalbhom il-ħolma ta' Santu Wistin* - illum tinsab madwarek biex trodd ħajr lil Alla l-Missier, fl-okkażjoni tal-Biċentinarju tat-Twaqqif tagħha – *eżattament f'dan il-jum tal-14 ta' Settembru tal-1817* - mitejn sena ilu! Fil-verità, kif taf tajjeb inti, il-preżenza Agostinjana hija ħafna iktar bikrija, meta tqis li l-kariżma tagħna ilha tgħix fi xtutna sa ma tmiem is-seklu XVI.

Meta xtaqna li nfakkru din il-ġrajja, ridna li dan ma jkunx sempliċiment anniversarju ta' dati, jew ta' xi 'awtonomija' li ksibna, imma ridna fuq kollox, li dan ikun mument ieħor qawwi biex infakkru l-ħolma ta' Santu Wistin: ħajtu, l-esperjenza tiegħu, dak li emmen, dak li għex u għallem, il-mixja li għamel fih innifsu u ma' oħrajn...dawn kollha nixtiequhom jibqgħu jgħixu. Xtaqna li dan ukoll ikun mument ta' grazzja u ta' stimolu ġdid għalina lkoll.

Illum inħarsu lura...lejn dak li Alla għamel fina u permezz tagħna. Mhix ħarsa ta' nostalġija... bil-maqlub, hi iktar ħarsa ta' ringrazzjament u ta' barka. Nagħraf kemm fil-passat tagħna kien hemm aħwa fostna li ngħataw, taw ħajjithom kollha f'artna u barra minn xtutna, kemm dawl, kemm ġenerożità, kemm sagrifiċċji fis-skiet, kemm xhieda sabiħa u qaddisa, kemm fedeltà u servizz. *Fost dawn il-ħajja ta' Fra Grazzja Gauci OSA li f'din l-aħħar sena u nofs bdejna l-kawża tiegħu*. Nagħraf kemm ħutna stinkaw, kemm baqgħu sodi quddiem kull saram, kemm afdaw fl-abbundanza tal-Providenza ta' Alla. Nemmnu li llum dawn ħutna kollha qed igawdu lil Dak li biex tarah "*jeħtieġlek is-skiet*" (*Kummentarju tal-Vanġelu ta' San Ġwann 17,11*).

Imma nħares lejna llum u lejn dak li nixtiequ nkomplu nkunu fil-ġejjieni. Inħares lejn ħuti kollha u lejn tant persuni li magħna jaqsmu u jgħixu l-istess ideal. U għadni nara tant imħabba, passjoni kbira, entuzjazmu u ħeġġa bla limiti. Għadna bennejja ta' komunitajiet..forsi bla storbju..kif għandu jkun...imma ż-żerriegħa

hemm hi..nagħrafha... u naf li Alla Sid il-ħsad, għad ikompli jkabbar meta u kif jaf hu l-aħjar. Nara fil-komunitajiet tagħna xewqa kbira li jkun hemm adorazzjoni vera u awtentika lejn Alla u lejn xulxin. L-istess kif nara fostna impenn qawwi u dinamiku ta' servizz ġeneruż lejn tant persuni, f'bosta postijiet u okkażjonijiet.

Fl-Arċidjoċesi ta' Malta..aħna:

- Inservu fil-qasam edukattiv mill-Pietà u mill-Marsa fejn illum nilħqu madwar 1000 familja kull sena bejn studenti u edukaturi. Ilna naqdu f'dan is-settur għal dawn l-aħħar 170 sena (*mis-sena 1848*).

- Inservu mill-Komunità tal-Belt fejn f'dawn l-aħħar 50 sena għandna l-Parroċċa ta' Santu Wistin.

- Inservu mill-komunitajiet ta' Paceville u tas-Swieqi fejn għandna l-esperjenza sabiħa tal-*Millennium Chapel* u hemm naħdmu ma' tant nies - Maltin u barranin - li qed jagħmlu tfittxija f'ħajjithom, kif wkoll noffru esperjenzi ta' formazzjoni ħolistika u ngħinu fil-qasam soċjali u ta' djakonija.

- Inservu mill-Komunità tar-Rabat – li hi d-Dar Provinċjali. Dan hu post li fih żewwiġna l-aspett kulturali u l-patrimonju rikk li joffri l-post minnu nnifsu, ma' esperjenzi ġodda u ta' ħajja, fosthom il-post li pprovdejna għall-familji refuġjati. Minn dan l-istess kunvent aħna naqdu lill-Provinċja, nilqgħu żgħażagħ li magħna jiġu jagħmlu esperjenzi vokazzjonali u ta' dixxerniment, noffru spazji għal tant mumenti ta' djalogu, inservu l-komunità tal-Buskett, u kif taf ukoll tajjeb int, minn dawn l-aħħar tliet snin, bdejna s-servizz tagħna fiz-zona pastorali tal-Baħrija – esperjenza ta' tant entużjażmu u evanġelizzazzjoni friska. U ta' barka.

- Inservu f'Ħal Tarxien fejn hemm ukoll issa, għal tant snin twal ilna noffru servizzi pastorali fekondi ħafna u ħidmiet oħra fl-Oratorju li fih jintlaħqu faxex diversi ta' nies minn żgħar sa kbar.

Dawn huma *l-postijiet /il-binjiet*..imma li għall-grazzja ta' Alla minnhom għarafna dejjem tul is-snin, noħolqu 'proċessi' u 'spazji' ta' ħajja ġdida. Il-Provinċja issa ilha snin twal, fost affarijiet oħra, impenjata bis-sħiħ fil-qasam tal-istudju u l-kultura, partikolarment bl-Istitut Agostinjan u ċ-ċentru għall-Istudji Agostinjani u r-Riċerka tal-Provinċja, li frott tiegħu tul is-snin ħriġna tant xogħlijiet ta' Santu Wistin bil-Malti, u saru u baqgħu jsiru kull sena, tant mumenti ta' formazzjoni fuq l-ispiritwalità Agostinjana u studji patristiċi. F'din l-aħħar sena biss ħarġu mill-Provinċja 14-il pubblikazzjoni u nedejna l-inizjattiva ġdida ta' *'Djologi Agostinjani fit-Toroq tal-Hajja'*. Aħwa oħra mbagħad fil-Provinċja huma impenjati bis-sħiħ fuq kull front fis-servizz li nagħtu lill-Knisja: (a) Hemm it-tħejjija u l-formazzjoni li nipprovdu lill-gruppi li għal dawn l-aħħar 23 sena tellajna kull sena biex jagħmlu esperjenzi missjunarji fil-Brażil, fil-Kenja u fil-Możambik, (b) hemm l-aħwa li jaħdmu fil-qasam taż-żgħażagħ...ministeru sabiħ ħafna li nservu fih kemm individwalment kif ukoll bħala komunità provinċjali, (c) hemm il-ħidma pastorali li naqdu fl-iskejjel kemm tal-knisja u tal-istat bħala Diretturi Spiritwali; (d) hemm id-diversi inizjattivi soċjo-edukattivi li ilna issa snin nagħmlu u noħolqu; u hemm imbagħad (e) aħwa oħra li huma impenjati fil-qasam tat-tagħlim, fl-Università, fil-predikazzjoni, fl-irtiri, f'mumenti ta' formazzjoni, f'direzzjoni spiritwali, f'*counselling*, u f'esperjenzi ta' *life coaching* fid-diversi kuntatti personali u *seminars* li nipprovdu. Ninsabu impenjati wkoll biex immexxu liturġiji u mumenti ta' talb li fihom tisboq is-sbuħija, is-sempliċità u l-kreattività u dan mhux biss b'għażla ta' fidi profonda imma wkoll fid-dawl tax-xenarju f'pajjiżna li nbidel drastikament. Ngħinu wkoll tant persuni fil-bżonn minn kull lat u rajna li dejjem qsamna dak li għandna ma' ħaddiehor..anke dan fis-skiet u b'ġenerożità. Matul is-snin offrejna wkoll binjiet tagħna b'xejn għal ħidmiet u istituzzjonijiet ta'

karità. Għalija jibqa' profondament sabiħ il-mod, kif b'mod naturali dejjem konna hemm għal xulxin u kemm minkejja n-numru tagħna, noffru li nwieżnu lil xulxin fid-diversi ħidmiet u appostolati tagħna. *Dan id-don ta' għotja totali hi rikkezza kbira li għandna fostna*!

Irrid ngħid, li għamilna u bqajna ninvestu f'dawn l-għażiet kollha, flimkien ma' affarijiet oħra li nixtiequ nesperimentaw fis-snin li ġejjin, fid-dawl ta' dixxerniment kontinwu – *din tinkludi l-għarfien umli ta' dak li hu essenzjali, dak li għadda u dak li rridu niżirgħu u nwelldu* - biex il-Provinċja tagħna tkompli dejjem taġġorna u ssaħħaħ l-kariżma interna u l-istrateġija pastorali għas-snin li ġejjin fl-isfond tal-prijorità tal-Evanġelizzazzjoni, li tagħha rridu nkunu qaddejja b'viżjoni, b'impenn u direzzjoni ċara; u b'fidi kbira fil-Kelma tal-Mulej tagħna Sidna Ġesù Kristu biex "naqdfu 'l barra fil-fond" u nintelqu f'idejh.

- **Fid-Djoċesi ta' Għawdex** imbagħad aħna għandna l-preżenza tal-Komunità tagħna fil-Kunvent ta' Santu Wistin fir-Rabat – preżenza ta' iktar minn 300 sena u li preżentament qed naħdmu ħafna biex din il-binja storika, nittrasformawha f'post ta' dixxerniment u akkumpanjament għal dawk il-persuni kollha li jkunu jixtiequ jagħmlu mixja f'ħajjithom jew ikunu jixtiequ jagħmlu jiem ta' rtiri jew mumenti ta' talb u tfittxija personali. Grupp minna fil-Provinċja se nkunu impenjati biex nakkumpanjaw f'dan il-ministeru ġdid.

- **Barra minn xtutna**, imbagħad aħwa oħra jservu fis-Santa Sede, fil-Kurja tal-Ġeneral, fil-Kulleġġ Internazzjonali ta' Santa Monika, fil-Provinċja Taljana, f'dik Braziljana kif ukoll f'Cuba. Dawn ħutna wkoll huma xhieda sabiħa tal-ġenerożità tagħna bħala Provinċja tul is-snin. Meta konna iktar numerużi servejna wkoll għal tant snin u b'tant fedeltà u sagrifiċċju mhux żgħir speċjalment ġewwa l-Alġerija (*l-art ta' Santu Wistin*) u għamilna dan fi żmien ta' sogru kbir. F'dak iż-żmien, l-aħwa ħutna kienu xorta għamlu l-għażla li jibqgħu jaqdu qalb dan l-poplu minkejja l-periklu li kien hemm. F'mumenti oħra tal-Istorja tagħna tajna wkoll servizz pastorali fit-Tuneżija kif ukoll fl-Amerika.

Xi ftit jew wisq dawn huma l-'kwadri' prinċipali ta' ħajjitna. Fihom hemm paġni sbieħ ta' fedeltà kbira. Ta' dan kollu llum qed irroddu ħajr lil Alla. Meta kien hemm mumenti meta f'qalbi staqsejt lili nnifsi jagħmilx sens li llum tfakkar ġrajjiet ta' tant snin ilu, mal-ewwel imbagħad ftakart, li dan wara kollox, hu legat li għadna ngħixu b'mod frisk u b'tant imħabba sal-lum stess. U kull darba li noħlom f'Santu Wistin f'qalbi, fhimt li nkunu qed nonqsu jekk ma nagħmlux hekk. Hu għalhekk li kif semmejt, aħna mhux qed infakkru sempliċiment storja, proġetti u ħidmiet – li ġustament tassew ukoll jistħoqqilkom kull ġieħ – imma qed infakkru din il-ħolma li welldet qalb...qalb li llum għadha ħajja, tbaqbaq...u hi tant sabiħa.

Din il-ħolma jisimha Wistin...għalija mhux biss Missier Spiritwali..imma wkoll ħuna l-kbir, l-iktar ħuna magħruf, il-poeta, il-profeta, dak li qanqal tant kuxjenzi, il-bniedem ta' fidi, il-bniedem ta' Alla, il-ħabib ta' kulħadd.

Lil ħuti kollha u lil dawk li jaqsmu magħna dan l-ispirtu, nawgura li nkomplu nibqgħu nixbhuh u bħalu nkunu nies mimlija ('tqal') b'Alla, mimlija dawl, mimlija ferħ. Bħal Wistin...*Mulej: aħna rridu nibqgħu nfittxuk, nixtiequ nkomplu nsibuk u nagħrfuk..imma fuq kollox irridu nkomplu nħobbuk dejjem iktar.*

Fl-aħħar nett għaziz Mons. Arċisqof, waqt li llum ninsabu madwarek, nixtiequ nizgurawk li bħala reliġjużi Agostinjani kkonsagrati, se nkomplu b'fedeltà u b'sens ta' komunjoni li dejjem iddistingwietna, nibqgħu naqdu lill-Knisja b'kuraġġ, b'ferħ, b'ispirazzjoni, bi kreattività u b'entużjażmu...waqt li bil-frisk interjuri li nġorru f'qalbna... nibqgħu niċċelebraw it-tama. Għax l-isem l-ieħor tat-tama.... huwa Alla nnifsu.

Ta' dan kollu: *lil Alla waħdu: kull ġieħ u glorja. Ammen.*

PATRI RAYMOND
PROVINĊJAL
KONKATIDRAL TA' SAN ĠWANN - VALLETTA
14 TA' SETTEMBRU 2017

L-OMELIJA TAL-ARĊISQOF CHARLES J. SCICLUNA WAQT IL-PONTIFIKAL

"Tinsewx l-għemejjel kbar ta' Alla" (S 77, 7). Hekk kantajna fis-Salm Responsorjali li huwa parti mil-Liturġija tal-kelma f'din il-festa għażiża tal-Eżaltazzjoni tas-Salib Imqaddes, "tinsewx l-għemejjel kbar ta' Alla".

Il-Provinċjal, Fr Ray Francalanza, lejn it-tmiem tal-introduzzjoni tiegħu, tkellem dwar id-dilemma li kellu u li kellha l-Provinċja Agostinjana dwar jekk għandhiex tiċċelebra dan il-200 anniversarju mit-twaqqif tagħha. Aħna llum qegħdin hawnhekk miġbura fuq l-istedina tal-Patrijiet Agostinjani li qegħdin isegwu dan il-parir qaddis: "tinsewx l-għemejjel kbar ta' Alla". Għax kull meta ninġabru biex nikkommemoraw anniversarju tiġina t-tentazzjoni li ngħidu aħna se noqogħdu niftaħru b'rixna? Imma l-fatt hu li għandna d-dover nieqfu biex ngħidu grazzi lill-Mulej ta' dak li għamel fina u permezz tagħna. Il-kommemorazzjoni mhix eżerċizzju ta' narċissiżmu — li nħares lejja nnifsi u nieħu pjaċir bija nnifsi — imma eżerċizzju ta' umiltà li jingħaqad mal-għanja ta' Marija: "Il-Mulej iħares lejn iċ-ċokon tal-qaddejja tiegħu u għamel fiha ħwejjeġ kbar" (Lq 1, 48-49).

Nistgħu ngħidu li f'dawn il-200 sena l-Provinċja Agostinjana kienet ukoll preżenza bħalma jkun hemm fl-għaġna dik li inti tagħmilha tikber: il-*fermentum*, il-ħmira. **Il-preżenza Agostinjana hija dik il-ħmira, dak il-*fermentum*, li fis-soċjetà Maltija tagħmel ħafna frott mingħajr ħafna storbju.** "Il bene che non fa chiasso," kien iħobb jirrepetiha anke San Ġorġ Preca din l-espressjoni. Il-qamħa, li tikber fis-skiet u fis-silenzju, kultant tikber magħha s-sikrana wkoll. Il-Mulej iħallihom jikbru imma fil-ġudizzju tal-Istorja huwa l-qamħ li jinġabar biex isir ħobż għall-bnedmin.

Santu Wistin huwa dak li fittex fid-dlam imma ltaqa' ma' Ġesù bl-għajnuna ta' San Ambroġ, bl-għajnuna tal-Magħmudija u bil-proċess kbir ta' konverżjoni.

Ġesù, hu u jitkellem ma' Nikodemu juża x-xbieha tas-serp li Mosè refa' fid-deżert. Nikodemu huwa personaġġ li jfakkarna ħafna f'Santu Wisitn. Huwa bniedem ta' għerf li kellu mistoqsijiet kbar, li resaq lejn Ġesù fid-dalma tal-lejl u sar dixxiplu fidil tiegħu tant li nsibuh ukoll fil-Ġimgħa l-Kbira jitlob ma' Ġużeppi ta' Arimatija l-ġisem ta' Ġesù. Hu li f'dak il-kollokju kien sama' lil Ġesù jitkellem fuq il-misteru tal-eżaltazzjoni tiegħu: "kif Mosè refa'

s-serp fid-deżert, hekk jeħtieġ li jkun merfugħ Bin il-bniedem" (Ġw 3, 14). Kellu jkun ukoll xhud dirett ta' din l-eżaltazzjoni. Kien sema' lil Ġesù jitkellem fuq il-qawmien mill-ġdid u t-twelid mill-ġdid ta' min jemmen fl-Iben il-waħdieni. "Alla hekk ħabb lid-dinja li ta lill-Ibnu l-waħdieni, biex kull min jemmen fih ma jintilifx, iżda jkollu l-ħajja ta' dejjem" (v. 16).

U jekk is-serp fid-deżert, serp tal-bronż, ġie merfugħ 'il fuq minn Mosè biex kull min iħares lejh ifiq mill-gidma qerrieda tas-serp tad-deżert, kull min iħares lejn is-serp il-ġdid merfugħ fuq is-salib ikollu l-fejqan minn dnubieti, il-fejqan mill-velenu l-iżjed qerriedi, u jkollu l-ħajja ta' dejjem. Ġesù jgħid, "ma jintilifx iżda jkollu l-ħajja ta' dejjem". U din il-ħajja ta' dejjem Ġesù jsejħilha wkoll salvazzjoni. Alla ma bagħatx lil Ibnu fid-dinja biex jagħmel ħaqq mid-dinja imma biex bih hija ssalva.

Santu Wistin, bħal Nikodemu, huwa dak li fittex fid-dlam imma ltaqa' ma' Ġesù bl-għajnuna ta' San Ambroġ, bl-għajnuna tal-Magħmudija u bil-proċess kbir ta' konverżjoni. Hu ltaqa' mal-Mulej sa ma ta ħajtu totalment fis-saċerdozju u fl-episkopat. Santu Wistin, bħala dixxiplu u bħala Isqof, kien ukoll xhud tal-eżaltazzjoni tal-Mulej fuq is-salib.

"Dak il-Mulej li ma qagħadx ifittex tiegħu li hu daqs Alla," jgħid l-Appostlu Missierna lill-Filippin, "imma tneżża' minn kollox billi ħa n-natura ta' lsir, sar jixbah lill-bnedmin, u deher minn barra bħall-bniedem," dak il-Mulej li "ċekken lilu nnifsu, billi obda sal-mewt anzi sal-mewt tas-salib" (Fil 2, 7-8). U llum aħna u ninżlu għarkupptejna quddiem il-*vero lignum*, quddiem is-salib imqaddes li qiegħed fuq l-altar maġġur, aħna niftakru wkoll mhux biss fl-umiljazzjoni tal-Mulej, imma anke fl-eżaltazzjoni tiegħu. "Alla għollieh sas-smewwiet u żejnu bl-isem li hu fuq kull isem, biex fl-isem ta' Ġesù - fis-sema, fl-art u f'qiegħ l-art - il-ħlejjaq kollha jinżlu għarkupptejhom, u kull ilsien jistqarr Ġesù Kristu hu l-Mulej għall-glorja ta' Alla l-Missier" (vv. 9-11).

S'issa meta nħarsu lejn il-familja Agostinjana għadna naraw ġurisdizzjoni awtonoma u provinċja Maltija.

L-istorja tal-Provinċja Agostinjana kkonfermat preżenza sekulari għax l-Agostinjani ma ġewx Malta fl-1817. Fl-1817 il-komunitajiet Agostinjani fil-gżejjer tagħna saru provinċja. Kien moviment kulturali u anki kważi politiku li l-provinċji li kienu magħqudin ma' Sqallija, ikollhom l-awtonomja tagħhom għaliex l-awtoritajiet Ingliżi xtaqu jaqtgħu l-kuntatti kollha li r-reliġjużi kellhom ma' Sqallija, mar-Renju taż-Żewġ Sqallijiet, *delle Due Sicilie*. Anke d-Djoċesi ta' Malta, fl-1830 waqfet li tkun suffragana ta' Palermo. U allura f'din l-istorja li qegħdin niċċelebraw naraw ukoll l-iżvilupp tal-identità tagħna.

Illum qegħdin ukoll naraw il-fenomenu invers. Hemm provinċji li qegħdin jagħlqu u jingħaqdu mal-Italja, l-Irlanda jew pajjiżi oħrajn. Aħna s'issa meta nħarsu lejn il-familja Agostinjana għadna naraw ġurisdizzjoni awtonoma u provinċja Maltija. Provinċja Maltija li, kif qal tant tajjeb il-Provinċjal Fr Ray, dejjem kellha spirtu missjunarju. Meta mort il-Brażil kelli x-xorti niltaqa' anke mal-Agostinjani Maltin ta' hemmhekk. Imma Fr Ray semma wkoll esperjenzi oħrajn li huma attwali. Imma l-Ordni Agostinjana wasslet fil-Gżejjer Maltin mhux biss l-ispirtu tal-fundatur, Santu Wistin, imma wkoll id-devozzjonijiet qawwija tal-Madonna taċ-Ċintura, tal-Madonna tal-Buon Kunsill u tant devozzjonijiet oħra li żviluppaw bil-ħidma tal-patrijiet Agostinjani.

Dan il-Konkatidral stess għal diversi deċenji gawda mill-mużika li kienet immexxija mill-Agostinjani. Dan huwa patrimonju kbir li huwa ġawhra fil-preżenza ekkleżjastika tal-gżejjer tagħna. U l-preżenza llum mhux biss tal-Isqof Mario Grech, l-Isqof ta' Għawdex, imma wkoll tan-Nunzju Appostoliku, Mons. Alessandro D'Errico, u tal-Arċisqof Emeritu Pawlu Cremona, huwa sinjal konkret ta' gratitudni lil Alla imma anke lil dawn l-aħwa tal-Ordni ta' Santu Wistin, għall-ġenerożità tagħhom, għad-dedikazzjoni tagħhom u għax-xhieda tagħhom.

F'din il-festa solenni tal-Eżaltazzjoni tas-Salib, illum nirringrazzjaw lill-Mulej għall-fidwa li ġabilna u għall-prezz għoli li ħallas biex jurina kemm iħobbna. Il-Papa kellu din l-espressjoni sabiħa dalgħodu meta qaddes f'Santa Marta: "is-salib huwa għajta ta' mħabba, is-salib ta' Ġesù huwa kollu mħabba".

L-aħwa, għadni ġej minn Londra fejn kelli l-opportunità nżur lil ħutna Maltin u Għawdxin li jitilgħu hemmhekk għall-kura speċjalizzata. U kelli l-privileġġ noqgħod ħdejn is-sodda tat-trabi tat-twelid, ta' żgħażagħ, ta' tfal u ta' adulti. Il-mard ma jħares lejn wiċċ ħadd, kif tafu, u inti tara s-salib ħaj u konkret. Pazjent li kien għadu żagħżugħ qalli xi ħaġa li ma ninsieha qatt. Qalli, "Father, jiena kont inbigħ is-saħħa u missitni din ix-xorti, mhijiex sabiħa. Imma meta nara t-tbatija fit-tfal taf x'ngħidlu lil Ġesù? Neħodha jiena t-tbatija tagħhom basta ma jbatux huma". U jiena f'qalbi għedt, "Hawnhekk qiegħed fil-preżenza ta' xi ħadd li fehem il-misteru tas-salib tal-Mulej." Dan ma għamilx ħafna korsijiet tat-Teoloġija imma hu, b'imħabba kbira u fil-verità, lest li jitgħabba bil-mard ta' ħaddieħor biex ma jarax lil ħaddieħor ibati.

Ma ninsewx nirringrazzjaw lill-Mulej talli, permezz tal-aħwa Agostinjani, ikompli jagħmel fostna għemejjel kbar.

U aħna hekk ngħidu fil-Ġimgħa l-Kbira, aħna u nirrepetu l-kliem tal-profeta Isaija: "tgħabba bil-mard tagħna, id-dnub tagħna waqa' fuqu […] mill-ġrieħi tiegħu aħna ksibna l-fejqan" (ara Is 53 4.5). Dawn huma l-qaddisin tal-lum. Jien ma rridx nikkanonizzah lil dan ir-raġel, ma jafx li qed insemmih u mhux se ngħid min hu. Alla jaf min hu. Imma dawn huma l-qaddisin tal-lum, l-aħwa, u allura San Pawl kellu raġun isejjaħ lill-aħwa qaddisin, għax il-qaddisin huma dawk li minkejja li huma dgħajfa u midinbin, fehmu l-qalb ta' Ġesù u jippruvaw jgħixu din il-vokazzjoni.

U intom li intom devoti ta' Santu Wistin u qrib il-kariżma tiegħu permezz tal-patrijiet Agostinjani, meta tħarsu lejn il-motto tiegħu u lejn is-simbolu għażiż tiegħu tal-qalb minfuda, ftakru u itolbu, "Mulej, inti li inti ta' qalb ħelwa u umli agħmel li l-qalb tagħna tkun bħal tiegħek".

"Tinsewx l-għemejjel kbar ta' Alla". Aħna llum ġejna hawnhekk biex niftakru biex ma ninsewx nirringrazzjaw lill-Mulej talli, permezz tal-aħwa Agostinjani, ikompli jagħmel fostna għemejjel kbar.

+ CHARLES J. SCICLUNA
ARĊISQOF TA' MALTA
KONKATIDRAL TA' SAN ĠWANN - VALLETTA
14 TA' SETTEMBRU 2017

MESSAĠĠ TAS-SUPERJUR ĠENERAL TAS-SOĊJETÀ TAL-M.U.S.E.U.M.

Għażiż Provinċjal,

Nixtieq li f'ismi u f'isem is-Soċjetà tad-Duttrina Nisranija M.U.S.E.U.M. ningħaqad magħkom il-Patrijiet Agostinjani fir-radd il-ħajr lil Alla fl-okkażjoni tal-mitejn sena mit-twaqqif tal-Provinċja f'Malta.

Aħna napprezzaw l-importanza tal-kariżma Agostinjana fid-Djoċesijiet ta' Malta u t'Għawdex. Il-ħidma tagħkom fis-setturi differenti tal-ħajja, speċjalment fil-formazzjoni fil-fidi u fl-edukazzjoni hi wkoll ta' ispirazzjoni u ta' inkuraġġiment għas-Soċjetà tagħna.

Flimkien mal-awguri tas-Soċjetà tal-M.U.S.E.U.M. inwiegħdek it-talb tiegħi u tal-Membri biex il-Mulej ikompli jgħin lill-membri kollha tal-Provinċja Agostinjana Maltija u jagħniha b'iktar vokazzjonijiet.

Nitlob il-barka tiegħek.

NATALINO CAMILLERI
IS-SUPERJUR ĠENERALI
28 TA' SETTEMBRU 2017

† *Verbum Dei caro factum est*

Societas Doctrinæ Christianæ
M.U.S.E.U.M.
207, Saint George Preca Road, Marsa MRS 9010, Malta.
Tel. 000356 22290333 - E-mail: info@sdcmuseum.org; Web: http://www.sdcmuseum.org

28 ta' Settembru 2017

Fr Ray Francalanza OSA
Provinċjal
Segreterija Provinċjali
Kunvent San Mark
Triq Santu Wistin
Ir-Rabat RBT 1117
Malta

Re: Mitejn sena mit-twaqqif tal-Provinċja Agostinjana f'Malta

Għażiż Provinċjal,

Nixtieq li f'ismi u f'isem is-Soċjetà tad-Duttrina Nisranija M.U.S.E.U.M. ningħaqad magħkom il-Patrijiet Agostinjani fir-radd il-ħajr lil Alla fl-okkażjoni tal-mitejn sena mit-twaqqif tal-Provinċja f'Malta.

Aħna napprezzaw l-importanza tal-kariżma Agostinjana fid-Djoċesijiet ta' Malta u t'Għawdex. Il-ħidma tagħkom fis-setturi differenti tal-ħajja, speċjalment fil-formazzjoni fil-fidi u fl-edukazzjoni hi wkoll ta' ispirazzjoni u ta' inkuraġġiment għas-Soċjetà tagħna.

Flimkien mal-awguri tas-Soċjetà tal-M.U.S.E.U.M. inwiegħdek it-talb tiegħi u tal-Membri biex il-Mulej ikompli jgħin lill-membri kollha tal-Provinċja Agostinjana Maltija u jagħniha b'iktar vokazzjonijiet.

Nitlob il-barka tiegħek.

Natalino Camilleri
Is-Superjur Ġenerali

X'QED TFITTEX FIL-ĦAJJA? XI JRID ALLA MINNEK? LEST TĦALLIH JGĦINEK?

Xi jrid Alla minni? X'jixtieq minn ħajti? X'inhi s-sejħa li għandu għalija? Fejn nista' nsib il-ferħ veru f'din id-dinja? – X'ser ikun l-istat tal-ħajja tiegħi? Kif ser inkun naf għal-liema triq jiena msejjaħ: ħajja reliġjuża, ħajja saċerdotali, lajk *single* impenjat? Niżżewweġ u nibni familja? Hija din il-persuna li magħha ser naqsam ħajti u nwiegħed li nirrispetta u nħobb ħajti kollha?

Dawn huma domandi diffiċli u jistgħu ibeżżgħuna imma fl-istess ħin mistednin inpoġġu t-tama f'Alla li huwa Missier u wegħedna li ser jakkumpanjana tul ħajjitna kollha. Il-wegħda tiegħu tirbaħ kull inċertezza, dubju u tbatija.

Ir-risposta għall-mistoqsija ta' "Alla xi jrid minni" hija bejnek u bejn Alla imma hemm diversi aspetti li jgħinuk fir-riflessjoni (dixxerniment) biex twieġeb b'onestà u fedeltà dak li Alla jrid minnek.

Qabel nitkellmu minn x'tip ta' sejħa Alla għandu għalija, hemm mistoqsija ikbar – X'tip ta' qdusija Alla jrid għalija? Kulħadd huwa msejjaħ għall-qdusija: lajċi *single* impenjati, miżżewġin, reliġjużi u saċerdoti. Din hija s-sejħa universali li tgħodd għal kulħadd. Fl-aħħar il-Mulej mhux ser jistaqsina jekk kontx, saċerdot jew miżżewweġ imma jekk ħabbejniex lill-oħrajn. San Ġwann tas-Salib jgħid li fl-aħħar jum aħna ser inkunu ġġudikati fuq l-imħabba biss.

Għalhekk il-mistoqsija vokazzjonali ssir: ***Liema sejħa l-iktar li ser tħallik tħobb u tagħti lilek innifsek lil Alla u lill-oħrajn***: billi trabbi familja, issir saċerdot, tgħix il-ħajja reliġjuża jew il-ħajja ta' lajk *single* impenjat/a? Nixtieq naqsam miegħek ftit aspetti li jgħinuk tkompli tfittex u tiskopri dak li Alla jrid minnek.

Ir-relazzjoni tiegħek mal-Mulej hija ferm importanti f'dan iż-żmien ta' riflessjoni u deċiżjonijiet kbar fil-ħajja tiegħek. Halli l-Kelma ta' Alla tkun kumpann fil-mixja tiegħek, ipparteċipa fl-Ewkaristija li hija l-ikel u x-xorb tal-ħajja tagħna, faħħar lil Alla b'ħajtek u tiddejjaqx toqgħod quddiem l-Ewkaristija, fil-preżenza tiegħu. Irrifletti fuq ix-xewqa sinċiera li tagħti lilek innifsek lill-oħrajn għax kull sejħa għandha l-għan li tingħata lill-oħrajn.

Isma' x-xewqat li hemm fil-fond ta' qalbek u b'hekk tkun taf x'inhu dak il-ferħ li l-Mulej ħejja għalik, hu jitkellem fis-silenzju tal-qalb u fl-esperjenzi li jgħaddik minnhom, fil-persuni li magħhom tiltaqa'. Huwa normali li tħossok imħawwad u xi drabi l-istess xewqat ikunu opposti ta' xulxin. Kemm ilek tħoss din ix-xewqa għas-sejħa partikolari? Il-persistenza u l-perseveranza tax-xewqa tkompli tagħtik dawl fuq dan kollu.

Aspett importanti f'dan iż-żmien ta' riflessjoni huwa **l-prinċipju tar-realtà**. Ilkoll nafu li huwa Alla li jsejjaħ, huwa ħaddieħor li jaċċetta li jgħix ħajtu miegħek. Din hija r-realtà esterna – jekk naraw is-sejħa għall-ħajja miżżewġa nirrealizzaw li jrid ikun hemm l-istess rieda u xewqa miż-żewġ persuni, ma nistax naħseb li jien inħobb lil dik il-persuna jekk il-persuna l-oħra mhux tħoss l-istess emozzjonijiet u ma tixtieqx tkompli ssir tafni.

L-istess ħaġa fis-sejħa għall-ħajja reliġjuża/saċerdotali. Hija l-Knisja li ssejjaħ/tistieden u tilqa' l-persuna biex tgħin l-għalqa tal-Mulej. Għalhekk huwa importanti li d-dixxerniment isir minnek u mill-Knisja (minn persuna li tkun qed takkumpanjak fil-mixja vokazzjonali tiegħek – akkumpanjatur vokazzjonali, direttur spiritwali, surmast eċċ). Dan l-aspett ikompli

jgħin fit-tfittxija għas-sejħa awtentika u sinċiera li Alla għandu għalik.

Jista' jkun li l-biża' twaqqfek u ma tħallikx tkompli tiskopri s-sejħa li Alla għandu għalik. Nistgħu **nibżgħu li Alla qiegħed isejħilna għal xi ħaġa li mhux ser inkunu kuntenti.** Alla ma jixtieqx li fis-sejħa u l-ħajja tagħna nkunu mdejqin imma l-iskop tas-sejħa huwa li jsalvana u jagħtina l-ħajja. **Is-sejħa vera hija dik li timliena bil-ferħ u l-entużjażmu, dik li tagħtina l-paċi veru tal-qalb u tħallina nkunu aħna stess.** M'għandekx għalfejn iġġiegħel lilek innifsek tibdel il-personalità tiegħek biex tidħol f'dik is-sejħa partikolari. Din għandha tkun naturali fl-istess waqt bix-xewqa tal-għarfien dejjem iktar tiegħek innifsek fi żvilupp kontinwu matul iż-żmien. Il-Mulej ser iħejjina u jibdilna għal dak li għandna bżonn.

Nibża' li mhux ser inkun kapaċi ngħix u nwettaq dak li Alla jrid minni. Biża' komuni huwa l-biża' personali – il-biża' li mhux ser inkun kapaċi, il-mistħija li twaqqafni milli nagħmel pass f'ħajti, il-biża' mid-dgħufijiet tiegħi. Dawn huma kollha biżgħat normali u m'għandix inħallihom ifixkluni milli nkompli nintelaq f'idejn il-Mulej. Il-biżgħat u d-dgħufijiet tagħna huma parti minn ħajjitna u permezz tagħhom inkomplu niskopru lilna nfusna. Tista' tegħlibhom? Iva tista', imma bil-mod u b'ħafna paċenzja, dan jitlob ħafna żmien, talb, u għajnuna minn diversi persuni oħrajn (ħbieb, akkumpanjaturi spiritwali, għajnuna professjonali eċċ). Għandna bżonn l-għajnuna ta' ħaddieħor biex inqumu u noħorġu minn dawn id-dgħufijiet.

Jekk tixtieq twieġeb għal sejħa li hemm f'qalbek, agħmel kuraġġ u taqtax qalbek, il-Mulej ser ikun miegħek anke fil-mumenti li fihom ma tagħrafx il-preżenza tiegħu. Għażilt triq diffiċli u ta' sfidi kbar, jista' jkun li ta' madwarek mhux qegħdin jagħmlu l-istess għażla, tħossok miexi kontra l-kurrent u t-triq hija dejqa ħafna? Tistenniex sakemm tkun il-ġenna biex tħoss l-imħabba tal-Mulej...ibda minn hawnhekk! Il-Mulej qiegħed jistenniek. Intelaq f'idejh...Ħallih imexxik...Agħmel il-pass illum!

Jekk tixtieq tiskopri iktar dak li Alla jrid minnek, ikkuntattja lil P. Terence Spiteri osa fuq 21454111 jew email terencespiteri@gmail.com.

P. TERENCE SPITERI
AGOSTINJAN
AKKUMPANJATUR VOKAZZJONALI

450 SENA MILL-MEWT TAL-QADDEJ T'ALLA

ĠWANN BATTISTA MOYA, AGOSTINJAN

MISSJUNARJU EWLIENI AGOSTINJAN U APPOSTLU TA' TIERRA CALIENTE

Il-Qaddej ta' Alla Fra Ġwann Battista Moya y Valenzuela twieled f'Jaén, Spanja, fl-24 ta' Ġunju 1504 u miet f'Valladolid (illum Morelia, fl-istat ta' Michoacán), f'dak li kien il-viċi renju ta' Spanja l-Ġdida, jew il-Messiku, nhar l-20 ta' Diċembru 1567, f'riġlejn ix-xbieha tal-Imqaddsa Verġni Marija tas-Sokkors.

Il-ġenituri tiegħu kienu Jorge Moya u Teresa de Valenzuela. Sa miċ-ċokon wera ħiliet ta' intelliġenza notevoli, speċjalment għall-istudju tal-Grieg u l-Latin. Għaldaqstant intbagħat f'Salamanca, sede tal-Università famuża li ġġib l-istess isem. Hemm daħal f'kuntatt mal-patrijiet Agostinjani, u innamra mal-istil ta' ħajja tagħhom, hekk li iddeċieda li jidħol fil-kunvent Agostinjan ta' Salamanca, fejn beda n-novizzjat fl-1522. Is-Surmast tan-novizzi kien il-famuż Luis de Montoya, patri ta' fama qaddisa. Għamel il-professjoni reliġjuża fil-Milied tal-1523, fejn ingħata l-isem ta' Ġwann Battista. Għex fl-istess komunità S. Alonso de Orozco, u kien taħt it-tmexxija ta' S. Tumas ta' Villanova. Temm b'suċċess l-istudji tal-filosofija u t-teoloġija, kif ukoll rebaħ numru ta' pożizzjonijiet akkademiċi. Ġie ordnat saċerdot fl-1528.

Ġaladarba l-ħidma kbira ta' evanġelizzazzjoni kienet inbdiet fl-artijiet kbar mikxufa ftit tas-snin qabel, l-Agostinjani ma damux wisq ma organizzaw l-ewwel vjaġġ lejn il-kontinent Amerikan. P. Francisco de la Cruz kien il-kap ta' din l-ispedizzjoni li telqet minn Spanja fl-1533. Moya kellu jagħmel parti minn dan l-ewwel grupp li qabad triqtu lejn Spanja l-Ġdida, iżda ftit qabel it-tluq talab permess sabiex iżur lil ħuh, patri Agostinjan ukoll, bil-ħsieb li jistiednu għall-vjaġġ, ħaġa li ma rnexxilux jagħmel. Din id-devjazzjoni tellfitlu l-vjaġġ billi l-missjunarji ma setgħux ikomplu jistennewh aktar u salpaw. Iddispjaċut għal dan il-fatt, xejn ma żammu milli jingħaqad fit-tieni spedizzjoni ta' missjunarji Agostinjani fl-1536.

Wara li qasmu l-Atlantiku u għaddew Kuba, il-missjunarji Agostinjani niżlu fil-belt ta' Veracruz u telquha għall-Belt tal-Messiku. Mill-ewwel ingħatawlu l-indikazzjonijiet sabiex imur lejn in-Nofsinhar, bil-ħsieb li jakkumpanja fil-missjoni lill-Agostinjan famuż ieħor, il-Qaddej ta' Alla Agustín de Coruña. Lil Moya messu jagħti servizz fl-arja ta' Tlapa u Chilapa. Wara xi żmien, fejn tgħallem il-lingwa indiġena Náhuatl, intbagħat f'Huauchinango, fejn beda jaħdem fl-1544, jevanġelizza u, fl-istess ħin, jaqdi fil-ministeru tal-fejqan, hekk li kellu l-fama ta' tawmaturgu. Din il-fama akkumpanjatu għall-bqija ta' ħajtu.

Wara xi żmien irċieva n-nomina ta' Pirjol tal-kunvent Agostinjan tal-Belt tal-Messiku, fejn kellu jittrasferixxi ruħu, iżda ma kienx sodisfatt bit-tip ta' xogħol li ġabet magħha din il-kariga prestiġjuża, hekk li talab sabiex jintbagħat lejn l-artijiet magħrufa bħala Tierra Caliente, fejn ittama li l-ħidma tiegħu ta' fidwa setgħet tkun ta' profitt akbar għal kulħadd. Wara kollox dan kien l-għan tal-ħajja missjunarja tiegħu. B'dan il-ħsieb f'moħħu, telaq lejn il-provinċja ta' Michoacán. Fir-raħal ta' Guayangareo kien qed jinbena l-kunvent tal-Ordni u l-post diġà kien qed jingħatalu l-isem ta' Valladolid.

Fi triqtu lejn Tierra Caliente, għadda minn Tiripetío, fejn l-Agostinjani kienu diġà stabiliti u waqqfu l-ewwel ċentru Universitarju fil-kontinent. Wara ftit taż-żmien hemm, billi kien jaf li l-preżenza tiegħu kellha tkun fejn il-fidi kattolika kienet nieqsa, jiġifieri fil-partijiet l-aktar baxxi u mill-aktar sħan tax-xmara Balsas, beda jterraq lejn ix-Xlokk, sabiex jasal fil-belt ta' Tacámbaro, liema belt kienet meqjusa bħala d-daħla għal Tierra Caliente. Hemm stabilixxa ruħu fl-1553, fejn wara kompla triqtu lejn Tuzantla, Huetamo, Turipécuaro (illum San Lucas), sakemm wasal Pungarabato (illum Ciudad Altamirano) fejn stabilixxa ruħu fl-1555. Din il-belt kienet iċ-ċentru strateġiku tal-ħidma missjunarja tiegħu.

Waħda mill-ħidmiet tiegħu kienet dik li jiġbor flimkien f'villaġġi u komunitajiet lil diversi indiġeni mxerrda. Bil-predikazzjoni tiegħu kien jaqtagħhom mill-idolatrija filwaqt li bil-kelma konvincenti tiegħu kien iqiegħed fil-kuxjenza tagħhom il-pedament tal-fidi f'Alla wieħed u fit-tjubija tal-fidi nisranija. Bena knejjes, sptarijiet u skejjel. Il-fama ta' qdusitu kienet kbira, hekk li ma damux ma twieldu rakkonti ta' għeġubijiet li qawwew il-prestiġju ta' qdusija li kellu. Dawn ir-rakkonti baqgħu fil-memorja popolari, ħajjin permezz ta' tradizzjonijiet u leġġendi f'dawk l-inħawi tal-Messiku.

Insemmu biss xi wħud minnhom: f'Tacámbaro, ħawwel il-bastun tiegħu li fi ftit taż-żmien għamlet l-għeruq, kibret f'siġra u għamlet il-frott; f'Pungarabato, difen il-bastun tal-vjaġġ tiegħu filwaqt li għamel wegħda solenni li dan il-villaġġ qatt mhu ser jegħreq, minkejja li hu mdawwar biż-żewġ xmajjar kbar ta' Balsas u Cutzamala; f'Coyuca, sakemm daħal iqaddes, ħalla l-bastun tiegħu mal-bieb tal-knisja, li wkoll għamel l-għeruq u kiber f'siġra li tat il-frott. Stejjer simili jiġu rrakkuntati f'Zirándaro, Cutzio, Huetamo, fil-villaġġi ta' Huacana (illum jagħmlu parti minn Michoacán) u f'dawk ta' Ajuchitlán (illum fl-istat ta' Guerrero). Din il-ħajja tant eżemplari u fl-istess ħin misterjuża, immeritatlu t-titlu ta' "Appostlu ta' Tierra Caliente" u ż-żelu tiegħu sabiex ixandar l-Evanġelju kien mistħajjel ma' dak tal-qaddis patrun tiegħu S. Ġwann Battista.

Fl-1567 kien infurmat mill-Provinċjal P. Juan Medina de Rincón li t-territorju missjunarju tiegħu kien ser jingħata f'idejn oħra, filwaqt li ordnalu sabiex jittrasferixxi ruħu f'Tacámbaro. Moya kien diġà fraġli f'saħħtu u irrinunzja għall-prijorat, waqt li talab li jibagħtuh sabiex iqatta' l-aħħar ftit żmien ta' ħajtu f'Valladolid, fejn twassal mill-indiġeni f'sedja fqajra f'Novembru tal-1567. Saħħtu kienet waslet fl-aħħar. Infatti miet fi żmien l-Avvent, nhar is-Sibt 20 ta' Diċembru 1567, fl-età ta' 64 sena, 46 minnhom bħala reliġjuż Agostinjan. Il-fama ta' qdusija, xhieda ta' ħajja mogħtija kollha kemm hi għax-xandir bla waqfien tal-Evanġelju, xterdet maż-żona kollha ta' ħidmietu.

It-tifkira ta' ħajtu, mgħajxa f'eżerċizzju kostanti tal-virtujiet insara, l-aktar tal-karità u s-servizz lejn il-popli ta' Tierra Caliente, baqgħet matul is-sekli fil-forma ta' fama ta' qdusija. Il-fdalijiet tiegħu jinsabu fil-knisja Agostinjana tal-Madonna tas-Sokkors f'Morelia, fejn id-devoti jersqu sabiex jitolbu l-interċessjoni tiegħu biex jiksbu grazzji u favuri mis-sema. Attwalment tinsab għaddejja l-kawża tal-beatifikazzjoni tiegħu.

Sabiex jitfakkar l-anniversarju tal-450 sena mill-mewt ta' ħajja hekk qaddisa, fl-20 u l-21 ta' Diċembru, f'Morelia, l-Messiku, ser isir kungress storiku bil-għan li tkun studjata aktar fil-fond il-ħajja u l-ħidma tal-Qaddej ta' Alla Ġwann Battista Moya. Fi tmiem dan il-kungress, il-Kardinal Alberto Suarez Inda, Arċisqof Emeritu ta' Morelia, akkumpanjat mill-isqfijiet ta' Ciudad Altarmirano, Tacámbaro u ta' Apatzingán, kif ukoll miż-żewġ provinċji tal-Agostinjani fil-Messiku, ser jiċċelebra quddiesa ta' ringrazzjament lil Alla għad-don ta' ħajja tant eżemplari, b'talba speċjali sabiex ma ndumux ma naraw lill-Qaddej ta' Alla Moya fil-glorja tal-artali.

KITBA TA' P. SABINO QUIJANO AGOSTINJAN

TRADUZZJONI MILL-ISPANJOL TA' P. JOSEF SCIBERRAS AGOSTINJAN

THE QUESTION OF SUFFERING

“DO NOT GO GENTLE INTO THAT GOOD NIGHT”

This brief and humble article does not presume to discuss the mystery of suffering in the depth and detail it deserves. This is far beyond my ken or competence. It simply attempts to air some of the doubts and fears experienced by all human beings, and not the least of all Christians, when faced with suffering.

If God loves us and is all-powerful and all-knowing, why does he allow all this suffering in the world? This is a question that has troubled believers and non-believers since time immemorial. Irrespective of what the Catholic Church and other religions teach about the meaning of suffering, it remains a very difficult notion to understand and accept. This very question makes the sufferings of this world appear as odd, perplexing, and even apparently contradictory.

The Atheist’s Point of View

When pondering the above question, it becomes quite tempting to sympathise with the atheist’s point of view, namely that suffering is unnecessary and pointless. An atheist would say that there cannot be a good God because if He existed, God would not allow so much suffering and evil to occur in the world.

Because the atheist sees no meaning in suffering then he advocates that suffering should be avoided at all costs and when it cannot be avoided, then life becomes meaningless and not worth living. Hence this is why atheism tends to lean towards euthanasia, the selective killing of the aged and infirm and all those who are incapable of attaining a quality of life that outweighs their suffering.

Although many of us don’t conside sr ourselves as atheists, we have to be honest with ourselves and admit that there are times, especially those times when we, or those we love, are experiencing inexplicable suffering that we ask ourselves whether life is worth living under these conditions.

Sin and Suffering

St. Paul says that death and suffering came into the world because of sin[1]. This point of view assumes that man was not originally called to suffer but was created perfect and was meant to live in perfect harmony with all other creatures in Paradise. However, although we are all familiar with the biblical story of Adam and Eve, we still cannot help asking how, when and why did sin, and with it suffering, come into the world.

To most of us suffering is a mystery which is both disturbing and confusing and when we are going through a particularly difficult period in our lives when our emotional or physical suffering becomes unbearable we feel helpless and just endure without finding any solace. It often happens that we pray earnestly for relief and are met with a deafening silence.

What Does the Catholic Church Teach about Suffering?

The church’s catechism teaches that with the advent of sin Man lost his intimate relationship with God. Man’s friendship with God was lost, because he started loving other things more than His Creator. Man’s internal integrity was lost and hence his body was no longer perfectly subject to his soul (hence physical suffering and death) and man no longer enjoyed perfect, harmonious dominion over the rest of creation.

Unlike the atheists’ point of view, the church’s stance on suffering is that God, the Creator of all things, is a perfectly good and perfectly just and perfectly loving Father. Suffering and death, and all the evils we experience in this life, have their origin in human sin against God our Father. From a Christian point of view, the finger that the atheist points at God, blaming

Him for all the suffering we experience, or using our suffering as an argument against God's existence, is man blaming God, for what man freely did in disobedience to God.

Is there a Purpose in Suffering?

While the atheist thinks his suffering is ultimately meaningless and pointless, the Christian believes that no suffering is ultimately meaningless or pointless because we are taught that when a loving God allows us to suffer he is doing so to protect us from a greater evil or to prepare us for a far greater good. We are taught that God always has a purpose when allowing suffering even when that suffering is a mystery to us. Profound as this explanation may be, however, it often offers little solace to those who suffer. When we suffer we have two choices; either to trust in God as our loving Father or to despair and rail against God as though we knew better than Him what is best for us. St. Thomas Aquinas, drawing from St. Gregory the Great, says, "***the evils which bear us down here drive us to go to God."2***

But suffering can cause us to harden our hearts and turn away from God even more, in our suffering.[3] Unfortunately, I have met persons, who, in the face of inexplicable and prolonged suffering, have lost their faith and drifted away from God

"***They were seared by the intense heat and they cursed the name of God, who had control over these plagues, but they refused to repent and glorify him. The fifth angel poured out his bowl on the throne of the beast, and his kingdom was plunged into darkness. Men gnawed their tongues in agony and cursed the God of heaven because of their pains and their sores, but they refused to repent of what they had done".***

Our faith teaches us that God made man to be with Him in perfect happiness forever in what we call Heaven, or the Beatific Vision. The Beatific Vision is the experience of seeing God and living in His loving and divine presence from which all goodness and perfection emanates. Thus the purpose of life on earth (which we often question when passing through a period of intense suffering) as seen through the eyes of the Church is for us a period of testing to determine whether we are worthy to live in eternity with God. Thus follows that all the suffering that we experience in life is "medicinal" for our own good. However sound this explanation may be it isn't always comforting. Life is a "valley of tears" where problems abound and were pure happiness often appears to be a brief intermezzo between phases of problems and trouble. If our whole life is a test, one can ague that this imposes an unbearably tough burden on us poor humans who are often weak, sacred, helpless and confused when faced with so many mysteries and unknowns.

It is often argued that one of the purposes of suffering is to awaken us to reality, to realise that our destiny is the afterlife, and that our life on this earth is empty without God. St. Paul says that it is also an opportunity for repentance and appreciation of God's kindness. Christ's suffering on the cross was an act of love as He took upon Himself the terrible burden of all of humanity's sins. If we only understand and appreciate the profound significance of this fact, then we may find consolation in our suffering by offering it as a token of payment for the salvation our souls and for the salvation of others.

Yet even Christ's human nature experienced fear when faced with the passion and He begged God to remove the bitter chalice if it were at all possible. One could philosophise and theorise till the end of time but the nature of suffering will always remain a mystery. We as Christians can only console ourselves by looking at role models like our Lord Jesus Christ and his Holy

Mother Mary who, while on this earth were not spared the suffering, the physical and emotional pain that we all have to endure at one time or another.

Suffering is a fact of life which we can never truly accept or understand but which we may try to live with through faith. Our only weapon against suffering is to pray that God gives us the strength and the wisdom to accept whatever we have to go through for His glory and in the firm hope of a better life after this.

References

1. 1 Paul (Romans 5:12)
2. Aquinas's *Commentary on First Thessalonians.*
3. Rev 16:9-11)

RAY CASSAR

AĦNA ANQAS BISS NAFU NITOLBU KIF IMISS

Għandek mnejn tixtieq tkun taf għaliex l-Appostlu qal: Aħna anqas biss nafu nitolbu kif imiss: ladarba anqas biss jgħaddilna minn moħħna li hu jew dawk li lilkom kien qed ikellem ma kinux jafu t-talba li tana l-Mulej.

L-Appostlu nnifsu jgħarrafna li hu wkoll ma kienx jaf jitlob kif imiss, bħal meta, biex ma jintefaħx bih innifsu minħabba fil-kobor tar-rivelazzjonijiet, tqegħditlu xewka f'ġismu, messaġġiera tax-xitan, biex toqgħod tniggżu; fuq hekk tliet darbiet talab lill-Mulej biex hi titbiegħed minnu; ma kienx jaf x'kellu jitlob. Sa fl-aħħar dan il-bniedem kbir sama' mingħand Alla għaliex ma ngħatalux dak li kien talab u wkoll għaliex ma kienx jaqbel li jingħatalu: Biżżejjed għalik il-grazzja tiegħi, għaliex il-qawwa tiegħi tidher fl-aqwa tagħha fejn hemm id-dgħajjef.

Minħabba f'hekk, fit-taħbit li jiswielna ta' ġid inkella ta' deni, aħna ma nagħrfux x'inhu l-aħjar li nitolbu; madankollu, għax it-taħbit inħossuh tqil, idejjaqna u ma jaqbel xejn man-natura dgħajfa tagħna, ilkoll nitolbu biex inkunu meħlusin minnu. Iżda jekk aħna nqimu lill-Mulej Alla tagħna, ma jmissniex naħsbu li hu nsiena jekk ma jneħħilniex it-taħbit, iżda għandna nittamaw ġid akbar talli nkunu batejna bis-sabar. Għax hekk tidher il-qawwa tiegħu fl-aqwa tagħha fejn hemm id-dgħajjef. Dan il-kliem inkiteb biex ħadd ma jimtela' bih innifsu jekk kien mismugħ meta talab mingħajr sabar u qala' dak li kien aktar jiswielu kieku ma ngħatalux, u biex ħadd ma jitlef il-ħila u jaqta' jiesu mill-ħniena ta' Alla jekk ma jkunx mismugħ meta jitlob xi ħaġa li jekk jaqlagħha aktar tifilġu, inkella l-għana jħassarlu qalbu u jwasslu għat-telfien sħiħ. F'każi bħal dawn ma nafux x'inhu l-aħjar li jmissna nitolbu.

Għalhekk, jekk jiġri l-maqlub ta' dak li aħna nitolbu, nistgħu nibqgħu żguri, sakemm inżommu s-sabar u rroddu ħajr f'kollox, li kien aħjar għalina li seħħet ir-rieda ta' Alla u mhux ir-rieda tagħna. Hjiel ta' dan ħallielna l-Feddej tagħna, meta qal: Missier, jekk inti trid, warrab minni dan il-kalċi, u minnufih biddel ir-rieda ta' bniedem, li kien ħa fih man-natura ta' bniedem, u żied jgħid: Iżda tkun magħmula r-rieda tiegħek u mhux tiegħi, Missier. Sewwa għalhekk jingħad li bl-ubbidjenza ta' wieħed il-kotra jsiru ġusti.

MILL-ITTRA TAL-ISQOF SANTU WISTIN LIL PROBA

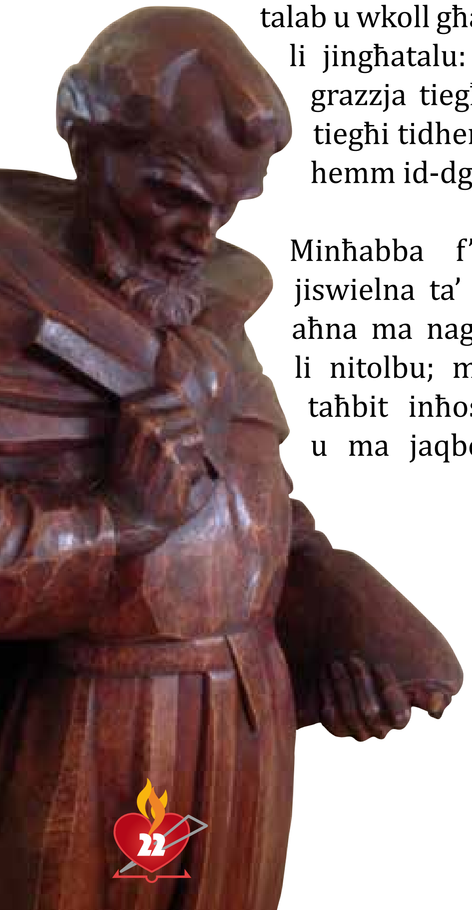

Santu Wistin li qiegħed iħares lejh innifsu - Statwa fl'injam li tinsab fil-Kunvent ta' l-Agostinjani, Annaba - Alġerija

MARTINU LUTERU (1483 – 1546)

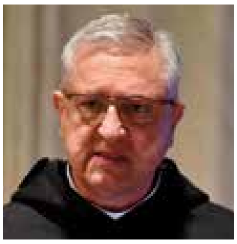

Nhar id-19 ta' Ottubru tas-sena 2017, P. Salvinu Caruana OSA ta taħdida dwar Martinu Luteru (1483 - 1546) ġewwa s-sala tal-*Millennium Chapel*. Dan kien l-ewwel mument ta' ħidma għalenija fil-programmi taż-żewġ realtajiet tal-ħajja u ħidma fil-Provinċja Agostinjana f'Malta. Preżenti għal-lecture kien hemm madwar erbgħin persuna. P. Salvinu beda t-taħdita billi ta l-isfond ta' dak li wasslu għaliha oriġinarjament, nhar l-10 ta' Mejju, tal-istess sena, meta l-pro-Rettur tal-Università ta' Malta, il-Professur Joe Cacciottolo, stieden lil P. Salvinu jagħti t-taħdita dwar Luteru bħala waħda miż-żewġ lectures ta' serata sabiex jitfakkru l-500 sena mir-Riforma Protestanta. Għal din it-taħdita kien hemm madwar 250 persuna preżenti, minn għadd ta' oqsma ta' studju u riċerka f'Malta.

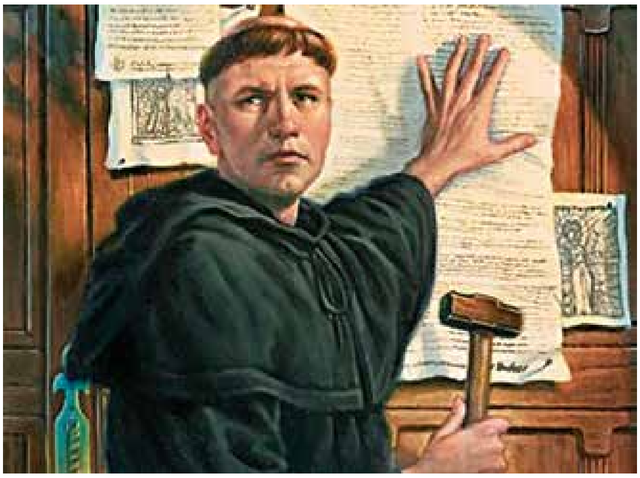

Fil-bidu tat-taħdita ġewwa l-*Millennium Chapel*, P. Salvinu fisser ukoll kif minn xhur ta' riċerka, ta' attendenza ta' konferenzi barra minn Malta, u ta' qari ta' għexieren ta' kotba dwar Luteru u S. Wistin, deherlu li seta' jfassal monografija dwar Martinu Luteru, Agostinjan. Il-ktieb ta' madwar 400 faċċata ser ikun mgħarraf lill-pubbliku mill-Professur Revdu Hector Scerri, viċi Dekan tal-Fakultà tat-Teoloġija tal-Università ta' Malta, nhar it-Tlieta, 5 ta' Diċembru 2017, wara t-taħdita tal-*21st Annual Saint Augustine Lecture 2017*, ġewwa l-*Gateway Hall A*, tal-Università ta' Malta fis-7.00pm. Għal din it-taħdita pubblika ġie mistieden wieħed mill-aqwa kelliema Protestanti dwar ir-Riforma, u li hu wkoll il-kap tat-taħditiet bejn il-Knisja Kattolika u l-knisja Protestanta. (L-għada, l-Erbgħa, 6 ta' Diċembru 2017 fis-6:15pm, il-Prof. Dieter sejjer jagħti taħdita oħra dwar *A Theological Profile of Dr Martin Luther*, ġewwa s-sala tal-Istitut Agostinjan fil-Pietà. Kulħadd hu mistieden, dħul b'xejn u wara jkun hemm bibita).

Fit-taħdita tiegħu ġewwa l-*Millennium Chapel*, P. Salvinu fisser kif minkejja li baqa' meqjus mill-Knisja Kattolika bħala eretku, iżda bis-saħħa ta' tqarrib bejn il-Knisja Kattolika u dik Protestanta, imqanqla mill-Papa Franġisku, fil-laqgħat ekumeniċi li kellu ġewwa Lund, fl-Iżvezja, nhar il-31 ta' Ottubru 2016, illum wieħed irid jinsa xi ġrajjiet xejn edifikanti li seħħew fl-imgħoddi miż-żewġ naħat, u jqis lil Martinu Luteru wkoll bħala *a religious pathfinder*, leħen li wera t-triq lejn Alla u lejn il-bniedem. It-taħdita ta' P. Salvinu kienet bl-Ingliż dwar *Free will and grace in Luther's On the Bondage of the Will and in Augustine of Hippo*. Wara sarulu wkoll xi mistoqsijiet, u mbagħad kulħadd preżenti ġie mistieden għal xi xorb u ikel. Għal min ikun irid jaqra t-taħdita ta' P. Salvinu, din hija stampata sħiħa fil-ħarġa tal-Annual tal-Istitut Agostinjan, għas-sena akkademika 2016-2017, f'p. 84 sa 93.

Hekk temm it-taħdita tiegħu P. Salvinu:

If the Church is going to face the challenges of this new century, she will have to face them as a united Church. Nothing has so weakened our witness as our tragic divisions. Nothing has made the Gospel so implausible, if not preposterous. Division has deprived us of the weapons we need for the spiritual battles that are on the horizon. We can no longer afford to continue conducting endless disputes with the Gospel in our hands; the Book ought to spur us to anticipate events and ideas. We can no longer afford to enter into the scene after so many other events will have left their mark on today's world. This reminds me of one of Charles Dickens' episodes in The Pickwick Papers. One fine day he hires a coach in the main square. Along the trip he becomes baffled to the extent that he asks the coachman: "Just tell me, good man, how is it possible at all that such a thin emaciated horse succeeds in drawing such a big and heavy coach". The coachman, with tongue in cheek replied: "It is

not the horse who does it all, sire, but the carriage". "What does that mean?" "You see, this is what takes place. The carriage has a magnificent pair of wheels. We oil them so meticulously that as soon as the beast draws the carriage, the wheels are immediately set in motion. All that is left for the poor beast to do is to gallop as fast as it can so as not to be run over by the carriage.

There is very little time left to ponder too much, delay, or postpone events. It should be the horse which ought to pull the carriage and not the other way round. We cannot risk any more attempting to stay events that are able to overtake our reasoning and discussion. We are called to create new approaches and events. If it works the other way round, we will then risk to be taken by surprise, and all we will be able to do is to patch up, adapt ourselves, and our only problem will be a desperate final attempt not to be left out of it all. Very often we simply resort to register events which take place outside of us, without our slightest involvement, if not simply against our interests.

THE DESTRUCTIVE HURRICANE

THE PASSAGE OF IRMA OVER CUBA

This last month (September) was extremely hot and very humid. Even Cubans were finding it difficult to breath. At the beginning of September the national TV began to warn the population about the arrival of Irma, a huge hurricane of great magnitude. Here they have an excellent meteorological institute that is really up to date and that informs the people almost every hour about the development of the phenomenon. We were told, before its arrival, that most probably it will cross the whole country, so everyone had to be ready to face the event. We seldom have hurricanes in the province of La Havana, but this time it was different.

Irma arrived in Cuba, in the south, on the 4th of September and went through the Provinces of Santiago de Cuba and Holguin the following days. Here, in our house, we have now a prenovice from La Havana and two aspirants, one from Santiago de Cuba and the other from Holguin. When these last two phoned home they were told that their regions were not greatly affected. In the province of Holguin we have as well a community in Puerto Padre and several chapels and mission houses in the adjacent countryside. Fr. Miguel Angel was alone in Puerto Padre when the hurricane went over them. Our Delegate, Fr. Aldo, who kept phone contact with him, was told that our house in Puerto Padre was not affected, but the strong wind eradicated trees and blew up aluminium roofs. We have no precise information about our chapels and mission houses in the countryside but surely they should have been affected.

The most affected provinces were those of Camagüey and Ciego de Ávila. In Chambas, in the province of Ciego de Ávila, we have a community, chapels and mission houses and some of them, especially the zone of Florida and particularly the littoral part of Punta Alegre were greatly affected. Fr. José Alberto, the parish priest of Chambas and councillor of the Delegation, informed our Delegate that he, F. Paco and the new elected bishop who will be consecrated on the 30th of September were on the spot with Caritas to evaluate the situation. Due to this situation and in order that our brothers could organize the church aid it was decided to suspend the first annual retreat of the Delegation which was to be held here in La Havana, from the 23rd to the 28th of September.

As far as we are concerned, here in La Havana, we took all the necessary precautions to avoid damage and destruction. We were informed by the TV that Irma will hit La Havana and Pinar del Rio only through its tale and then it will divert itself to Miami. And so it was. We began to feel the first effects on Friday in the late afternoon: strong wind, clouds and some tiny rain. On Saturday we woke up with a sunny sky, and the wind was not that very strong. But in the afternoon we had strong wind, clouds and rain. Around 8.00pm part of the electricity was already gone. The worst was during the night between Saturday and Sunday, hitting strongly the central part of La Havana. Irma entered our city through the Malecón (the Strand) with waves rising up to ten metres causing floods in the littoral parts of the city , wind blowing about 260 mph eradicating trees, electricity poles and the newly installed lamps. Wind continued to blow on Sunday´s morning accompanied with some rain. In order to avoid unnecessary inconveniencies for our parishioners, Fr. Aldo,

our parish priest, decided to suspend the 11.00am parish mass. Around 3.00pm all was over. Now we are coming back to normal and once again Cubans are in the streets chatting, singing and none of them lamenting about Irma destructive effects. Streets are being cleaned, electricity, at least in our zone, has been totally restored, schools have resumed their course and shops have once again opened their doors. We are now waiting for José, but people do not seem to be preoccupied, since it is only category two. We will wait and see ... but surely there is no way to give up our enthusiasm to serve humbly the Church, the Order and the Cuban people.

FR. LUCIAN BORG
AUGUSTINIAN MISSIONARY IN CUBA

X'JINĦTIEĠU WLIEDNA... TABLETS JEW PARENTS ?

M'għadux żmien il-karozzi għas-subien u l-pupi għall-bniet. Issa aħna l-istess, ugwali!... Allura *tablets.* Il-partiti politiċi jaqblu dwar impenn akbar biex aktar nisa jidħlu fid-dinja tax-xogħol. Għaliex hekk titlob il-ħajja llum, u wkoll għax hekk titlob l-Unjoni Ewropea. Importanti nimxu fuq l-istatistika! Jekk le…

Personalment bħala ġenitur, insibha biss tal-mistħija li għandna fostna entitajiet li, pereżempju, akkost li l-mara jew l-omm tmur taħdem, isostnu li l-ħinijiet tat-tfal fl-iskejjel għandhom jitwalu. Nistaqsi…, għal dawn il-ġenituri t-tfal x'ifissru tassew?...

Jekk koppja huma daqstant ħerqana li jimxu mal-kurrent jew mal-moda (sejħilha li trid) tant li lesti jibagħtu lil dawk suppost l-aktar għeżież għalihom f'ċentru tal-kura tat-tfal ta' matul il-jum, forsi ta' min, bl-istess argument jikkunsidraw li jibagħtuhom f'Istitut (l-isem konvenjentament mibdul f'Dar tat-Tfal). X'inhi d-differenza?...

Li tgħid l-Ewropa u li wkoll hu trasmess madwar id-dinja, mhux il-fatt li l-Irġiel u n-Nisa għandu jkollhom l-istess drittijiet u allura għandhom jaħdmu t-tnejn. Din hi biss *wrapping paper* li qed tagħtti l-fatti.

Il-fatt hu li l-pagi tal-maġġoranza ta' kull poplu huma u tħallew relattivament baxxi,

partikolarment meta mqabbla mal-għoli tal-ħajja rispettivament. Dan jikkawża li għaliex il-kundizzjonijiet tax-xogħol ma jidhirx li hemm lok jitjiebu, allura l-unika triq kienet dik li nippromwovu l-ugwaljanza.

Hekk in-nisa sempliċiment iħossuhom inferjuri, u/jew li għandhom xi ħaġa nieqsa jekk huma qed jaqdu rwol tant importanti ta' "mara tad-dar" kif sfortunatament jgħid il-Malti, jew aħjar ta' ġenitur kif nippreferi nsejjaħ jien.

L-impenn li jagħtu l-ġenituri, jew ġenitur wieħed jew waħda mhux talli għandu jkun rikonoxxut u apprezzat mill-Istat bħala sehem fl-iżvilupp tas-soċjetà t'għada, talli għalkemm bl-ebda prezz ma jista' jitkejjel dan l-impenn, il-Gvern għandu jara li, jekk xejn, ikun hemm kumpens ta' din il-ħidma li qed issir b'tant sagrifiċċji, b'tant imħabba u dedikazzjoni, mingħajr kalkoli ta' ħin, mit-Tnejn sal-Ħadd 24 siegħa kuljum.

Intenni kif għedt kemm-il darba. Ma nara assolutament xejn ħażin li l-mara toħroġ taħdem. Anzi, nemmen li kull persuna għandha potenzjal, sens ta' kreattività u li tista' tikkontribwixxi lejn il-pajjiż b'dawk il-ħiliet distintivi li jagħmluha hi li hi.

Lanqas ma' jien qed ngħid li hi bilfors il-mara li għandha d-dover assolut li taqdi l-impenn ta' ġenitur jew il-persuna tad-dar. Naf każ partikolari fejn familja b'żewġt itfal, għaliex il-mara għandha pożizzjoni u kellha dħul finanzjarju ferm akbar minn tar-raġel, meta dawn kellhom it-tfal, iddeċidew li r-raġel jibqa' d-dar jieħu ħsieb l-impenji kollha li titlob, kif ukoll il-familja.

Kważi 20 sena wara, illum dawn għadhom qed jgħixu ħajja mill-aktar trankwilla, armonjuża u bla ebda problemi (kawżati l-aktar minn *peer pressure)* ngħid jien, kemm fuq it-tfal, kif ukoll fuq l-istess ġenituri.

Dan għaliex l-ulied meta spiċċaw mill-iskola dejjem sabu lil xi ħadd jilqagħhom id-dar u mhux kmamar vojta! Dejjem sabu platt sħun u mhux flus biex jixtru *take-away!* Dejjem sabu ġenitur li lest jisma' u jgħin u mhux kellhom imorru għand professjonist.

Dejjem sabu min iżommilhom u jiggwidahom f'kull ħin biex ilaħħqu ma' kollox u mhux jiġġerrew barra u fi tmiem il-ġimgħa fi stabbilimenti tad-divertiment sa kmieni filgħodu, għax il-'ġenituri' tagħhom ikunu qed jixxalaw f'dawk l-inħawi!

Li kieku pajjiżna għaraf jimxi b'mod differenti, f'Malta ma kienx ikollna sistema ta' sapport b'lista ta' stennija biex taqdi għal tant bżonnijiet u każijiet li qed jinqalgħu ta' kuljum.

Kieku m'għandniex bżonn daqstant nies professjonisti f'oqsma ta' kura speċjalizzata. U kieku forsi m'għandhiex żgħażagħ u adulti li sa minn età relattivament żgħira qed jispiċċaw jieħdu kura minħabba f'dipressjoni u/jew kundizzjonijiet oħra.

Nistqarr li nsibha tassew ironika li minn tant entitajiet u assoċjazzjonijiet ta' esperti u professjonisti f'diversità ta' kura speċjalizzata u inklużi l-għalliema tal-iskejjel, kulħadd jitkellem minn taħt u jgħid fiex wasalna, iżda ħadd ma jindirizza l-problema.

Insibha aktar ironika li llum għandna l-awtoritajiet, anke tal-Knisja li fil-gazzetta tagħna, minkejja li għandhom is-saħħa tal-mezzi tal-istampa u tax-xandir, u sadattant ħadd ma jazzarda jitkellem b'mod konkret favur mudell ta' familja vera, favur is-sehem tal-ġenituri mal-ulied, u mhux sempliċiment kemm jgħaddu għalihom wara x-xogħol u jitfgħuhom fis-sodda biex jorqdu!...

Din mhix familja. Din mhix trobbija. F'dan l-ambjent ma jistax ikun hemm rispett, valuri u mħabba. Li kieku kellu jsir stħarriġ mal-għalliema li dawn illum ikunu aktar mat-tfal milli l-ġenituri mal-istess uliedhom, konvint li lkoll jaqblu fuq ħaġa waħda fundamentali. It-tfal tal-lum la għandhom rispett, la għandhom valuri u lanqas jafu xi tfisser imħabba. Kollox sar produzzjoni. Kollox sar *disposable.*

Inħossni tassew offiż li bħal f'kull elezzjoni ġenerali, it-tfal reġgħu intużaw biex iżejnu l-kampanji elettorali ta' kull partit. Għiduli ftit, kemm *billboards* matul il-kumplament tal-ħames snin ta' wara naraw it-tfal fihom bħala parti minn kampanja li tippromwovi l-familja u dak l-ambjent san li jixraq?...

Kien hawn żmien f'pajjiżna fejn il-familja kienet waħda magħrufa bħala estiża. Għaddew is-snin u gradwalment iżda b'pass imgħaġġel, il-familja Maltija saret waħda nukleari. Illum lanqas din ma fadal. Illum għandna raġel bl-impenji tiegħu, mara bl-impenji tagħha (f'termini ta' statistika, ugwali) u tfal abbandunati.

Kien hawn żmien f'pajjiżna fejn familja jew *single mother,* li tpoġġi wild tagħha f'Istitut (illum għal konvenjenza sar Dar) kien meqjus kważi skandlu.

Illum fl-era moderna, meta qed nippromwovu ċ-ċentri ta' kura tat-tfal għal matul il-jum biex jagħmlu tajjeb għal ommijiet u/jew għal missirijiet, qegħdin biss konvenjentament inpoġġu t-tfal tagħna daqs li kieku fid-Djar tat-Tfal, però bid-differenza li filgħaxija nġibuhom jorqdu għandna.

F'dan il-kuntest kollu allura nistaqsi, it-tfal tagħna llum, x'iridu u x'jinħtieġu tassew, ***tablets*** jew ***parents?...***

"No man should bring children into the world, who is unwilling to persevere to the end in their nature and education." – Plato

TONIO BONELLO
E-MAIL-247@GO.NET.MT
WEBSITE- WWW.24SEVENMEDIA.TV

NIBNU L-MEMORJA FLIMKIEN

PATRI NOAH SCHIAVONE

Fl-intervista tal-lum, sejrin nitkellmu ma' P. Noah Schiavone li llum għandu 83 sena. Twieled fl-10 ta' Marzu 1934 ġewwa l-Isla: il-ġenituri tiegħu, Franġisku Saverju Schiavone u Carmela xebba Genovese, kienu jgħidu li missieru huwa miż-Żurrieq jew miż-Żejtun, iżda l-ebda reġistrazzjoni ma nstabet li turi ismu fir-reġistri parrokkjali ta' dawn iż-żewġ parroċċi. Iżda nħallu lilu jgħidilna aktar dwar tfulitu, żgħożitu u l-ħajja tiegħu fl-Ordni:

"Konna tmien aħwa, sitt ibniet u żewġ subien. Missieri qatt ma ħadem Malta, iżda minflok kien isiefer biex jaħdem Lixandra jew il-Bulgarija. Kien bniedem ta' karattru sod u xogħlu kien dak li jieħu ħsieb l-imħażen u l-ħaddiema impjegati fihom, li mill-banda tiegħu kien jieħu ħsieb ukoll tat-tmexxija tagħhom. Kien dejjem jara li jibagħtilna l-flus għall-għajxien tagħna. Biss bil-flus ta' ħija u ta' oħti l-kbira konna ngħixu. Iżda meta ħija l-kbir iżżewweġ, naqset l-għajnuna u allura konna ngħixu bl-għajnuna ta' oħti li kienet taħdem fl-iskola tan-Naxxar. Dan kien fis-sena 1942, fi żmien il-Gwerra. Matul dan il-perjodu, aħna dorna kullimkien: mill-Isla morna l-Hamrun, mill-Hamrun morna s-Siġġiewi, wara morna l-Gżira, mill-Gżira nżilna l-Isla. Post stabbli qatt ma kellna minħabba li qatt ma kellna flus biex ikollna dar tagħna. Il-preċett niftakar kien mument sabiħ u dan għamiltu meta konna l-Mosta. Meta xi ħadd jistaqsini minn fejn jien, ngħidlu ma nafx, daqskemm dorna rħula! Episodju ikrah li niftakar fi tfuliti mbagħad kien meta waqt air-raid ippruvajna nidħlu f'xelter. Jiena ħriġt niġri u kif dħalt kien hemm ħafna nies deħlin f'daqqa tant li rifsuli riġlejja, ksirtha u kelli nagħmel erbgħin jum b'saqajja miksura.

P. Noah idoqq l-orgni tal-Knisja San Mark, Rabat

Meta kont żgħir kont immur ukoll għand is-Sorijet Agostinjani l-Gżira, dan għaliex kelli oħti soru magħhom, li kienet trid ta' bilfors toħodni għall-quddiesa fil-kappella tal-kunvent tagħhom, li kienu jieħdu ħsieb iqaddsuha l-Patrijiet Agostinjani. Sadanittant dħalt fil-grupp tal-vokazzjonijiet li kien imexxi P. Pawl Spiteri, li dak iż-żmien kien Pirjol il-Belt, fiż-żmien li P. Lawrenz Agius kien Provinċjal. Bqajt dejjem nattendi l-laqgħat tal-vokazzjonijiet; kont qed nikber u dak iż-żmien kont immur skola fil-Kulleġġ Stella Maris għand il-Frères. Hawn kelli daqsxejn tal-inkwiet. Kien hemm drawwa li hekk kif nidħlu għal-lezzjoni, jistaqsuna t-timetable u billi jiena kont prużuntuż ma kontx inħares lejn il-ktieb, għax kont inkun diġà naf kollox bl-amment u l-għalliem, meta kien

P. Noah flimkien mal-komunità tar-Rabat matul is-snin tat-teoloġija – 1955

jarani nħares ’l hawn u ’l hinn, kien jiġi minn wara u jagħtini xi daqqa, li jiena naturalment ma kont nieħu gost xejn biha. F’dan iż-żmien kelli madwar tlettax-il sena. Kien matul dan iż-żmien ukoll li P. Pawl talabni nibda mmur l-iskola tal-Agostinjani fil-Belt Valletta, fejn għamilt sentejn sakemm fl-aħħar, fil-11 ta’ Settembru 1950, dħalt mal-patrijiet.

Meta dħalt l-iskola ta’ Santu Wistin bdejt nitgħallem sew it-Taljan u anke xi ftit il-Latin. L-iskola kont immur bil-lanċa mill-Isla għall-Belt, fejn l-edukazzjoni kienet b’xejn. Fil-basket kien ikolli biċċa ħobż li ommi kienet tippreparali. Niftakar li miegħi kien ikolli lil P. Ġlormu Mangion mill-Gudja, li niftakar li ommu kienet tippreparalu l-ħobż b’xi għasfur mgħolli jew mixwi fih. Fl-iskola kien hemm diversi klassijiet u bejn wieħed u ieħor l-iskola kellha madwar ħamsin student b’kollox. L-iskola kienet tinsab fejn illum hemm l-oratorju. Fiha domt sentejn, sakemm fil-11 ta’ Settembru 1950, flimkien ma’ tnax-il żgħażugħ ieħor, morna fil-kunvent ta’ Għawdex biex nibdew is-sena tan-novizzjat u fejn fis-17 tal-istess xahar tawna l-libsa tan-novizzi. Kellna bħala surmast lil P. Simpliċjan Gatt li għamel diversi snin fl-Awstralja bħala missjunarju jaħdem qalb il-Maltin. Wara tliet xhur li konna fin-novizzjat kienu ġabulna lil P. Liberat Cini biex ikun sottosurmast u dan għaliex is-surmast kien anzjan u allura aħna ta’ żgħażagħ li konna, konna daqsxejn imqarbin. Wisa’ għalina biex kull wieħed ikollu l-kamra tiegħu kienet diffiċli u minħabba f’hekk, f’sala konna norqdu sitta minna. Tista’ taħseb kemm konna nżommu s-silenzju bejnietna! Fl-24 ta’ Ottubru tas-sena 1951 għamilna l-ewwel professjoni tagħna u minn Għawdex bagħtuna fil-kunvent ta’ Santa Rita f’San Ġiljan fejn għamilna erba’ snin għaddejjin bl-istudju tagħna bi tħejjija għas-saċerdozju. Jiena kont inħobb l-aktar il-letteratura, tant li wara li spiċċajt il-kors tas-saċerdozju bdejt ngħallem dan is-suġġett fil-kulleġġ tagħna, kif ukoll fiċ-Circolo Dante Alighieri fil-Belt Valletta. Kont ngħallem ukoll it-Taljan għal-livell avvanzat, kif ukoll nagħti diversi privatijiet tat-Taljan, fejn kien ikolli diversi studenti minn Malta kollha. Kelli wkoll żgħażagħ li wara daħlu patrijiet magħna, fosthom P. Peter Paul Cachia, li kont tajtu l-privat tal-loġika fil-filosofija biex seta’ jagħmel il-livell avvanzat tiegħu.”

P. Noah flimkien ma' P. Stiefnu u P. Rikkardu – 24 ta' Diċembru 1962

tal-Klawsura fil-Belt stess bhala kappillan tagħhom. Mument li ġablu ferħ kbir kien: "Meta kont Katanja konna ġibna t-tfal minn Kassja biex jagħmlu l-pageant ta' Santa Rita, minn Villa Bellini sal-Katidral." Il-ferħ ta' Noah kien proprjament għaliex din il-pageant gibed eluf ta' nies minn Katanja u għall-fatt ukoll li kien propju hu li organizza din l-attività. Din kien ukoll imtella' meta huwa mexa lejn Palermo u kien ta' pjaċir kbir għalih meta għal darb'oħra ra daqstant parteċipazzjoni min-nies. Mument ta' swied il-qalb kbir kien għalih imbagħad meta l-Provinċja ġiet biex tagħlaq din il-missjoni li fiha għamel snin waħdu.

P. Noah minn dejjem kellu ġibda lejn il-mużika: "Ħuti l-bniet, Clotilde u Vittorina, Sorijiet Agostinjani, u ħuti l-oħra, kienu lkoll mixħutin fuq il-mużika. Kulħadd fil-familja kien imħajjar lejn il-mużika. Id-dar kellna l-pjanu u meta kont għadni ċkejken, bħal qattus kont nitla' fuqu, l-aqwa li nisma' n-noti. Meta dħalt il-kunvent, bdejt nitgħallem il-pjanu ma' P. Bert Borg u aktar tard komplejt bl-istudji taħt Carmelo Pace minn Tas-Sliema. Meta mort fil-kunvent tagħna ta' Katanja, bdejt nikteb il-mużika, fosthom ħames quddisiet, waħda minnhom ta' Sant'Anjeże, patruna tas-Sorijiet Agostinjani tal-Klawsura fi Spello f'Perugia. Katanja kont mibgħut naħdem bi spirtu missjunarju, fejn fl-1983 ftaħt hostel għall-Maltin li kienu jitilgħu spiss f'din il-belt. Kien f'dan iż-żmien li ommi ħalliet din l-art biex tingħaqad mal-Mulej fis-sema. F'Katanja domt erbatax-il sena u seba' oħra ġewwa Palermo. Matul dawn organizzajt diversi attivitajiet, anke ma' diversi skejjel, fejn il-flus li kont niġbor kont nibgħathom lill-Kulleġġ Internazzjonali Santa Monika f'Ruma biex hekk dan ikun jista' jkopri l-ispejjeż lill-istudenti patrijiet fl-istudju tagħhom."

Fis-sena 2002, P. Noah niżel Malta biex idur b'oħtu li kienet waslet biex tmut. F'dan iż-żmien ġie assenjat fil-kunvent ta' Santu Wistin fil-Belt Valletta. Matul dawn l-aħħar sitt snin, għandu fi ħsiebu s-Sorijiet Agostinjani

Messaġġ ta' P. Noah: Kull min jidħol reliġjuż, jalla jagħraf jgħix ta' reliġjuż. Il-Mulej jgħinek, biss inti wkoll trid tagħmel il-parti tiegħek. Kull min għandu x'jaqsam magħna l-Agostinjani, jalla li jkun dehen ta' dan l-isem; jalla li nkunu dak li aħna bil-parti tagħna, żgħira kemm hi żgħira; quddiem il-Mulej kollox huwa sabiħ u importanti.

P. Noah f'għeluq il-50 Sena Saċerdot – Knisja Santu Wistin, Valletta

IL-VALURI AGOSTINJANI...

VALURI MDAWLIN MILL-KELMA TA' ALLA U SANTU WISTIN

L-INTERJORITÀ (TFITTXIJA GĦAL ALLA)

Il-kelma interjorità jew aħjar il-ġewwieni, ġejja mill-kelma Griega *kardia* li tfisser qalb. Tista' tfisser ukoll dik il-parti fil-ġisem l-iktar intima – ċentru spiritwali u affettiv. Jekk inħarsu lejn il-qalb bħala organu tal-bniedem nintebħu li huwa l-post ċentrali tas-saħħa tal-bniedem, mingħajr il-qalb m'hemmx ħajja.

Bil-Lhudi l-kelma qalb (leb) tirrappreżenta ċ-ċentru tal-ħajja spiritwali, l-interjorità tal-persuna. Minn hawnhekk ninnutaw diġà x-xebh bejn il-ħajja spiritwali u l-funzjoni fiżika tal-qalb. Element ieħor li jikkumplimenta l-qalb huwa n-nifs (ruħ) nefex. Ilkoll nafu li n-nifs huwa konsegwenza tal-funzjoni tal-qalb.

Il-qalb fl-Antik Testment hija l-post tal-emozzjonijiet, tal-ħsieb u tar-rieda tal-bniedem.

- Il-post tal-emozzjonijiet: jistgħu jkunu emozzjonijiet ta' ferħ (Dt 28,47) kif ukoll ta' dwejjaq jew tbatija (Ġer 4,19), jew ta' paċi (Prov 14,30).
- Il-post tal-ħsieb: il-ħsibijiet tal-bniedem joħorġu minn hawnhekk, mhux biss, joħorġu ukoll il-ħolm, l-ideat, raġunamenti u ħsibijiet intellettwali.
- Il-post tar-rieda: minn hawnhekk id-deċiżjoni u r-rieda jsiru azzjoni konkreta.

Fi ftit kliem il-qalb tiġbor fiha l-personalità kollha, il-ħajja interjuri, il-karattru tal-persuna.

Fit-Testment il-Ġdid il-qalb tkompli fuq il-ħsieb tal-Antik Testment fl-istess ħin iżżid xi kunċetti oħrajn. Hawnhekk il-qalb titqies ukoll bħala l-ħajja interjuri, post intimu u sagru tal-persuna fejn Alla jiltaqa' mal-bniedem.

Il-qalb hija ċ-ċentru tal-ħajja spiritwali tal-bniedem, fejn il-bniedem jaħseb u jiddeċiedi quddiem Alla. Alla biss jista' jikxef dak li hemm moħbi fil-qalb. Hawnhekk isir il-post fejn Alla jiltaqa' mal-bniedem, il-post fejn il-fidi tikber u timmatura flimkien mal-Kelma t'Alla.

Għal Santu Wistin it-tfittxija għal Alla tibda mit-twelid tal-persuna għaliex Alla jinsab fil-persuna sa mill-bidu tal-ħajja tagħha. Aħna ġieli nfittxu lil Alla bl-iskossi, daqqa iva u daqqa le, imma hu jinsab dejjem hemm qatt ma jitbiegħed minna. Mingħajr il-grazzja tiegħu, ħadd ma jista' jfittex lil Alla.

Kull persuna għandu fih il-preżenza ta' Alla, anke dawk li huma indifferenti jew dawk li ma jemmnux, kulħadd jinsab fil-grazzja t'Alla. Alla joffri mingħajr ma jobbliga l-imħabba tiegħu u fl-istess ħin qatt ma jwarrab jew jitbiegħed minna. Lanqas id-dnub ma jkisser il-preżenza tiegħu fil-ħajja tagħna. Il-ħażen/dnub jibni ħajt li jċaħħadna mill-imħabba t'Alla.

Santu Wistin fl-Istqarrijiet jgħid:

“il-bnedmin jistagħġbu kif imorru u jaraw il-qċaċet għolja tal-muntanji, l-imwieġ kbar tal-baħar, l-ilmijiet tax-xmajjar wesgħin, l-ibħra l-kbar tal-baħar li jdawru l-art, u l-kwiekeb li jterrqu fis-sema, iżda imbagħad jinsew lilhom infushom, u xejn ma jistagħġbu jekk dan kollu li semmejt, bla ma rajtu b’għajnejja, ma kontx insemmih kieku ma rajtx ġewwa fija l-muntanji u l-imwieġ u x-xmajjar u l-kwiekeb li rajt, u l-ibħra l-kbar li smajt fuqhom, ma kontx insemmihom kieku ma rajthomx fil-memorja tiegħi fl-ispazji tagħhom bla tarf, qisni qiegħed narahom minn barra.” Stqarrijiet 10, 8

Santu Wistin jistedinna biex ma nfittxux l-affarijiet ta’ barra u nippruvaw insibu l-iskop tal-ħajja ’l barra minna, imma nidħlu fina nfusna għax hemm jinsab Alla.

Skopri l-ewwel min int biex issib lil Alla, għax Alla jinsab fil-qalb tiegħek, fl-iktar post intimu u sagru li għandek.

P. TERENCE SPITERI
AGOSTINJAN

MILL-KELMA TAL-PAPA FRANĠISKU

L-AKBAR DON LI ALLA TA LIL KULL WIEĦED MINNA HI L-ĦAJJA

L-akbar don li Alla ta lil kull wieħed minna hi *l-ħajja,* u l-ħajja tagħmel parti minn don divin ieħor li Alla tana, u dan hu l-*ħolqien*. Jeħtieġ li lkoll nħossu r-responsabbiltà kbira li nħarsu b’mod xieraq il-ħolqien u nipproteġuh minn dak kollu li qed iħassru. Aħna fid-dmir li nikkonservaw il-pjaneta li rċevjna bħal don gratwit mit-tjieba t’Alla u ngħadduha sħiħa lill-ġenerazzjonijiet tal-ġejjieni. Quddiem il-kriżi ekoloġika li qed ngħixu fiha, il-fatt li rċevejna dan id-don u li rridu ngħadduh lil min jiġi warajna għandu jqanqal fina impenn u tama.

Id-don tal-ħajja u d-don tal-ħolqien jiġu mill-imħabba t’Alla għall-bnedmin; anzi, Alla joffrilna imħabbtu permezz ta’ dawn id-doni. U aktar ma nkunu lesti li ninfetħu u nilqgħu din l-imħabba t’Alla, aktar nistgħu nkunu don ta’ mħabba għal ħutna l-bnedmin. Ġesù fakkarna dan fl-Aħħar Ċena meta ta lid-dixxipli tiegħu “l-kmandament ġdid tal-imħabba”. Kien jaf li kienet waslet is-siegħa tiegħu biex jitlaq minn din id-dinja u jmur għand il-Missier, li kienet waslet is-siegħa tal-Għid tal-mewt u l-qawmien tiegħu, u qabel ma telaq Hu ħalla lill-Appostli kliem li tista’ tgħid li huma testment. Qalilhom: “Nagħtikom kmandament ġdid: li tħobbu lil xulxin. Kif ħabbejtkom jien, hekk għandkom intom tħobbu lil xulxin”. (Ġw 13,34)

F’liema sens seta’ Ġesù jgħid li dan il-kmandament tiegħu hu “ġdid”? Il-novità f’dan il-kmand li ta Ġesù tinsab fil-fatt li hu ma kienx qed jitkellem fuq imħabba kwalunkwe imma fuq imħabbtu stess li wasslitu biex jagħti ħajtu għalina. Kien qed jitkellem fuq imħabba li tissarraf f’qadi għall-oħrajn: fil-fatt ftit qabel ma qal dan il-kliem, hu ħasel riġlejn id-dixxipli. Din hi mħabba li taf titbaxxa, li tiċħad kull forma ta’ vjolenza, li tirrispetta l-libertà, li tippromwovi d-dinjità, li twarrab kull diskriminazzjoni. Din l-imħabba ma tafx b’armi u hi aktar qawwija mill-mibegħda. Ir-regola tal-imħabba għal min irid jimxi wara Ġesù hi: ħalli lil Ġesù jidħol sew f’ħajtek, ħobb bħalma jħobb Hu, fassal l-azzjonijiet tiegħek fuq il-ġenerożità infinita tiegħu.

MID-DISKORS FL-OKKAŻJONI TA’ JUM ID-DON 2017
SALA KLEMENTINA – IT-TNEJN 2 TA’ OTTUBRU 2017

PASS PASS MAL-KALENDARJU LITURĠIKU AGOSTINJAN

5 ta' Ottubru: B. Sante minn Cori, saċerdot

Ftit li xejn għandna informazzjoni dwar il-ħajja tal-Beatu Sante u kif jiġri ħafna drabi, l-istorja titħallat mal-leġġenda. L-għejun ta' informazzjoni dwaru ġejjin minn eloġju funebri magħmul minn P. Ambrogio Massari da Cori (elett Pirjol Ġenerali 1476), li kien mill-istess belt tal-Beatu u li kiteb diversi kitbiet storiċi fuq l-Ordni. Aħbarijiet dwaru nsibuhom ukoll fl-*Historia Corana* miktuba fl-1637 minn Sante Laurienti, qarib mill-bogħod fiż-żmien tal-Beatu.

Il-Beatu Sante twieled għall-ħabta tal-1339. Xi aġjografi jagħtu tagħrif tardiv dwar il-familja tiegħu, bil-kunjom Laurienti, dixxendenti tal-poeta Virginio Laurienti, kontemporanju ta' Dante Alighieri. Sa minn tfulitu wera dedikazzjoni għall-qadi u għat-talb. Jidher li l-karattru tiegħu kien jiġbed lil dawk li kienu jagħmluha miegħu. Daħal fil-kunvent

Agostinjan fil-belt ta' Cori. Mhux magħruf fejn għamel l-istudji tiegħu u sa liema grad wasal, imma Ambrogio Massari jistqarr li ngħata bis-sħiħ għall-predikazzjoni, frott id-devozzjoni kbira li kellu lejn il-Kelma ta' Alla. Sabiex tkun enfasizzata l-effikaċja tal-predikazzjoni tiegħu, kien spiss jingħad li l-knejjes ma kinux biżżejjed biex jilqgħu fihom il-mases ta' nies li kienu jmorru jisimgħuh bi ħġarhom. Kien iż-żmien ta' predikaturi famużi fl-Italja Ċentrali, li kienu jiġbru l-folol fil-pjazez u jqanqlu lil min jismagħhom għall-penitenza.

Miet fl-1392 u l-fdalijiet tiegħu ndifnu fil-knisja ta' S. Wistin f'Cori. Maż-żmien jidher li l-fdalijiet tiegħu ntilfu. Madanakollu l-qima lejh u t-talb għall-interċessjoni tiegħu kien dejjem preżenti, b'mod speċjali fil-lokalitajiet marbutin miegħu fil-Lazio, l-Italja. Fl-1640 kien dedikat lilu altar b'pittura li tirrappreżentah. Dan wassal sabiex fi Frar tal-1888 il-Papa Ljun XIII ikkonferma l-kult tiegħu u niżżlu fil-lista tal-beati.

Saċerdot Agostinjan zelanti li bl-eżempju tiegħu jippreżenta ideal għal kull saċerdot ieħor: it-tixrid bla waqfien tal-Kelma t'Alla permezz ta' predikazzjoni assidwa u preparata.

20 ta' Ottubru: S. Maddalena ta' Nagasaki, lajka Agostinjana Rekolletta, verġni u martri

L-Agostinjani waslu fil-Ġappun lejn il-bidu tas-seklu XVII u minnufih bdew ħidma serja ta' evanġelizzazzjoni fost in-nies tal-post. Numru sabiħ minn dawn inġibdu lejn l-ispiritwalità u d-devozzjonijiet tal-Familja Agostinjana u, bħalma kien jiġru diġà fil-kontinent Ewropew u dak Amerikan, iddeċidew li jingħaqdu spiritwalment u ġuridikament mal-Ordni bħala lajċi Agostinjani. Din l-għaqda kienet isseħħ l-aktar permezz ta' żewġ forom komuni ta' aggregazzjoni lajkali: jew bħala membru tat-Terz'Ordni jew bħala anness fil-Fraternità taċ-Ċintura (Ċinturati). Meta bdiet il-persekuzzjoni

kontra l-Insara mill-awtoritajiet Ġappuniżi, numru sabiħ minn dawn il-lajċi ma ridux iħallu weħidhom lis-saċerdoti u patrijiet li tant għamlu magħhom u għalihom. Dak kien ifisser li, hekk kif tasal is-siegħa, magħhom isofru l-martirju.

Fost dawn il-martri nsibu lil S. Maddalena ta' Nagasaki. Iċ-ċkejkna Maddalena, li twieldet fl-1611, tilfet sa minn kmieni lill-ġenituri tagħha meta dawn inqatlu għax ma ridux jiċħdu l-fidi. Viċina kemm tad-Dumnikani kif ukoll tal-Agostinjani Rekolletti, hekk kif laħqet l-età ġusta kkonsagrat lilha nnifisha lil Alla bħala lajka Agostinjana Rekolletta. Il-patrijiet Agostinjani Rekolletti li kienu l-aktar qrib tagħha sa minn meta kellha 13-il sena, Franġisk ta' Ġesù u Vinċenz ta' S. Antonio għenuha tikber fil-virtujiet insara. Saret katekista u dan kien għaliha impenn li ħadet b'serjetà kbira għax fih rat l-aħjar mod kif tista' tittrasmetti l-fidi f'Ġesù Kristu lill-oħrajn. Minn dak li kienet taqla' jew li kienu jagħtuha l-benefatturi, kienet tgħin kif u kemm tista' lill-foqra ta' madwarha. Dan kollu kienet tagħmlu konxja mill-periklu reali li kienet qed tgħaddi minnu minħabba s-sitwazzjoni ta' persekuzzjoni qalila kontra l-insara.

Hekk kif l-istess persekuzzjoni ħraxet taħt l-Imperaturi Yemitsu, bosta kellhom ifittxu kenn fuq il-muntanji, fejn kien aktar diffiċli li jinstabu. Maddalena għamlet l-istess, iżda f'dawn iċ-ċirkostanzi wkoll għamlet ħilitha sabiex tqawwi qalb lil dawk li kienu itturufnati minħabba s-sitwazzjoni kiefra. Kienet tqawwi fihom it-tama li minkejja dak kollu li qed iġarrbu u li jista' jkun lest għalihom, mhux ser ikunu abbandunati mill-Missier. Ma kienx jonqos li, fl-assenza tas-saċerdoti, kienet tgħammed għall-fidi kattolika lit-trabi tat-twelid.

F'mument ta' qlubija liema bħalha, Maddalena iddeċidiet li taffronta lill-awtoritajiet ċivili. Riedet tkun ta' eżempju għal ħutha nsara li forsi kienu qed jibżgħu u l-fidi kienet qed tiġihom nieqsa minħabba l-biża'. Il-ħruxija tal-metodi ta' persekuzzjoni użati mill-Ġappuniżi kienet qed kulma jmur issir aktar magħrufa, u l-biża' fost l-insara kienet tikber. Marret quddiem il-persekutur, liebsa bil-libsa qaddisa ta' Terzjarja Agostinjana, imħażżma biċ-ċintura, sinjal tar-rabta ma' Marija u l-konsolazzjoni li din kienet tiksbilha mis-sema.

L-awtoritajiet għamlu li setgħu biex jippruvaw jibdlulha l-fehma. Wara li bil-kelma t-tajba u l-wegħdiet fiergħa ma waslux, għamlu ħilithom biex jintimidawha bit-torturi, li baqgħu mingħajr effett, hekk li kienet ikkundannata għall-mewt. Il-mewta li ġarrbet, waħda krudila għall-aħħar, billi ġiet mdendla rasha 'l isfel, b'rasha sa qaddha mdaħħlin fi spazju żgħir, hekk li kien diffiċli għaliha tiegħu n-nifs. Madanakollu l-agunija tagħha damet tlettax-il ġurnata, li għaddiethom titlob u tfaħħar lil Alla permezz tal-innijiet li kienet taf bl-amment. Fl-aħħar raddet ruħha lill-Ħallieq, meta minħabba xita li niżlet, imtliet il-ħofra li kienet mgħaddsa fiha. Sabiex il-persekutur iħassar il-memorja ta' din ix-xhieda qawwija ta' fidi, xerred l-irmied tal-fdalijiet ta' ġisimha. Kienet is-sena 1634.

Santa Maddalena ta' Nagasaki kienet ikkanonizzata flimkien ma' 15-il martri ieħor tal-istess persekuzzjoni minn S. Ġwanni Pawlu II f'Ottubru 1987, nhar il-ġurnata missjunarja. Dakinhar, fl-omelija tiegħu, huwa stqarr li dawn il-martri "fit-tbatijiet tagħhom, l-imħabba u l-imitazzjoni ta' Ġesù laħqet il-milja tagħha, saru

ħaġa waħda ma' Ġesù, l-uniku medjatur, b'mod l-aktar perfett [...] Dawn il-qaddisin martri, minn pajjiżi, ilsien, razza, kundizzjoni soċjali differenti, ġew magħquda wieħed mal-ieħor, u lkoll flimkien mal-poplu sħiħ ta' Alla fil-misteru tas-salvazzjoni ta' Kristu Redentur".

Ix-xhieda ta' S. Maddalena ta' Nagasaki, lajka Agostinjana Rekolletta, tfakkarna fis-sejħa ewlenija li rċevejna fil-magħmudija, jiġfieri li fi Kristu lkoll immutu sabiex flimkien miegħu nerġgħu nqumu.

5 ta' Novembru: B. Marjanu de la Mata Aparicio, saċerdot

Nhar il-5 ta' April 1983 ħalla din l-art P. Marjanu de la Mata Aparicio, saċerdot Agostinjan, missjunarju fil-Brażil, wara ħajja ta' 77 sena. Żgur li hu stess, persuna umli u mingħajr pretensjonijiet, qatt ma basar li 14-il sena wara ser isib ruħu bħala protagonist ta' ċerimonja ta' beatifikazzjoni fil-kattidral ta' Sao Paolo, Brażil.

Twieled nhar l-aħħar jum tas-sena 1905 f'villaġġ ċkejken qrib il-belt ta' Palencia, fi Spanja. L-ambjent familjari għenu qatigħ sabiex irawwem fih il-valuri nsara sa mit-tfulija. Ommu Martina, flimkien ma' missieru Manuel għamlu ħilithom sabiex jagħtu trobbija tajba u nisranija lil Marjanu u lit-tliet ħutu. Għal

dan il-għan, bosta kienu s-sagrifiċċji li wettqu, u dan kien ta' eżempju għall-ulied.

Frott din it-trobbija u d-dispożizzjoni personali sabiex jilqa' s-sejħa minn Alla, Marjanu ddeċieda li jingħaqad mal-Ordni ta' S. Wistin. Dan seħħ nhar id-9 ta' Settembru 1921. Ferħ kbir kien għalih dan il-jum, għax xidd fuqu għall-ewwel darba, imma ferħ akbar kellu f'qalbu sena wara, hekk kif għamel il-professjoni tal-voti tal-faqar, tal-kastità u tal-ubbidjenza. Minn dakinhar ipprova kemm felaħ, megħjun mill-grazzja ta' Alla, sabiex ma jonqosx milli josservahom. Il-professjoni reliġjuża għamilha f'riġlejn beatu ieħor, il-martri Agostinjan Alselmo Polanco, li kien il-pirjol tad-dar. Aktar tard, Polanco kellu jsofri l-martirju fil-persekuzzjoni tal-Knisja fi Spanja bħala isqof tad-djoċesi ta' Teruel. Fra Marjanu kompla l-istudji tiegħu sakemm ġie ordnat presbiteru nhar il-25 ta' Ġunju 1930.

Kważi immedjatament wara l-ordinazzjoni, ġie magħżul sabiex jintbagħat jaħdem fil-Brażil, fejn midd idejh għax-xogħol. Kellu għal qalbu l-pastorali edukattiva għall-formazzjoni sħiħa tat-tfal u żgħażagħ. L-eżempju ta' ħajtu kien innutat mill-aħwa missjunarji u bejn l-1945 u l-1948 kien magħżul bħala superjur tal-viċi provinċja tal-Brażil. Għal diversi snin wara baqa' involut fit-tmexxija tal-Agostinjani billi nħatar diversi drabi bħala kunsillier. Mill-1951 beda jaħdem fil-kulleġġ li l-patrijiet kellhom fil-belt ċkejkna ta' Engenheiro Schmitt. Taħt it-tmexxija tiegħu din l-iskola mxiet ħafna 'l quddiem, mhux biss mill-aspett akkademiku, imma fuq kollox fil-formazzjoni nisranija tal-istudenti. Reġa' lura definittivament għall-belt ta' Sao Paolo fl-1961, fil-kulleġġ u l-parroċċa ta' Santu Wistin, ftit 'il bogħod miċ-ċentru tal-belt.

Kull fejn kien, kien imidd idejh għal dak li hemm bżonn, mingħajr pretensjoni jew ambizzjoni. Kien attiv ħafna u l-mistrieħ ftit li xejn kien jaf xi jfisser għax l-ispirtu ġeneruż tiegħu kien jimbuttah sabiex ikun disponibbli dejjem. Bil-kelma u l-manjieri ġentili tiegħu, kien iwassal b'mod sempliċi l-Kelma ta' Alla kull fejn kien jissejjaħ għall-ministeru tal-predikazzjoni. Hafna kienu jinġibdu lejh għas-simpatija naturali tiegħu, li kienet tesprimi ruħha fit-tbissima hienja li kienet dejjem fuq wiċċu. Is-

sempliċità tiegħu kienet marka partikolari tal-istil ta' ħajtu: dejjem bit-tonka Agostinjana, 'il bogħod minn kwalunkwe tendenza ta' moda u kapriċċi.

L-essenzjalità u s-sempliċità fl-għażliet tiegħu kienet riflessa mhux biss fl-ilbies, imma f'kull aspett tal-ħajja. Kellu għal qalbu l-ikkultivar tal-pjanti, ħaġa li kienet tagħtih mistrieħ mit-taħbit tal-ħajja ta' kuljum. Kellu d-drawwa li jitħaddet magħhom f'forma ta' djalogi simpatiċi, ħafna drabi b'referenzi għas-sbuħija ta' Alla li naraw fil-ħolqien ta' madwarna. Dan il-passatemp kien irawmu fuq il-bejt tal-kunvent, fejn spiss kien jagħmel "il-passiġġata". Sal-lum dan il-bejt għadu mżewwaq b'għadd ta' pjanti b'tifkira tal-passatemp tal-beatu.

Din is-sempliċità ta' ħajja kienet riflessa wisq aktar fuq livell spiritwali. L-imħabba tiegħu lejn Ġesù, li miegħu kien iqatta' ħinijiet twal ta' talb, kienet issuqu sabiex ikun viċin ta' kulħadd. Imma l-aktar li kellu għal qalbu kienu t-tfal u ż-żgħażagħ. Fihom kien jara lit-tfajjel Ġesù. L-istess jista' jingħad għal dawk li kienu esklużi mis-soċjetà, u kif nafu, fil-Brażil dawn huma kotrana. Għal kulħadd kellu mhux biss tbissima u kelma tajba, imma fejn seta', għajnuna konkreta. Sabiex iwettaq din it-tip ta' ħidma karitattiva b'mod aktar konkret u organizzat, permezz ta' aktar minn 200 *workshop* ta' ħjata msemmijin *Talleres de caridad de S. Rita*, kien jgħin kif jista' lill-foqra, lill-anzjani u lill-morda.

Il-Beatu Marjanu kien iħossu miġbud lejn il-preżenza Ewkaristika. Iċ-ċelebrazzjoni tal-quddiesa kienet il-mument l-aktar speċjali tal-ġurnata, għax kien jagħraf li hemm rabta intima bejn l-azzjoni pastorali tiegħu u l-mument tal-Ewkaristija. Ma tonqosx id-devozzjoni lejn Ommna Marija, l-aktar permezz tat-titli Marjani li nsibu fl-ispiritwalità tal-Ordni Agostinjan: Omm tal-Parir it-Tajjeb u Omm tal-Konsolazzjoni.

Il-ħafna taħbit tal-ħajja pastorali flimkien mal-età bdew iħallu l-marka fuq is-saħħa ta' P. Marjanu. Beda jbatti mill-ħidma minħabba l-uġigħ li kien spiss iħoss fl-istonku tiegħu, sakemm wasal fi stat fejn il-mard beda jagħfas ħafna fuqu, minkejja l-attenzjoni medika li kien jirċievi bi premura ta' ħutu fil-komunità. Halla din id-dinja nhar il-5 ta' April 1983 fl-età ta' 77 sena. Il-fdalijiet ta' ġismu jinsabu fl-altar tal-ġenb fuq il-lemin fil-knisja Agostinjana ta' Sao Paolo, fejn ħadem għal ħafna snin. Bosta huma l-opri soċjali li ħalla warajh jew li llum iġibu ismu jew jispiraw rwieħhom mill-qdusija tiegħu.

Il-fama ta' qdusija ta' grazzji maqlugħa permezz tiegħu kompliet tikber. Dan wassal biex l-Ordni Agostinjan jitlob li jinfetaħ il-proċess ta' beatifikazzjoni u kanonizzazzjoni. P. Marjanu kien ibbeatifikat nhar il-31 ta' Mejju 1997.

Il-qdusija ta' dan is-saċerdot Agostinjan tfakkarna fl-impenn li kull nisrani għandu li jtaffi t-tbatija ta' dawk ta' madwaru, l-aktar ta' dawk vulnerabbli fis-soċjetà. Dan jista' isir b'affarijiet żgħar u sempliċi, l-istess kif it-tbissima fuq wiċċ il-Beatu Marjanu biddlet il-ħajja ta' tant nies!

8 ta' Novembru: Bb. Avelino Rodriguez u sħabu, martri

Lejn tmiem is-snin tletin tas-seklu XX Spanja għaddiet minn burraxka ta' taqlib politiku kbir. L-hekk imsejħa "Gwerra Ċivili Spanjola" kienu snin imdemmija, fejn il-mibegħda bejn l-aħwa saret is-semm li bih inqatlu eluf ta' Spanjoli. F'nofs dan it-taqlib kbir kien hemm il-Knisja, li minkejja t-tradizzjoni ta' preżenza sekolari fl-art Spanjola, b'għadd kbir ta' qaddisin xhieda l-impenn tal-Knisja mhux biss ta' qdusija imma wkoll impenn għall-emanċipazzjoni tas-soċjetà, l-għedewwa tagħha daru għaliha f'persekuzzjoni qalila. Din il-persekuzzjoni ħalliet eluf ta' mejta li għażlu li jxerrdu demmhom minflok jiċħdu l-fidi tagħhom fi Kristu Sultan u r-rabta mal-Knisja tiegħu. Bosta kienu r-reliġjużi u s-saċerdoti maqtula għaliex ministri tal-Knisja.

Fost dawn insibu grupp kbir ta' Agostinjani minn diversi provinċji Spanjoli li taw xhieda tal-fidi fi Kristu bit-tixrid ta' demmhom, wara żmien ta' priġunerija. Nhar it-28 ta' Ottubru 2007 kienu bbeatifikati 98 reliġjuż Agostinjan li sofrew il-martirju: 65 kienu mill-monasteru ta' El Escorial (Madrid), 10 reliġjużi minn Uclés (Cuenca), 10 minn Caudete (Albacete), 9 minn Gijon u Santander, u 4 minn Málaga.

Fost dawn insibu lil Avellino Rodriguez, li twieled f'Santiago de Millas, León fl-1879. Daħal mal-Provinċja Agostinjana ta' Madrid u għamel in-novizzjat fil-monasteru ta' El Escorial. Fi żmien il-persekuzzjoni kien qed jokkupa l-inkarigu ta' Pirjol Provinċjali. Inqabad mill-persekuturi u ttieħed La Modelo fejn irrifjuta li jkun meħlus jekk ma jkunux meħlusa wkoll ħutu r-reliġjużi l-oħra. Wara żmien maqbud fil-ħabs, ittieħed Paracuellos fejn inqatel fuċillat flimkien ma' ħdax-il Agostinjan ieħor.

Figura oħra f'dan il-grupp kbir ta' martri hija dik ta' P. Rodrigo Sabino, reliġjuż iggradwat fix-xjenzi naturali u professur sa mill-1896 fil-kulleġġ universitarju ta' El Escorial. Nhar it-22 ta' Lulju 1936 inqabad mill-milizjani u ttieħed fil-ħabs ta' San Antón, flimkien mal-Pirjol Provinċjali Rodriguez, li tah l-aħħar sagramenti. Meta nqatel għall-fidi kellu 61 sena.

Flimkien ma' dawn għadd kbir ta' Agostinjani, uħud minnhom ta' età tenera u żagħżugħa għaliex kienu għadhom fil-formazzjoni u studenti tal-filosofija u teoloġija. Il-persekutur ma kienx iqis l-età u l-kundizzjoni, imma l-għamad tal-mibegħda u s-sentimenti antikristjani kienu jsuquh sakemm ma jkunx sodisfatt jekk ma jarax l-iġsma mitluqa fl-art f'għadajjar ta' dmija wara l-fuċilazzjoni.

Il-wirt spiritwali ta' dawn il-martri tas-seklu XX huwa kbir, u għall-insara tal-lum, ftit inqas minn mitt sena wara, huma sejħa kontinwa għall-fedeltà lejn il-vokazzjoni nisranija li lkoll nirċievu fil-magħmudija.

P. JOSEF SCIBERRAS
AGOSTINJAN
POSTULATUR TAL-ORDNI AGOSTINJAN

DIVERSI INIZJATTIVI

Meta l-Papa Franġisku kien f'viżita f'Ġenova f'Mejju ta' din is-sena, esprima din ix-xewqa:

Hi laqgħa li dejjem nixtieqha: li nkun maż-żgħażagħ. Nara x'jaħsbu, x'qed ifittxu, x'jixtiequ, liema sfidi għandhom u tant ħwejjeġ oħra. U intom li ma tridux tweġibiet 'ready made', intom tridu tweġibiet konkreti imma personali, mhux bħall-ħwejjeġ li tixtri lesti, le. Intom ma tridux tweġibiet 'ready made'. Tridu d-djalogu, dak li jmiss il-qalb.

Huwa messaġġ li jkompli jispirana fid-diversi inizjattivi pastorali maż-żgħażagħ u l-kamp vokazzjonali. Dawn, bl-għajnuna ta' Alla, nippruvaw li jsiru b'dan l-ispirtu ta' inkontru u ta' djalogu li jmiss il-qalb.

- Saru tliet attivitajiet partikolari bħala tkomplija tal-VOK Clubs fil-Kulleġġ Santu Wistin għal Year 7,8,9,10. Dawn kienu:
- A & P Day (A= Alipju, P=Possidju): Friendship Day live-in f'San Pawl il-Baħar, 28 ta' Ġunju)
- AFM Visit u activity 31 ta' Lulju
- Baħar u talb 31 t'Awwissu
- Komplew il-VOK Clubs fil-Kulleġġ Santu Wistin għal Year 7,8,9,10,11 wara l-ħinijiet tal-Iskola.
- Kull ħmistax baqa' jiltaqa' l-grupp taż-żgħażagħ (18+) fil-Kunvent San Mark, b'attivitajiet differenti, talb, formation, film discussions u mumenti rilassanti u informali.

Minn Ottubru l-Augustinian Youths ser jibda jiltaqa' kull ġimgħa u mhux kull ġimagħtejn. Ġie mfassal pjan ta' attivitajiet li jkomplu jgħinu liż-żgħażagħ isiru jafu iktar lilhom infushom u jiskopru s-sabiħ tal-fidi tagħhom f'komunità Agostinjana. Hemm imħejji Crossing the Mile, mixja f'forma ta' pellegrinaġġ mill-Knisja San Mark sa' Ta' Pinu f'Għawdex (20-21 ta' Ottubru)

- Akkumpanjament spiritwali u vokazzjonali
- Hidma pastorali fil-Kulleġġ Santu Wistin u fil-Higher Secondary Naxxar.
- Esperjenzi vokazzjonali fil-komunità Agostinjana fir-Rabat fosthom esperjenza ta' tliet xhur ta' żagħżugħ. Inkomplu nitolbu għalih u għal dawk li jixtiequ jkomplu jwieġbu għas-sejħa li l-Mulej qiegħed jagħmlilhom fil-ħajja.

Bejn it-3 u l-10 ta' Settembru, grupp ta' żgħażagħ Agostinjani ngħaqad mal-komunità tal-patrijiet f'Taizé (Franza) biex jagħmel esperjenza ta' talb, fidi u komunità flimkien ma' żgħażagħ oħrajn minn pajjiżi differenti li qegħdin jagħmlu l-mixja fil-fidi tagħhom.

Iż-żgħażagħ li għexu magħna din l-esperjenza

sabiħa u indimentikabbli, qegħdin jaqsmu magħna l-ħsibijiet tagħhom.

P. Franco Grech – Agostinjan

L-esperjenza tiegħi f'Taizé kienet esperjenza ta' Alla bħala ġmiel. Il-preżenza ta' Alla kienet tinħass f'dak kollu li hu Taizé: il-ġmiel tal-kampanja mill-isbaħ; il-ġmiel tal-ħajja f'Taizé fejn titgħallem, titlob, tiddiskuti, u sservi; il-ġmiel li tiltaqa' ma' tant nies ġejjin minn ambjenti differenti ta' pajjiżi, denominazzjonijiet nsara, etajiet differenti, u nies bi bżonnijiet differenti; il-ġmiel tal-komunità tal-Brothers, li kellna x-xorti li nsiru nafu mill-qrib, għaliex konna mistednin fil-kunvent tagħhom darbtejn...

Brothers ta' denominazzjonijiet nsara differenti li minkejja l-varjetà tal-background tagħhom isibu l-mod kif jgħixu l-ħajja komunitarja flimkien fit-talb u fix-xogħol, u huma ta' ispirazzjoni għal tant mijiet ta' żgħażagħ li jżuru Taizé; il-ġmiel tal-mumenti ta' talb fil-knisja... mijiet ta' nies differenti jitolbu flimkien, il-kant sabiħ, il-lingwi differenti, il-ġesti liturġiċi u paraliturġiċi sinifikattivi, u fuq kollox il-mumenti ta' skiet profondi, fejn minkejja dawk in-nies kollha, jekk taqa' labra tismagħha, u l-mod kif it-talb magħmul b'mod li dawn il-mumenti ta' skiet ikunu sinifikattivi; u fl-aħħar, imma mhux l-inqas, il-ġmiel tal-grupp ta' żgħażagħ Agostinjani Maltin li tlajt magħhom, flimkien ma' Fr. Terence u Fr. David....li għamlu din l-esperjenza għalija waħda unika u li ma ninsa qatt.

Maria Theresa Portelli

Kieku kelli niddeskrivi l-esperjenza tiegħi f'Taizé f'erba' kelmiet ngħid li kienet waħda rikka ħafna u unika. Din l-esperjenza għamiltha kemxejn differenti mill-oħrajn għaliex għażilt li l-ġimgħa li għaddejt hemmhekk nagħmilha f'irtir fis-silenzju. Kont nattendi għat-talks ta' kuljum li wieħed mill-Brothers ta' Taizé jagħmel u nipparteċipa fit-tliet mumenti ta' talb komunitarju li jkun hemm matul il-ġurnata. Il-bqija tal-ġurnata kont imbagħad ngħaddiha fit-talb u l-meditazzjoni. Il-Mulej

kellimni b'diversi modi – bil-kant tal-Brothers li tant daħal f'qalbi; bis-sbuħija tan-natura; bis-sempliċità tal-post; b'tant żgħażagħ miġbura minn kull naħa tad-dinja... Kienet esperjenza ta' Knisja Nisranija universali b'nies ta' twemmin nisrani differenti magħqudin flimkien fit-talb,

kif ried Br Roger – il-fundatur tal-Komunità ta' Taizé. Hadt gost ukoll li sirt naf tliet Agostinjani Maltin li ħadmu mhux ftit għalina biex din l-esperjenza tirnexxi sew. Inħeġġeġ żgħażagħ oħra biex meta tiġihom l-opportunità li jmorru Taizé jaħtfuha. Jien ħallejt parti minn qalbi hemmhekk biex nerġa' mmur!

Malcolm Saliba

Nirringrazzja lil Mulej ta' din l-esperjenza f'Taizé! Matul din l-esperjenza komplejt niskopri kemm il-Mulej iħobb lil kull wieħed minna b'imħabba speċjali u partikolari. Permezz ta' din l-imħabba, wieħed malajr iħossu milqugħ ġewwa Taizé u li jagħmel parti minn komunità waħda minkejja li lkoll ġejjin min-nazzjonijiet differenti. Din l-għaqda tinħass ħafna matul il-ħin tat-talb. Il-kant ta' Taizé għenni biex inkompli nikber fir-relazzjoni tiegħi mal-Mulej biex b'hekk inkun

nista' niddi d-dawl tiegħu mhux biss f'Taizé imma fil-ħajja ta' kuljum. Matul il-ġurnata kien ikollna workshops interessanti fejn wieħed ikun jista' jaqsam l-esperjenza tal-fidi tiegħu. Din hi esperjenza unika għaliex wieħed ikompli japprezza l-fidi u jitgħallem min-nies tal-istess età li ġejjin minn kulturi differenti. Il-fidi tagħna m'għandhiex tkun meqjusa for granted imma hu l-impenn tagħna li nġedduha ta' kuljum. Nirringrazzja wkoll lill-grupp sabiħ li fih kont parti minnu minn Malta. Konna ta' għajnuna għal xulxin f'kull mument biex naqsmu l-ferħ u l-imħabba ta' Alla bejnietna. Nirrakkomanda din l-esperjenza għal dawk kollha li jixtiequ jikbru fil-fidi tagħhom u fir-relazzjoni tagħhom mal-Mulej.

Daniela Pace

They say that travel is the only thing you buy that makes you richer. Well, this was my third time in Taizé and I can honestly say that Taizé is proof of this. However, this time, I experienced something different. Taizé is also a place that allows a person to feel things deeply inside their hearts and experience a very intimate relationship with Christ. It's that kind of relationship that, given our very hectic and busy lives, we have to really work hard for if we want to keep it alive every

moment of every day. I also got the chance to appreciate so much more that everyone has his/her own story to tell and that every day is an opportunity to celebrate anyone who crosses our paths because everyone is special and unique in the eyes of God. There's a very powerful and warm atmosphere of peace and joy in Taizé; something that I hope to carry with me every day of my life. I'm so grateful to have had this opportunity in my life and I intend to pass on the simplicity of the Taizé community wherever I go.

Antoine Azzopardi

Naħseb li bħal ħafna oħrajn sibt ruħi xi darba jew oħra nuża l-mużika ta' Taizé għal mumenti ta' riflessjoni u talb iżda qatt ma mmaġinajt kemm din il-mużika hi fil-fatt biss parti minn

esperjenza sħiħa u akbar. Hsibt u ppreparajt ruħi għal ħafna affarijiet fiż-żmien ta' qabel morna Taizé, iżda meta fil-verità wasalna hemm, l-istorja kienet ferm aktar sempliċi mingħajr kumplikazzjonijiet. L-ambjent fejn jinsab dan ir-raħal ċkejken kien minnu nnifsu ta' għajnuna biex matul il-ġimgħa li qattajna flimkien f'Taizé stajt insib lili nnifsi aktar mill-qrib. Il-proċessi ta' riflessjoni matul il-ġurnata stajt nippreżentahom u noffrihom lil Alla fil-mumenti ta' talb li madwarhom iddur il-ġurnata. Iżda l-aktar ħaġa li mmarkatni matul din l-esperjenza kienet is-sempliċità minn kull aspett: il-platt tal-ikel, id-dormitorju, l-ispazji miftuħa iżda fuq kollox il-mumenti ta' talb. Din is-sempliċità twassal għal aktar għarfien tal-persuna ġewwinija u tħossok ħafna eħfef mit-toqol tal-ħajja ta' kuljum biex tikkomunika mal-Ħallieq. B'total ta' sagħtejn u 15-il minuta talb f'kull ġurnata rrodd ħajr lil Alla li din l-esperjenza ħalliet fija xewqa għal Alla u biex lilu nagħmlu aktar preżenti fija nnifsi u fl-ambjenti li fihom ngħix u naħdem.

James Pizzuto

Ma nistax ngħid li kont wisq preparat għal din l-esperjenza, barra l-laqgħat li kellna ma ppreparajtx ruħi bl-ebda mod. Barra milli fittixt fejn hu Taizé, imma dak biex nara x'tip ta'

ritratti nista' nieħu. Allura meta tlajna t-telgħa li tagħti għal Taizé kont sorpriż b'dan l-post. Barra s-sbuħija tan-natura u l-ambjent li bnew l-patrijiet hemm xi ħaga oħra li ridt ftit jiem biex nifhem x'inhi.

Is-sempliċità tal-ħajja li wieħed jgħix f'Taizé hija l-aktar aspett li laqtitni. Vera hemm fejn tmur timxi, tiltaqa' man-nies minn pajjiżi differenti, taqsam ħinijiet ta' talb profondi ma' mijiet ta' nies imma xorta jkun hemm ħin ta' talb personali u ovvjament hemm l-ikel li tant jaqla' kritika imma ma nistax ngħid li mitt bil-guħ. Imma wara li tara kollox, xorta l-ħajja sempliċi tolqotni.

Fuq din l-biċċa għolja mdawra bil-baqar tara li l-ħajja nisranija hija ħafna aktar minn sempliċiment knejjes, festi u tradizzjoni. Il-ħajja nisranija hija esperjenza komunitarja li wieħed jaqsamha ma' sħabu fit-tajjeb u fil-ħażin.

Esther Cortis

Qabel ma tlajna Taizé kellna diversi preparazzjonijiet, bħal nitolbu u nkantaw xi ftit

diski li vera smajniehom f'Taizé. Madankollu wkoll smajna ħafna stejjer ta' x'hemm u x'konna bi ħsiebna nsibu f'dan il-post. Dik il-ġimgħa li qattajt f'Taizé skoprejt biċċa oħra mill-fidi. L-aktar li laqtuni f'dan il-post kienu s-sempliċità u l-importanza li jagħtu fin-natura. Bis-sempliċità u n-natura, li konna mdawrin bihom, għenuni nħoss il-preżenza ta' Alla, speċjalment meta bdejt nisma' l-ħsejjes bħall-ilma miexi fix-xmara ta' St. Etienne.

Dak il-post, b'dik in-natura, ħassejt ferħ kbir. Kont nieħu gost ukoll li kuljum kont nara x-xemx nieżla u tielgħa. Minn Taizé ħadt ħaġa oħra li hija ferm diffiċli biex insibha. Bdejt nipprova, bis-saħħa ta' ċertu membri fil-grupp, insib is-sabiħ fija nnifsi. Nirringrazzja partikolarment lill-grupp ta' żgħażagħ Agostinjani talli qattajt waħda mill-isbaħ ezperjenzi li mhu ser ninsa qatt. Inħeġġeġ liż-żagħżagħ biex imorru Taizé għax tgħinek aktar tiskopri lilek innfsek u tgħinek issaħħaħ il-fidi tiegħek.

→ Wara din l-esperjenza li għexna flimkien ser norganizzaw Taizé Prayers miftuħin għal żgħażagħ oħrajn. L-ewwel wieħed ser ikun fl-24 ta' Novembru 2017 fil-Knisja San Mark fit-8pm.

Inkomplu nafdaw din il-ħidma u dan il-ministeru pastorali f'idejn il-Mulej biex ikompli jwassal l-imħabba tiegħu permezz tagħna.

P. TERENCE SPITERI
P. DAVID CORTIS
AGOSTINJANI

KONFERENZA TAS-SUPERJURI MAĠĠURI RELIĠJUŻI F'MALTA – KSMR

PRESIDENT ĠDID

Wara li f'Lulju li għadda l-kariga ta' President tal-KSMR (Konferenza Superjuri Maġġuri tar-Reliġjużi) ġiet vakanti bir-riżenja tal-Provinċjal tal-Kapuċċini Patri Martin Micallef OFM cap; illum is-Sibt 9 ta' Settembru 2017, is-Superjuri Maġġuri Rġiel u Nisa tal-Ordnijiet Reliġjużi f'Malta u f'Għawdex iltaqgħu flimkien biex jivvutaw għall-President ġdid tal-KSMR.

F'din l-elezzjoni l-Provinċjal tagħna Patri Raymond Francalanza OSA ġie elett bħala l-President il-ġdid tal-KSMR wara li ġab il-maġġoranza assoluta tal-voti kollha tas-Superjuri Rġiel u Nisa.

Kif intemmet l-elezzjoni, il-viċi President tal-KSMR, innotifikat mill-ewwel b'telefonata lin-Nunzju Appostoliku Mons. Alessandro D'Errico, lil Mons. Arċisqof Charles J. Scicluna, lill-Isqof ta' Għawdex Mons. Mario Grech, lill-Vigarju Ġenerali ta' Malta Mons. Joe Galea Curmi, kif ukoll ġew notifikati persuni oħra li għandhom diversi uffiċċji importanti fiż-żewġ Djoċesijiet. Fl-aħħar nett ġiet infurmata wkoll il-Konferenza Maġġuri tas-Superjuri Maġġuri tal-Ewropa li għandha s-Sede tagħha f'Ruma.

Aħbar oħra li mbagħad seħħet, kwazi xahrejn wara, eżattament nhar il-Ġimgħa 3 ta' Novembru, kienet li Mons Arċisqof bħala l-President tal-Konferenza Episkopali Maltija, għarraf lil Patri Raymond li hu ddeċieda li l-President tal-KSMR jixtiequ jibda jkun membru sħiħ fil-Konferenza Episkopali Maltija. (Din il-Konferenza tiltaqa' kull xahar)

Din hi xi ħaġa totalment ġdida fiż-żewġ Djoċesijiet tagħna, għax li kien jiġri fil-passat – u mhux dejjem – kien li meta tinqala' xi ħaġa, l-Arċisqof jekk iħoss il-ħtieġa, kien jitkellem mal-President tal-KSMR, mentri issa, aħna bħala Reliġjużi lkoll se jkollna dan il-leħen ġdid fi ħdan l-ogħla organu tal-Knisja. Dawn il-laqgħat jsiru kull xahar u xi drabi jsiru fil-preżenza tan-Nunzju Appostoliku.

Patri Raymond - f'isem l-Ordnijiet kollha f'Malta u f'Għawdex - raddlu ħajr ta' dan il-ġest nobbli ta' komunjoni u kolleġġjalità u wiegħdu li naturalment se jagħmel l-almu tiegħu kollu biex iwassal il-leħen tal-familji reliġjużi kollha.

Il-ġest hu sabiħ iktar, għax hekk f'kull issue li jkun hemm għaddejja fil-Knisja f'dawn il-laqgħat tal-Isqfijiet, il-ħajja konsagrata jkollha wkoll leħen attiv, tkun konxja ta' kulma jkun qed jiġri u naturalment bħal dejjem inkomplu noffru l-kariżmi kollha tagħna għas-servizz tal-Knisja.

Fost il-ħidmiet li dan l-uffiċċju ta' President tal-KSMR jinvolvi hemm dawn li ġejjin:

- Ilaqqa' l-KSMR (Assemblea Plenarja) kull xahar.

- Ilaqqa' l-Kunsill tal-KSMR kull xahar ukoll biex fih issir ħidma fuq l-issues li jkunu pendenti, l-aġenda tal-Assemblea li jkun imiss, u materji oħrajn ta' programmazzjoni.

- Iżomm kuntatt ħaj mal-IHK u maċ-CFCL.

Fl-Arċidjoċesi ta' Malta, il-President tal-KSMR hu membru tal-Kunsill Presbiterali u tal-KPD, tal-Kummissjoni Studju, kif ukoll jara li jsegwi l-ħidmiet fl-oqsma tal-finanzi, artijiet, skejjel tal-Knisja (Segretarjat, Direttorat, CSA), Kummissjoni Safeguarding u Fondazzjonijiet diversi.

Hemm xi safar kull sena/sentejn minħabba l-UCESM.

U naturalment issa hemm ukoll dan is-sehem ġdid, li l-President tal-KSMR ikun membru sħiħ fil-Konferenza Episkopali Maltija.

Waqt li din l-aħbar hi għall-Provinċja tagħna aħbar ta' ġieħ, aħna nifirħu mill-qalb lill-Provinċjal tagħna, Patri Raymond, għal din il-fiduċja li ntweriet fih, waqt li nkomplu inwegħduh it-talb u s-sostenn tagħna.

AWGURI

Reverendissimo Padre,

Abbiamo appreso con piacere la bella notizia della Sua nomina a Presidente della *Conference of Religious Major Superiors* di Malta.

Desideriamo esprimerLe le piu' vive felicitazione, con ogni migliore augurio per il Suo importante servizio alla Chiesa.

In unione di preghiera e di servizio alla Chiesa.

+ ALESSANDRO D'ERRICO
NUNZIO APOSTOLICO

Carissimo P. Raymond

Congratulazioni!!!

Sono molto lieto per la tua elezione come nuovo Presidente della Conferenza dei KSMR. Elezione avvenuta alla pratica unanimità. Questa nomina ci porta veramente una bella notizia a me e certo a tutti gli agostiniani.

Sono sicuro che porterai avanti i il tuo servizio con grande amore alla Chiesa di Malta e alla vita consacrata sul solco della collaborazione inter - congregazionale e dell'approfondimento nella dimensione spirituale.

Ti accompagnano le nostre preghiere.

A te un abbraccio fraterno sempre in unità di preghiere.

P. LUIS MARÍN, OSA
ASSISTENTE GENERALE

Carissimo Provinciale, P. Raymond

Ricevo con piacere la tua notizia della nomina come Presidente della Conferenza dei KSMR. Dio ti benedica e ti protegga e che il suo Spirito ti accompagni sempre e ti guidi.

I miei AUGURI e la mia unità con te. Pregherò per questa nuova missione.

Un carissimo saluto e un abbraccio,

P. ALEJANDRO, OSA
PRIORE GENERALE

MILL-KITBA TA' SANTU WISTIN

IR-RAĠUNI U L-FIDI FIL-BINI TAL-PERSONALITÀ UMANA

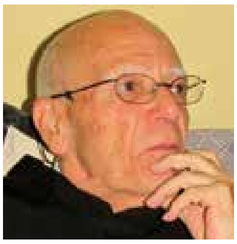

RIFLESSJONIJIET IMNEBBĦA MILL-OPRA 'IL-VERA RELIĠJON' TA' SANTU WISTIN. IT-TIENI PARTI

Fil-ħarġa ta' Lulju-Settembru 2017 rajna kif għal Santu Wistin ma hemm l-ebda konflitt bejn ir-raġuni u l-fidi f'dak li għandu x'jaqsam mat-twemmin nisrani. Il-problema tar-relazzjoni bejn ir-raġuni u l-fidi minn dejjem eżistiet, għax minn dejjem kien hemm min jaħseb li, li temmen xi ħaġa li r-raġuni ma tifhimx, imur kontra l-istess dinjità tal-persuna umana. Fl-ewwel parti tkellimna mis-sitwazzjoni li aħna, ulied il-progress xjentifiku u teknoloġiku imma wkoll tal-filosofija razzjonalista tas-seklu XVIII, ninsabu fiha. Dan għamilnieh mhux biss biex nuru kemm il-problema li jittratta Santu Wistin fl-opra tiegħu 'Il-Vera Reliġjon' hija problema attwali, imma fuq kollox biex inħeġġu lil dawk kollha li qegħdin jaqraw dan l-artiklu ħalli jibnu personalità umana matura billi jikbru f'fidi adulta li ddawwal l-intelliġenza u li ma tibżax tirċievi d-dawl tar-raġuni tant meħtieġ ħalli l-fidi ma tittrasformax ruħha f'superstizzjoni jew f'twemmin li ma għandu l-ebda influwenza fuq ħajjitna.

F'din il-ħarġa jmiss li nitkellmu mill-fidi, fuq xiex tinbena, x'qawwa għandha u fuq kollox fejn twassalna. L-opra ta' Santu Wistin li qiegħda takkompanjana fir-riflessjonijiet ta' dan l-artiklu hija 'Il-Vera Reliġjon'. Tajjeb li nkunu nafu għalfejn kitibha Santu Wistin u hekk nifhmu l-emozzjoni li biha kitibha u d-dramm li hemm warajha. Din l-opra minn dejjem gawdiet stima kbira fil-letteratura nisranija u minn dejjem kienet meqjusa bħala opra ġenjali taż-żgħożija ta' Santu Wistin. Dan kitibha madwar is-sena 390 ftit qabel ma ġie ordnat saċerdot u indirizzaha lil Romanjanu: "xi snin ilu, maħbub tiegħi Romanjanu, kont wegħedtek li niktiblek l-ideat tiegħi fuq il-vera relġjon". [*Il-Vera Reliġjon, VII, 12*].

Min kien Romanjanu u x'ġiegħel lil Wistin jiktiblu din l-opra? Romanjanu kien sinjur kbir tal-belt ta' Tagaste fejn twieled Santu Wistin u għalhekk kellu pożizzjoni socjali influwenti fil-ħajja pubblika ta' dik il-belt. Madwar is-sena 370 Santu Wistin suppost kellu jmur Kartaġni biex jistudja fl-Università ta' hemm. Imma missieru, Patrizju, ma kellux flus biżżejjed biex iħallaslu l-Università. Romanjanu li għaraf il-ġenju ta' Wistin intrabat li jidħol għall-ispejjeż hu. Jekk Santu Wistin seta' jkompli l-istudji superjuri u jsir dak li sar dan nafuh lill-ġenerożità ta' Romanjanu. Minn din il-ġenerożità nibdet ħbiberija kbira bejn it-tnejn. X'ma kienx il-ferħ u l-kburija ta' Romanjanu meta fis-sena 374 ra lil Wistin jerġa' lura lejn Tagaste ffurmat bħala rettur, professjoni li dak iż-żmien kienet meqjusa bħala l-quċċata tal-formazzjoni Universitarja. U hawn huwa d-dramm. Wistin irritorna bħala rettur imma fuq kollox bħala membru prinċipanti tal-manikeiżmu li kien l-ereżija l-aktar mifruxa fl-Afrika ta' Fuq f'dak iż-żmien. Monika ma riditx taċċetta lil binha ġewwa darha u irrifjutatu. Kien Romanjanu li laqgħu f'daru. U hawn it-tieni dramm. Wistin irnexxielu jikkonvinċih li t-twemmin nisrani kien kollu qerq u li l-verità kienet tinstab biss fis-setta Manikea. Romanjanu qaleb ir-reliġjon u sar hu wkoll Manikew.

Għall-Manikeiżmu l-univers u l-bniedem huma mmexxija minn żewġ prinċipji eterni-biex ngħidu hekk minn żewġ allat: it-tajjeb u l-ħażin, u għalhekk hemm żewġ forzi divini li jmexxu kollox. Il-manikeiżmu mhuwiex ateiżmu, imma taħlita ta' twemmin li ġej mill-fidi nisranija u mir-reliġjonijiet orjentali. Fuq kollox il-Manikej kienu jiżżufjettaw bir-reliġjon nisranija għax din kienet temmen li hemm misterji li r-raġuni ma tistax tifhem u li wieħed jeħtieġ li jaċċettahom qabel ma jipprova jifhem xi ħaġa minnhom. Għall-Manikej ma kienx hemm misterji għax kollox kien jista' jiftiehem

bix-xjenza li takkwista r-raġuni li fiha nnifsa setgħet tifhem kollox. Santu Wistin waqa' f'dan l-iżball u ġibed ħafna warajh, fosthom lil Romanjanu u lil Onoratu li għal dan kiteb l-opra 'L-Utilità li Temmen' (tmiem 391-292).

Meta Santu Wisitn sar nisrani mal-ewwel intefa' jikteb biex juri l-qerq u l-mistifikazzjoni tal-Manikeiżmu. Fuq kollox beda jfittex mezzi biex jreġġa' lura lejn il-fidi nisranija lil dawk li kien ġibed lejn il-Manikeiżmu. Kien ir-rimors u fuq kollox l-għatx li jara li dawk li hu kien daħħal fit-triq żbaljata jerġgħu lura lejn il-verità li ġagħluh jikteb 'Il-Vera Reliġjon' u 'L-Utilità li Temmen'. Meta Santu Wistin kiteb 'Il-Vera Reliġjon', Romanjanu kien għadu Manikew ukoll jekk kien għaddej minn kriżi reliġjuża. Minn ittra li kitiblu San Paulin de Nola fis-sena 395 jew 396, nindunaw li Romanjanu kien reġa' lura lejn il-fidi nsiranija.

Ukoll jekk l-opra 'Il-Vera Reliġjon' hija opra filosofika ma rridux ninsew li hija fuq kollox meditazzjoni teoloġika u spiritwali fuq il-fidi kattolika li Wistin jikkonsidra bħala l-uniku twemmin ġenwin dwar il-veru pjan tal-fidwa maħsub minn Alla u mwettaq mill-knisja kattolika, fejn l-awtorità divina, fundament tal-fidi, tesprimi ruħha fl-Iskrittura Mqaddsa, fl-Istorja tal-Knisja Kattolika u fuq kollox fil-misteru ta' Ġesù Kristu, Għerf u Verità ta' Alla. Kif għedna fl-ewwel parti, il-Providenza Divina fejqet lill-bniedem marid minħabba d-dnub permezz li tatu żewġ mezzi biex jagħraf u jifhem il-verità: l-awtorità u r-raġuni. "l-awtorità tesiġi l-fidi u din tħejji 'l-bniedem għar-raġuni" (*Il-Vera Reliġjon, XXIV 45*). Ċert, ikompli jikteb Santu Wistin, li l-awtorità "mhijiex nieqsa mir-raġuni" (Ibid.) fis-sens li biex tkun awtorità li timponi ruħha wieħed irid jassigura ruħu li mhijiex awtorità falza u fl-istess ħin jasal biex jikxef għaliex din l-awtorità għandha hekk qawwa ta' kredibilità li l-kelma tagħha timponi ruħha bl-akbar evidenza bħala l-unika verità (Ibid).

Għal Santu Wistin huwa evidenti li l-fidi, mill-istess natura tagħha, tinbena fuq l-awtorità. Jiena nemmnek għax nafda f'dak li qiegħed tgħidli. Il-kelma tieghek hija l-awtorità li fuqha nibni l-fidi tiegħi. Li wieħed jaċċetta din l-awtorità hija attitudni spontanja tal-intelliġenza umana. Dan hu dak li jiġri, jgħidilna Santu Wistin fl-opri tiegħu 'L-Utilità li Temmen' u 'Dwar il-fidi fil-ħwejjeġ li ma jidhrux', fl-istess ħajja tagħna umana' ta' kuljum. Fl-opra 'Dwar il-fidi fil-ħwejjeġ li ma jidhrux'Santu Wistin, kontra dawk li jiddieħqu mit-twemmin nisrani għax dan "flok jippreżenta xi ħaġa li tidher, jesiġi li wieħed jemmen fi ħwejjeġ li ma jidhrux" (*Dwar il-fidi fil-ħwejjeġ li ma jidhrux, I. 1*) jiddedika l-ewwel parti ta' din l-opra biex juri li l-fidi hija mġiba normali tal-intelliġenza umana. Isaħħaħ l-argumentazzjoni tiegħu billi jagħti xi eżempji, fosthom dak tal-ħbiberija u fuq kollox tar-realtà tar-relazzjonijiet interpersonali u soċjali. Jiena qatt ma nista' nara b'għajnejna l-ħbiberija ta' ħabibi – jikteb Santu Wistin - għax din hija realtà mhux materjali li s-sensi jistgħu jaraw, u frattant tingħaraf b'mod l-aktar spontanju mid-dawl interjur tal-intelliġenza. Jekk jien ma jkollix fidi fil-ħbiberija ta' ħabibi, jispiċċa jgħid Santu Wistin, jien qatt ma nista' jkolli ħbieb.

U x'ngħidu, jargumenta Santu Wistin, dwar id-diżgrazzja li jġarrab il-bniedem jekk fir-relazzjonijiet interpersonali u soċjali tiegħu ma jkollux fidi. X'jiġri fir-relazzjoni ta' bejn il-miżżewġin jekk kemm-il darba r-raġel jew il-mara ma jemminx/temminx li l-parti l-oħra hija leali, mimlija fedeltà u mħabba? Fl-opra 'L-Utilità li Temmen' Santu Wistin jistqarr: jien dejjem nemmen li dik li tgħid li hija ommi hija tassew ommi. X'mistħija tkun għalija li ma nemminx li ommi hija ommi, jispiċċa jtemm Santu Wistin. Illum għandna t-test tad-DNA, imma xorta waħda l-argument ta' Santu Wistin jibqa' validu. Fil-fatt jekk allahares qatt sabiex wieħed jemmen f'ommu jkollu jagħmel t-test tad-DNA naqgħu bl-agħar formaliżmu li qatt jista' jeżisti, nitilfu dik l-intimità li għandna spontanjament ma' ommna – tant importanti bħalma fisser Freud – u nispiċċaw biex nitilfu l-ftit umanità li għad fadlilna!

Jekk l-awtorità tal-fidi fil-ħajja umana tagħna timponi ruħha spontanjament fuq ir-raġuni kemm aktar l-awtorità tal-Veru Alla, tal-Knisja Kattolika u fuq kollox tal-Misteru ta' Ġesù Kristu, Alla magħmul bniedem li fdiena b'mewtu u tana l-ħajja bil-qawmien tiegħu mill-mewt, għandha timponi ruħha fit-twemmin reliġjuż tagħna?

Din hija t-teżi li Wistin jiddefendi fl-opra 'Il-Vera Reliġjon'. Din l-awtorità divina li fuqha hija mibnija l-fidi nisranija tagħna ma tagħmel l-ebda diżunur għad-dinjità umana tagħna. Għall-kuntrarju, hija l-isbaħ mezz u l-aktar żgur biex aħna nilħqu l-vera realizzazzjoni tal-persuna tagħna, l-awtentiċità fir-relazzjonijiet interpersonali u soċjali, biex ngħixu fil-vera feliċità u nkunu membri ħajja kemm tas-soċjetà kif ukoll tal-knisja. Santu Wistin dejjem iġġieled kontra kull tip ta' superstizzjoni u fuq kollox dejjem tħabat biex in-nisrani jkollu fidi adulta u matura u li jużа r-raġuni tiegħu biex jidħol dejjem iżjed fil-profondità tal-kontenut tal-fidi nisranija. Għall-grazzja ta' Alla llum il-ġurnata kull wieħed minna għandu edukazzjoni tajba u għandna materjal, ukoll bil-Malti, teoloġiku, eseġetiku, spiritwali u ieħor, li jista' jgħinna ħalli nissaħħu fit-twemmin nisrani li rċevejna u nikbru f'fidi adulta u matura.

Intemm dawn ir-riflessjonijiet bl-istess kliem li bih Santu Wistin temm l-opra 'Il-Vera Reliġjon':

"Ħa tgħaqqadna għalhekk ir-reliġjon ma' Alla l-waħdieni u li jista' kollox. Għax bejn l-ispritu tagħna li lilu jagħraf bħala Missier u l-verità li hija d-dawl interjuri li permezz tiegħu naslu biex nagħrfuh, ma hemm l-ebda ħlejqa. Għax ukoll fih u miegħu għandna nqimu l-istess Verità, ix-xebh perfett tiegħu, forma tal-essri kollha, li ġew magħmula mill-Waħdieni u lejh orjentati. Hekk jidher ċar għall-intelliġenzi spiritwali li kollox kien magħmul permezz ta' din il-Forma, l-unika li tirrealizza dak li kulħadd jixtieq.... Għalhekk irridu nammettu u naduraw, flimkien mal-Missier u l-Iben, dan id-Don ta' Alla (l-Ispirtu s-Santu) li hu wkoll ma jitbiddilx: Trinità magħmula minn sustanza waħda, Alla waħdieni li minnu ġejjin, li bih magħmula, fih aħna, li minnu tbegħedna u ma bqajniex nixbhuh, imma li ma ħalliniex nintilfu. Bidu li lejh nerġgħu niġu, Forma li nimxu fuqha, grazzja li tħabbibna mill-ġdid: Alla waħdieni li bl-inizjattiva tiegħu sawwarna, li x-xbieħa tiegħu tifformana u l-paċi tiegħu tgħaqqdna fl-unità... Alla wieħed, li bħala ħallieq jagħtina l-ħajja, li mġedda bih ngħixu għaqlin, bħala oġġett ta' mħabba u hena ngħixu henjin: Alla wieħed li minnu, bih u fih sar kollox, lilu kull glorja għal dejjem ta' dejjem!" (Il-Vera Reliġjon, LV, 113).

P. LUĊJAN BORG AGOSTINJAN

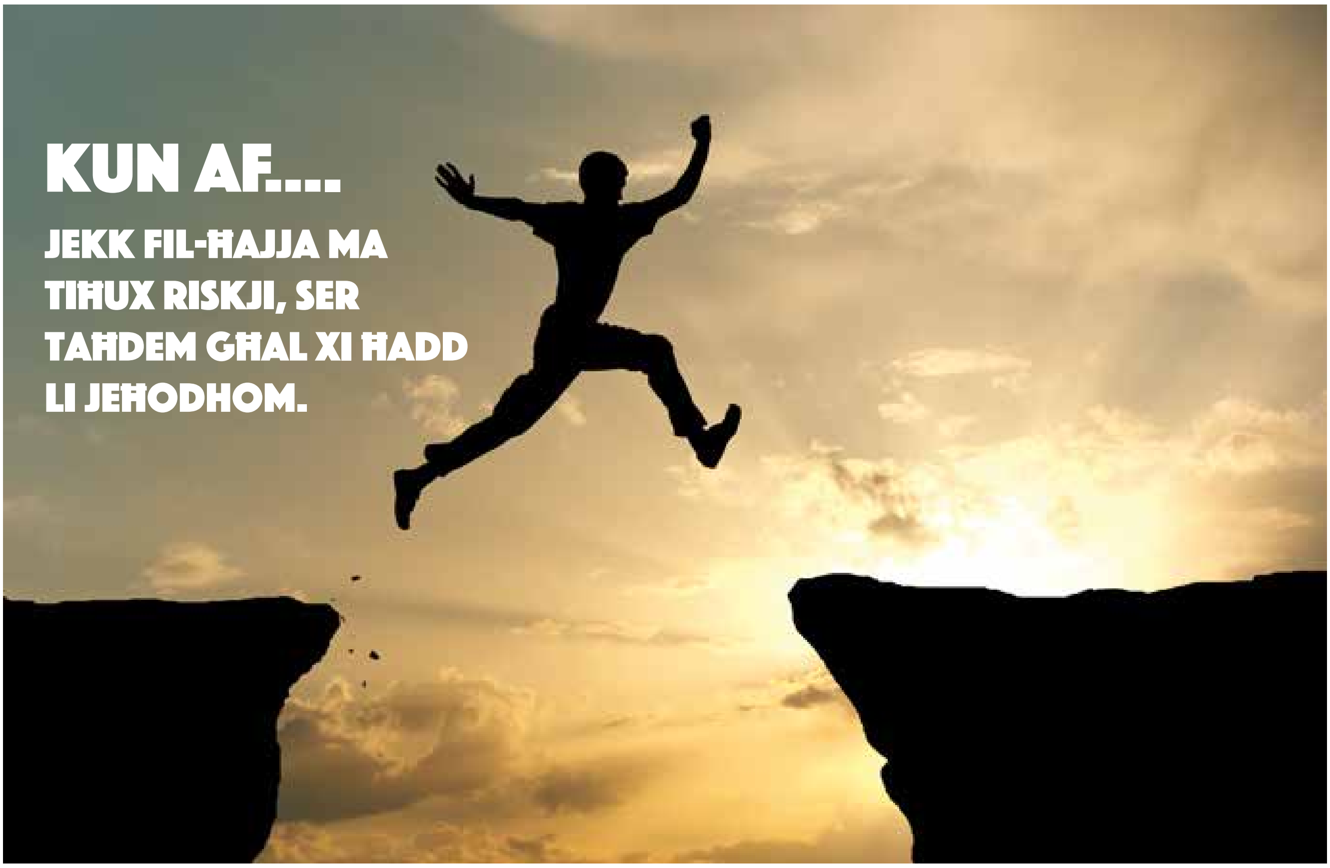

SANTU WISTIN, 350 SENA MIT-TWAQQIF TAL-KNISJA FIR-RABAT, GĦAWDEX

MIKTUB MINN P. PETER PAUL CACHIA, AGOSTINJAN

Min għandu għal qalbu l-għożża tal-wirt artistiku u arkitettoniku li missirijietna ħallewlna fil-gżira ta' Għawdex u min iħares lejna, l-Aħwa Agostinjani, bħala bennejja ta' ħajja nisranija u reliġjuża mibnija fuq sisien sodi u wkoll bħala bennejja ta' kultura li tgħanni l-persuna umana u l-istess ħajja tal-fidi ma jonqosx li jaqra b'interess kbir il-ktieb li P. Peter Paul Cachia OSA għadu kemm irregalalna dwar il-knisja Agostinjana tar-Rabat, Għawdex.

Maħsub u miktub bħala kontribuzzjoni storika għat-tifkira tal-Biċentinarju tat-twaqqif tal-Provinċja Agostinjana Maltija (1817-2017), il-ktieb imur 'l hemm minn sempliċi deskrizzjoni artistika u arkitettonika tal-knisja Agostinjana li tinsab fi pjazza Santu Wistin, fir-Rabat ta' Għawdex. Din il-knisja fis-sena 2016 għalqet 350 sena minn mindu fis-sena 1666 bdiet tieħu s-sura li mal-medda taż-żminijiet għamlitha wieħed mill-isbaħ tempji ta' art twelidna u kif jistqarr Mons. Ġużeppi Farrugia «fost il-knejjes kollha ta' Għawdex djamant qisu ġo ċurkett». P. Peter Paul għaraf jiżviluppa l-istorja tagħha b'mod l-aktar eżistenzjali. It-tema prinċipali qatt mhija minsija, u din hija l-knisja tal-lum hekk kif tidher għal min iżurha, il-bidu u l-iżvilupp storiku tagħha, it-tibdil li sar fiha, l-għana artistiku u arkitettoniku li bih hija

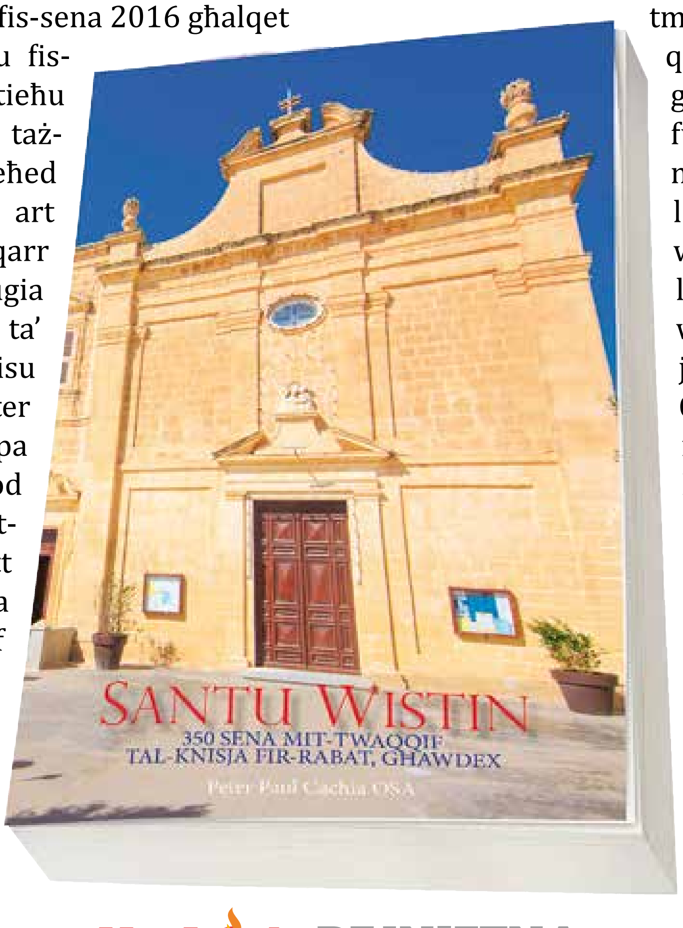

mogħnija. Dan kollu P. Peter Paul jiżviluppah f'kawdru ta' diskors li jinkarna l-istorja ta' din il-knisja ġewwa perspettiva aktar wiesgħa, fejn din l-istess storja tissawwar bħala parti tal-Istorja tal-gżejjer tagħna u tal-istess ħajja tal-Ordni Agostinjan. Storja li tissawwar fil-kontest tal-ħajja nisranija Għawdxija, tal-ħajja politika, soċjali u artistika tal-gżejjer tagħna, u ġewwa l-kuntest tal-kariżma Agostinjan u tad-devozzjonijiet marbuta mal-ħajja Agostinjana.

Meta wieħed jaqra dan il-ktieb jiskopri li l-Knisja ta' Santu Wistin tar-Rabat ta' Għawdex li kif għedna bdiet tieħu s-sura li għandha llum fis-sena 1666 hija t-tielet knisja li l-Aħwa Agostinjani bnew u tejbu fuq l-istess post. Fil-fatt l-ewwel knisja li kellhom l-Agostinjani tmur lura fiż-żmien għal qabel is-sena 1450. Ftit għandna tagħrif storiku fuqha. Dak li nistgħu ngħidu fiż-żgur huwa li din il-knisja kienet waħda mill-ftit knejjes li ġew magħżula biex wieħed ikun jista' jiċċelebra fihom il-Ġublew tad-Deheb imniedi mill-Papa Nicoló V – Ġublew li beda fil-Milied tas-sena 1449 u għalaq fil-Milied tas-sena 1450, u jaqla' l-indulġenza tas-Sena Mqaddsa. Fis-sena 1533, bit-tħabrik tal-Majjistru Patri Nikol Mallia u l-appoġġ tal-Vigarju Provinċjal P. Stiefnu Zurchi, l-ewwel

knisja tkabbret u ħadet għamla aħjar u isbaħ. Fost l-opri li saru fiha ta' min isemmi l-kampnar li skont l-argumentazzjoni ta' P. Peter Paul huwa dak li naraw illum. Din il-knisja għandha storja dokumentata tajjeb u li P. Peter Paul għaraf jiddettalja sewwa. U hekk naslu għall-knisja tas-sena 1666 li wirtet mill-knisja ta' qabilha mhux biss patrimonju artistiku imma wkoll tradizzjoni ta' ħajja nisranija mibnija b'mod partikulari imma mhux biss – hawn qiegħed nirreferi għal dak li jikteb P. Peter Paul dwar l-istorja tal-artal tal-Karmnu, il-Karmelitani u d-devozzjoni lejn il-labtu— fuq is-sisien tal-kariżma Agostinjan. Ċert hemm ħafna x'wieħed jirrakkonta dwar l-istorja ta' din il-knisja, l-opri li saru fiha u l-ħidma pastorali u spiritwali li wettqu fiha u għadhom iwettqu fiha l-Agostinjani.

L-istil letterarju tal-ktieb huwa ferm mexxej. Fuq kollox jippermettilek tħossok preżenti u bħallikieku qiegħed tieħu parti mill-grajjiet tal-istorja ta' din il-Knisja. Personalment qatt ma ħassejtni nitlef l-interess jiena u naqra dan il-ktieb; għall-kuntrarju kiber dejjem fija l-għatx biex inkun naf aħjar l-avventura ta' din il-knisja, u fuq kollox kif din il-knisja serviet biex ġewwa fiha tingħex ħajja umana, nisranija u Agostinjana intensa, permess tal-impenn serju ta' ħafna persuni, u mhux biss tal-Aħwa Agostinjani li għexu u qegħdin jgħixu fil-kunvent biswit din il-knisja.

Preġju kbir ta' dan il-ktieb huwa l-użu intensiv li P. Peter Paul għamel mill-materjal li sab fl-arkivju tal-kunvent tagħna tar-Rabat ta' Għawdex, f'diversi arkivji oħra ta' Għawdex u Malta kif ukoll tad-dokumentazzjoni biblijografika numeruża li tirriżulta tant fejjieda għall-iżvilupp ta' dan il-ktieb. Ma nistax ma nifraħx lil P. Peter Paul għall-ħidma li għamel fl-arkivji u għall-użu intelliġenti tal-biblijografija. Biċċa xogħol bħal din titlob paċenzja, perseveranza, dixxerniment, taqbil bejn dokument u ieħor, eċċ. Għalkemm il-ktieb huwa miktub biex jinqara minn kulhadd, madanakollu jservi wkoll għall-investigazzjoni xjentifika, storjografika u artistika. Jalla l-ktieb ikollu s-suċċess li jistħoqqlu. Jalla l-poplu tagħna jsir aktar konxju mill-wirt li ħallewlna missirijietna, ikun kburi tiegħu u fuq kollox jirrispettah, jgħożżu u jkabbru. Jalla r-riċerkaturi dwar il-kultura u r-reliġjon tal-gżejjer tagħna jagħmlu profitt kbir minn dan il-ktieb u jkomplu jwessgħu r-riċerka xjentifika dwar il-wirt ta' art twelidna.

P. LUĊJAN BORG
AGOSTINJAN

SPIRITWALITÀ, DEVOZZJONIJIET U TRADIZZJONIJIET

TAL-PATRIJIET AGOSTINJANI F'GĦAWDEX

KTIEB BL-INGLIŻ MIKTUB MINN P. PETER PAUL CACHIA, AGOSTINJAN

Patri Peter Paul Cachia twieled fil-Victoria, Għawdex fis-26 ta' Mejju 1953. Ingħaqad mal-Ordni fl-4 ta' Ottubru 1970 fil-kunvent ta' San Mark fir-Rabat fejn temm kors ta' sentejn fil-Filosofija fl-INSERM. Beda n-novizzjat tiegħu fil-Komunità Agostinjana ta' Paceville u kompla fi Spanja fejn irċieva l-ewwel Professjoni Sempliċi fl-10 ta' Ottubru 1974. Huwa kiseb Grad ta' Baċellerat fit-Teoloġija mill-*Institutum Patristicum Agostinianum* (Ruma) fl-1977. Hemmhekk ukoll għamel il-Professjoni Solenni. U biex ikompli l-istudji huwa attenda l-*Università Pontificia Salesiana* fejn kiseb Liċenzjat fix-Xogħol Pastorali taż-Żgħażagħ fl-1979. P. Peter Paul ġie ordnat saċerdot fl-4 ta' Awwissu 1979 minn Mons. Nikol Cauchi, Isqof ta' Għawdex, fil-Knisja ta' Santu Wistin.

P. Peter Paul ħadem 19-il sena fil-Missjoni Agostinjana Maltija ta' Ippona (fl-Alġerija), u 12-il sena f'São Paolo (il-Brażil) fil-favelas.

Huwa reġa' lura lejn art twelidu f'Marzu 2009. Kemm dam Għawdex kien Direttur Spiritwali tal-*Institute for Further Education* fil-Rabat. Fl-2012, huwa kiseb diploma fl-Ispiritwalità Agostinjana wara li attenda kors speċjalizzat fl-*Institutum Spiritualitatis Augustinianae* f'Ruma.

F'Awwissu tal-2013, P. Peter Pawl ġie msejjaħ biex imur Pavia (l-Italja) ħdejn il-qabar ta' Santu Wistin, fejn kellu l-kariga ta' viċi Maestru tan-novizzi. Meta reġa' lura kien mibgħut fil-Komunità Agostinjana ta' Ħal Tarxien, u aktar tard f'Awwissu 2016, ingħaqad mal-Komunità f'Għawdex.

Il-ktieb fih 410 paġni, għandu forma ta' A4, imżewwaq b'250 ritratt bil-kulur u mal-223,000 kelma għandu ħames appendiċi: l-ismijiet kollha tal-patrijiet li għaddew mill-kunvent ta' Santu Wistin t'Għawdex mis-sena 1553 sal-lum, elenku ta' dati mfittxija mill-arkivju tal-kunvent, il-lista tal-Provinċjali Agostinjani Maltin mis-sena 1817 sal-lum, l-ismijiet tal-patrijiet u frajiet Għawdxin, u fl-aħħar nett kollezzjoni ta' pitturi, oġġetti sagri u ħwejjeġ sagri li nsibu fil-kunvent u fil-knisja.

P. Peter Paul wasal biex temm din l-opra tiegħu wara disa' snin ta' riċerka fl-arkivji tal-kunvent ta' Santu Wistin f'Għawdex biex ifakkar żewġ avvenimenti fl-Istorja Agostinjana Maltija: il-Biċentinarju tal-Provinċja Agostinjana Maltija (1817-2017), u t-tielet ċentinarju mit-twaqqif tal-kunvent ta' Santu Wistin f'Għawdex kif jidher illum (1717-2017).

Kien għalhekk rilevanti li P. Peter Paul jippreżenta għall-ewwel darba l-ġenesi tal-preżenza tal-Patrijiet Agostinjani f'Għawdex. Din il-preżenza, f'dan il-ktieb qed tiġi ppreżentata taħt tliet aspetti: dak spiritwali, devozzjonali u tradizzjonali, li l-patrijiet ta' Santu Wistin xettlu f'Għawdex. Dan ix-xogħol huwa dokument għall-istorja tal-gżira Għawdxija, u dokument għall-istorja tal-Provinċja Agostinjana Maltija, ibbażat b'mod partikulari fuq l-arkivju tal-istess Kunvent ta' Għawdex. Ix-xogħol huwa kumplimentat minn biblijografija estiża u mżewwaq b'riflessjonijiet ta' għad ta' awturi speċjalment Agostinjani Maltin u Għawdxin.

Għadd ta' studji storiċi preċedenti ppruvaw jenfasizzaw il-preżenza tal-Komunità Agostinjani f'Għawdex. Oħrajn għamlu referenzi importanti rigward din il-preżenza. Kienu dawn il-kitbiet storiċi li ispiraw l-awtur biex jogħdos aktar fil-fond fir-riċerka ta' dokumenti li rreġistraw l-Istorja tal-Patrijiet Agostinjani f'Għawdex.

P. Peter Paul imwieled f'Għawdex u mrobbi fil-Belt Victoria, viċin tal-pjazza li ġġib l-isem ta' Santu Wistin, fi tfulitu kien midħla sewwa tal-knisja u l-kunvent fiż-żmien meta n-novizzjat kien għadu jagħmel parti minn din il-komunità. Hemm kiber magħhom. Eventwalment kien ġie msaħħar u fl-istess waqt miġbud bħal kalamita għall-ħajja reliġjuża Agostinjana. Maż-żmien beda jitkixxef il-ħajja Agostinjana ta' "qalb waħda u moħħ wieħed" fit-triq lejn Alla flimkien mal-aħwa Agostinjani. L-istudji li wettaq f'Ruma ftit kellhom x'jaqsmu mal-Istorja, imma s-suġġett innifsu dejjem attirah. Kien fl-2009, lura mill-missjoni fil-Brażil, fil-kunvent ta' Għawdex, beda jfittex fl-arkivju tal-Kunvent, imħeġġeġ minn Paul Cassar, student żagħżugħ universitarju li f'dak iż-żmien kien qed jagħmel riċerka fuq it-teżi li kienet fuq l-Istorja u l-arti ta' tliet kunventi tal-patrijiet mendikanti: Agostinjani, Kapuċċini u Konventwali. Kien f'dan il-mument li Paul skopra dokument interessanti fuq il-

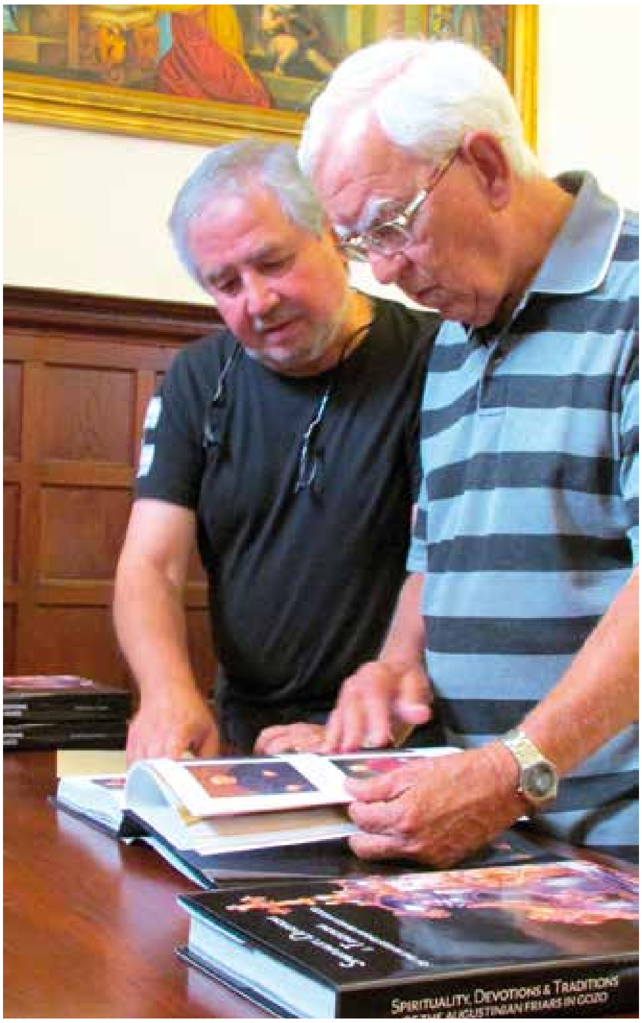

kommissjoni tat-titulari tal-Knisja ta' Santu Wistin ta' Mattia Preti u Bottega.

Din l-iskoperta kompliet imbuttat li P. Peter Paul biex ikompli jfittex fl-arkivju. Kuljum kien jiskopri xi ħaġa ġdida fuq il-preżenza ta' sħabu l-Agostinjani f'Għawdex. Il-ħolma tiegħu kienet li xi darba jiġbor dan il-materjal u flimkien ma' dak li ta' qablu skoprew, kitbu u ppubblikaw, jistampa ktieb. P. Peter Paul sab ix-xoqqa f'moxtha biex jippubblika din l-opra tiegħu fiż-żewġ avveniment tal-biċentinarju u għeluq it-tliet mitt sena tal-kunvent ta' Santu Wistin f'Għawdex li l-Provinċja Agostinjana Maltija qed tiċċelebra din is-sena.

Il-ktieb jinqasam fi tliet partijiet ewlenin u għandu ħames appendiċi. L-ewwel parti tiddeskrivi b'mod dettaljat il-karatteristiċi tal-Ispiritwalità Agostinjana f'Għawdex fejn P. Peter Paul juri kif din l-Ispiritwalità Agostinjana tmur lil hinn minn dik ta' Santu Wistin ta' Ippona (A.D.354-430). F'din il-parti nsibu l-Monastiċiżmu li waqqaf Santu Wistin fl-Afrika ta' fuq u minn hawn minħabba l-persekuzzjoni tal-Vandali, xtered fl-Oċċident ukoll. Mar-refuġjati li ħarbu mill-Afrika ta' Fuq, titħallat it-tradizzjoni tal-wasla tal-irħieb Russinjani fuq ir-riħ tar-Ramla fil-post fejn jissejjaħ ta' Gajdoru. Kemm jekk din l-istorja tibqa' tradizzjoni u kemm jekk xi darba ssir realtà bbażata fuq dokumenti, huwa żgur li l-patrijiet li nsibu fir-Rabat ta' Għawdex fil-15-il seklu, kienu ġew mill-Provinċja Agostinjana ta' Sqallija li twaqqfet fl-1295, ftit snin wara li twaqqaf l-Ordni Mendikanti Agostinjan fl-1244. Jiġifieri P. Peter Paul jagħmel differenza bejn il-Monastiċiżmu li Santu Wistin waqqaf fl-Afrika ta' Fuq u l-Ordni Mendikanti Agostinjan li twaqqaf mill-Knisja fl-1244 u kompla kiber fl-1256 permezz tal-Għaqda l-Kbira. Huwa jgħid li r-rabta ewlenija li hemm bejn il-Monastiċiżmu li waqqaf Santu Wistin fl-Afrika ta' Fuq u l-Ordni Mendikanti Agostinjan li twaqqaf fis-sena 1244, hija r-Regola ta' Missierna Santu Wistin u l-Ispiritwalità tiegħu. Kemm l-Ispiritwalità Agostinjana u kemm l-istil Mendikanti li minnu tnissel l-Ordni ta' Santu Wistin libsu karatteristiċi u ħadu forma skont l-esperjenzi li akkumulaw matul l-istorja fejn ibbażaw fuq il-kulturi u d-drawwiet tal-ħajja ta' kuljum.

P. Cachia juri kif l-Istorja hija magħmula minn fatti u avvenimenti li huma eventwalment dokumentati fl-arkivji, u jibdlu u jsawru l-istorja tal-ħajja tan-nies b'mod determinanti. Jgħid li xi drabi hemm stejjer ta' persuni bħal frajiet sempliċi u umli li għadhom mistura, u li meta dawn joħorġu mill-fosdqa għall-beraħ jagħmlu differenza fl-Istorja kemm tal-komunità fil-kunvent, kif ukoll fil-provinċja jew fl-Ordni. Dawn huma stejjer ta' nies bħal Fra Grazzja Gauci li isimhom anqas biss jidher fil-kronaka tal-Istorja, imma bil-preżenza tagħhom qdew rwol konsiderevoli u importanti daqs l-akbar persuna li tissemma fl-Istorja.

Il-ktieb juri li minn fost il-membri li kienu jifformaw il-komunità ta' Santu Wistin f'Għawdex kien hemm minnhom mir-Rabat u minn kull raħal tal-gżira. L-isem l-iżjed antik li P. Peter Paul iltaqa' miegħu fl-arkivju kien ta' Patri Pawlu Bayada li jissemma fis-sena 1573 kemm bħala Pirjol u kemm bħala Prokuratur. Dawn, mal-medda taż-żmien, ħawlu l-Ispiritwalità tal-

karizma Agostinjana u l-istil tal-ħajja tagħhom fil-gżira Għawdxija. U dan għamluh ukoll kemm f'mumenti sbieħ u kemm f'mumenti diffiċli.

Fit-tieni parti Fr Cachia jitkellem fuq il-karatteristiċi tal-devozzjonijiet u tradizzjonijiet li l-Agostinjani waqqfu f'Għawdex. Din il-parti hija maqsuma f'żewġ taqsimiet: l-ewwel taqsima titratta d-devozzjonijiet Marjani Agostinjani, filwaqt li t-tieni tittratta devozzjonijiet lejn qaddisin Agostinjani.

Id-devozzjoni Marjana għandha għeruqha soda fl-Istorja tal-Ordni Agostinjan. Wara li l-Patrijiet ta' Santu Wistin issetiljaw f'Għawdex xerrdu din id-devozzjoni bl-entużjażmu. Skont it-tradizzjoni, żewġ devozzjonijiet partikulari Agostinjani Marjani huma l-iżjed magħrufa f'Għawdex. Dik taħt it-titlu tal-Omm ta' Konsolazzjoni, jew kif nafuha aħjar il-Madonna taċ-Ċintura, b'rabta mal-Fratellanza li kienet digà teżisti fl-1612. It-titlu l-ieħor, forsi l-aktar famuż fl-Ordni Agostinjan, huwa dak ta' Omm tal-Parir Tajba. Il-pittura bit-tarbija Ġesù mgħannaq ma' għonq Ommu Marija kienet ġiet fis-sena 1765. Dan il-kwadru huwa t-tieni titulari tal-knisja wara dak ta' Santu Wistin. Patri Ġużepp Dandalona ħadem bi sħiħ biex din il-pittura ssib postha b'mod prominenti fuq l-altar Maġġur, xogħol sabiħ artistiku fl-irħam tal-magħruf Giovanni Antonio Durante.

Il-Madonna tas-Sokkors huwa titlu ieħor Agostinjan li d-devozzjoni tagħha rridu mmorru 'l bogħod fl-Istorja biex insibu għeruqha.

Imma fost dawn it-titli Fr Peter Paul isemmi wkoll dak tal-Madonna tal-Karmnu. Ma' dan it-titlu nsibu d-devozzjoni ta' dawk li kienu jinkitbu fil-Labtu tal-Madonna tal-Karmnu. Din id-devozzjoni u tradizzjoni nibqgħu nsibuhom sas-sena 1963. Ukoll jekk dan it-titlu ma għandu x'jaqsam xejn ma' devozzjonijiet Agostinjani, fil-knisja ta' Santu Wistin f'Għawdex, sa mill-qedem kien jeżisti l-kwadru tal-Madonna tal-Karmnu, jiġifieri qabel ma nbniet il-knisja li naraw illum tal-1666. Għaċ-ċelebrazzjoni tal-festa tagħha laħqu ġew l-istess Patrijiet Karmelitani jiffesteġġjaw din il-festa tant għażiża għall-poplu Għawdxi. Dan minħabba r-relazzjoni tajba li kienet teżisti bejn iż-żewġ kongregazzjonijiet.

F'din il-parti P. Cachia jitkellem wkoll dwar id-devozzjoni li Patri Lawrenz Cauchi kien qajjem lejn il-Madonna Ta' Pinu qabel ma nbena s-santwarju li naraw illum.

Is-sezzjoni l-oħra tirreferi għall-qaddisin Agostinjani. Tingħata prominenza speċjali lil Santu Wistin. Il-poplu Għawdxi ma jirrikonoxxix il-figura ta' dan il-qaddis fil-lista tal-qaddisin popolari. Imma xorta mal-medda taż-żminijiet f'Għawdex, Santu Wistin kellu d-devozzjoni u t-tradizzjoni li kien jistħoqqlu bħala *Legis Salomonis*.

Għall-kuntrarju Santa Rita ta' Cascia hija l-iżjed qaddisa popolari li nsibu mhux biss fost l-Għawdxin imma fost ħafna nies imxerrda mad-dinja kollha. Id-devozzjoni u t-tradizzjoni lejn Santa Rita f'Għawdex imorru qabel 1760. Fis-sena 2000 wara li l-Papa Ġwanni Pawlu II iddikjara lil Santa Rita Qaddisa Internazzjonali, parroċċi u kappelli f'Għawdex daħħluha

fil-kalendarju tal-festi tagħhom. Kemm id-devozzjoni u kemm it-tradizzjoni tal-festa ta' Santa Rita baqgħet waħda l-iżjed popolari marbuta mal-knisja ta' Santu Wistin fil-Victoria.

Fil-ktieb tiegħu P. Peter Paul juri wkoll li sa nofs is-seklu l-ieħor, il-Patrijiet Agostinjani f'Għawdex kienu jiċċelebraw diversi festi oħra li llum kważi ntesew għalkollox: Santa Monica u l-Fratellanza tagħha, San Nikola minn Tolentino, Santa Dionisia Patruna ta' Għawdex, San Ġużeppi Patrun tal-Ordni, San Mark Patrun tal-Provinċja Agostinjana Maltija, San Guliermu, Santa Chiara minn Montefalco, Sant Antonio ta' Amandorla u oħrajn.

It-tielet parti tal-ktieb P. Cachia jitkellem fuq tradizzjonijiet li kellhom il-Patrijiet Agostinjani f'Għawdex. Dawn kienu l-Kongregazzjoni tat-Tielet Ordni Agostinjan Sekulari, jew kif konna nafuhom it-Terzjarji Agostinjani, "La Pia Unione" tal-Ommijiet Insara, l-Ex-Voto, u l-Benefatturi. Tant Benefatturi li qatt ma riedu juru isimhom għall-opri li wettqu jew għall-offerti li taw biex isiru opri jew xi restawr, baqgħu anonimi għall-Istorja.

Għal dawk li huma familjari mal-avvenimenti Agostinjani, dan ix-xogħol għandu jkun "momento" ta' valur storiku. Min isegwi dawn il-passi tat-test dettaljat, imsaħħaħ min-noti tal-arkivju tal-Kunvent ta' Santu Wistin ta' Għawdex, jista' japprezza aħjar ix-xogħlijiet tal-arti permezz tat-tliet dimensjonijiet li semmejna, jiġifieri tal-Ispiritwalità, tad-devozzjonijiet u tat-tradizzjonijiet. Hija storja ta' familja, l-istorja tal-Komunità tal-Patrijiet ta' Santu Wistin. Għawdex sar il-post ta' Evanġelizzazzjoni permezz tal-ħajja sempliċi u reliġjuża viżibbli u tanġibbli ta' dawn il-patrijiet.

Hija x-xewqa ta' P. Peter Paul li dan ix-xogħol ma għandux ikun imħares bħala ġabra ta' paġni b'referenzi storiċi: huwa jippreżenta storja sħiħa ta' qdusija u Evanġelizzazzjoni tal-Ordni Agostinjan. Il-komunità Agostinjana f'Għawdex hija rikka fl-awtentiċità tagħha, eżempju veru ta' ħajja ta' qdusija u tjubija li jdawwal. L-eżempju ta' dawn ħutna, jgħid P. Peter Paul jirrifletti fis-sbuħija tal-arti u fl-istil ta' epoki differenti. Wara d-dħul uffiċjali tagħhom fl-Ordnijiet mendikanti, l-Agostinjani esprimew lilhom infushom permezz tal-arkitettura, pittura u skultura u b'hekk wasslu l-viżjoni aktar fidila tas-sbuħija u qdusija tal-Knisja. Dan sar tradizzjoni fl-Ordni Agostinjan.

P. Peter Paul jilħaq il-qofol tal-ktieb tiegħu fil-konklużjoni billi jgħid li permezz tal-tagħlim ta' San Wistin ta' Ippona, l-influwenza Agostinjana baqgħet ħajja wkoll wara tant snin fil-gżira tagħna Għawdxija. L-intenzjoni tiegħu hija li min jaqra dan il-ktieb jikseb ħarsa vera dwar il-ħtieġa siewja tal-preżenza Agostinjana fil-passat, fiż-żmien tal-lum u dak li ġej fuq il-gżira ta' Għawdex. Ir-riżultat, għalkemm, qatt mhu ser ikun komplet u totalment sodisfaċenti, imma min-naħa l-oħra għandu jissodisfa definittivament is-*sana curiositas* ta' kull qarrej u viżitatur, ukoll jekk purament motivat mill-faxxinu tal-arti jew tal-Istorja.

IL-LAJĊI AGOSTINJANI U L-KAPITLU PROVINĊJALI 2018

Is-sena d-dieħla l-Provinċja Agostinjana Maltija tiċċelebra l-Kapitlu Provinċjali Ordinarju 2018. Nhar it-Tnejn, 23 ta' Ottubru 2017, il-Kummissjoni Provinċjali tal-Lajċi Agostinjani organizzat laqgħa għal-lajċi midħla tal-komunitajiet u ħidmiet tagħna, biex huma jkollhom il-possibiltà li jagħmlu suġġerimenti u osservazzjonijiet li jistgħu jgħinu fit-tfassil tal-programm ta' ħajja u ħidma b'risq il-Poplu ta' Alla, li ser ikun diskuss fil-Kapitlu Provinċjali. Il-laqgħa saret fil-kunvent tar-Rabat, il-post fejn ser isir il-Kapitlu f'April li ġej.

Il-laqgħa bdiet b'mument ta' talb stil Taizé f'wieħed mill-kurituri tal-kunvent. It-talb kien imexxi mill-Pirjol P. David Cortis u minn P. Terence Spiteri.

Wara l-lajċi preżenti marru fir-Refettorju l-antik tal-kunvent fejn hemmhekk, ingħataw informazzjoni dwar x'inhu l-għan tal-Kapitlu Provinċjali u fiex jikkonsisti.

Il-lajċi kienu mitluba jitqassmu fi tliet gruppi biex jagħtu ideat dwar għażliet għall-futur fejn jidħlu realtajiet tal-lum tal-familji, żgħażagħ, vokazzjonijiet, xandir tal-Kelma ta' Alla, media soċjali, inklużjoni fis-soċjetà, faqar moħbi, pastorali tal-kultura, u l-ħidma tal-Kummissjoni tal-Lajċi. Huma taw suġġerimenti kif l-Agostinjani jistgħu jirrispondu aħjar jew b'mod differenti għal dawn ir-realtajiet.

Imbagħad ħadna xi ħaġa tal-ikel u xorb fil-kuritur tal-kunvent, u l-lajċi kellhom iċ-ċans li jiltaqgħu flimkien.

Nirringrazzja ħafna lill-Pirjol u l-komunità tar-Rabat li laqgħuna u ppreparaw dak kollu li kien hemm bżonn biex għamilna din il-laqgħa.

Nhar it-Tlieta, 24 ta' Ottubru l-Kummissjoni tagħna ltaqgħet mal-ALAS. Din hija Assocjazzjoni tal-Lajci Agostinjani Spinelljani, magħmula minn membri, irġiel u nisa, li megħjunin mill-ispiritwalità ta' Santu Wistin u l-fundatriċi tas-sorijiet Agostinjani Madre Teresa Spinelli, ifittxu li jgħixu dejjem ahjar is-sejħa tagħhom ta' nsara fil-knisja u fid-dinja u jikkoperaw fil-missjoni tas-Sorijiet Agostinjani Servi ta' Ġesù u Marija. Din il-laqgħa saret biex naraw kif nistgħu norganizzaw laqgħa għal-lajċi flimkien, u nikkollaboraw ma' xulxin. Il-laqgħa saret fl-Iskola Santa Monica f'Birkirkara.

P. FRANCO GRECH
AGOSTINJAN
ASSISTENT RELIĠJUŻ FIL-KUMMISSJONI PROVINĊJALI TAL-LAJĊI AGOSTINJANI

KORS TA' KANA 'TĦEJJIJA GĦAŻ- ŻWIEĠ'

Fil-parroċċa ta' San Ġiljan bejn Ottubru u Diċembru jsir il-kors ta' Kana bi tħejjija għaż-żwieġ nisrani bil-Malti. Bil-permess ġentili ta' P. Joe Farrugia, Agostinjan, dan il-kors isir ġewwa l-Kunvent ta' Santa Rita. Hawnhekk se nagħtu ftit informazzjoni fuq il-kors li qed isir din is-sena.

Il-kors beda fl-1 ta' Ottubru u mistenni jispiċċa fl-10 ta' Diċembru – isir dejjem kull nhar ta' Hadd filgħodu bejn l-10.30am u s-1pm. Qed jattendu għal dan il-kors 22 koppja għarajjes li tqassmu f'4 gruppi b'koppja miżżewġa, imsejħa koppa mexxejja, tmexxi l-grupp. Ta' min jgħid li kull koppja mexxejja tingħata taħriġ mill-Moviment ta' Kana biex tifforma ruħha u li t-taħriġ huwa kontinwu b'seminars matul is- sena. Din is-sena l-koppji mexxejja huma Ġorġ u Catherine Saliba, Joe u Michelle Meli, Mario u Doreen Xuereb u Carm u Michelle Fenech, li huma wkoll il-koppja koordinatriċi tal-kors. Il-kors ikun imqassam fuq 10 laqgħat dejjem b'suġġett differenti u rilevanti għall-ħajja miżżewġa.

Il-koppji li qed jattendu ġejjin minn diversi lokalitajiet ta' Malta – hemm għarajjes mhux biss minn San Ġiljan, San Ġwann u s-Swieqi iżda anke minn Ħal Balzan, il-Mosta, Bormla, San Pawl il-Baħar, M'Xlokk, iż-Żejtun, il-Gudja, il-Marsa, Ħaż-Żebbuġ, Hal Safi u l-Belt Valletta. L-għarajjes ġejjin minn dinja tax- xogħol diversa – hemm avukati, nutara, periti, għalliema, awdituri, spiżjara, min ipoġġi l-madum, minn isewwi l-karrozzi eċċ. Minkejja din il-varjetà, l-għarajjes jintegraw tajjeb ħafna u jsiru ħbieb sew ta' xulxin; wara kollox huma jiffaċċjaw problemi komuni, bħal problemi ta' post fejn se joqogħdu, il-piż tas-self mill-banek, in-nuqqas ta' ħin li jkollhom għal xulxin u ħafna problemi oħra. Għall-ewwel l-għarajjes jiġu ftit fuq qalbhom għax jaħsbu li se jkollhom joqogħdu jisimgħu xi prietka monotona fuq iż- żwieġ. Iżda wara l-ewwel sessjoni malajr jibdlu fehmithom għax jaraw li s-suġġetti huma interessanti u utli ferm għalihom. Barra minn hekk huma jiġu mħeġġa jintervjenu f'diskussjoni u jagħtu l-kummenti tagħhom. Għarusa minnhom qaltli " jien kont qed ngħid kif se jgħaddu dawn is-sagħtejn u nofs iżda lanqas rajthom għaddejjin!" Ieħor qalilna "Hadt gost li ġejt u lanqas naf kif diġà għaddew ħames laqgħat!» Ikollna ħafna kummenti pożittivi li juru li l-kors qed iħalli impressjoni tajba fuq dawn l-għarajjes.

Fost is-suġġetti li jiġu diskussi hemm kommunikazzjoni effettiva bejn il-koppja, kif tħares lejn konflitt b'mod li titgħallem xi ħaġa minnu, kif timpenja ruħek bħala miżżewweġ(a) sabiex iż-żwieġ jibqa' għal dejjem imma b'mod sabiħ, sesswalità u l-ippjanar ta' familja, finanzi, x'inhu s-sagrament taż-żwieġ, u proċeduri u dokumenti meħtieġa għal żwieġ nisrani. Waqt il-kors il-koppja mexxejja tibni pont ma' kull koppja għarajjes fil-grupp tagħhom. Dan iservi biex il-koppja mexxejja tibqa' punt ta' riferenza għall-koppja għarajjes anke wara li jkun spiċċa l-kors. Mhux l-ewwel darba li koppja mexxejja tintalab tgħin lill-għarajjes li jkunu għaddejjin minn taqlib fir-relazzjoni tagħhom. Il-kors fl-aħħar laqgħa mbagħad jispiċċa bil-qrar, quddiesa u tqassim taċ- ċertifikati.

Fl-aħħar nett nixtiequ nirringrazzjaw lil P. Joe Farrugia, Agostinjan, tal-kooperazzjoni sħiħa tiegħu. Mhux biss huwa jagħmel quddiesa għall-koppji mexxejja fil-bidu u fl-aħħar tal-kors u jnissel kuraġġ fina, iżda huwa dejjem ikun hemm għal kull bżonn li jista' jkollna matul il-kors.

Nitolbu 'l Alla li dak li l-koppji mexxejja qed jiżirgħu f'dawn il-ġimgħat iħalli l-frott mixtieq ħalli jkollna żwiġijiet aktar b'saħħithom u għal dejjem. Mhux bilfors se naqtgħu l-frott aħna iżda sodisfatti, ferħana u grati li l-Mulej għażilna biex naħdmu fl-għalqa tiegħu.

CARM U MICHELLE FENECH
KOPPJA KOORDINATRIĊI

KULLEĠĠ SANTU WISTIN

Ix-xhur tas-Sajf, bħal kull sena kienu jiem intensivi li matulhom sar xogħol estensiv, kemm ta' ppjanar u anke ta' ristrutturar. Żewġ proġetti ewlenin dan is-sajf kienu l-bdil tat-toilets kollha fis-Settur Sekondarju u r-rubber flooring fil-grawnd fil-Marsa.

Is-sena skolastika tal-Kulleġġ Santu Wistin fetħet b'żewġ quddisiet għall-familji tas-Settur Primarju fil-Knisja Parrokkjali tas-Santissima Trinità fil-Marsa. Il-quddiesa għall-familji tal-istudenti li qegħdin fl-1, 2, 3 sena saret fit-18 ta' Settembru u għal dawk li qegħdin fir-4, 5, 6 saret fid-19 ta' Settembru 2017. Il-Ġimgħa 22 ta' Settembru imbagħad saret quddiesa tal-ftuħ tas-sena skolastika għas-Settur Sekondarju fil-Knisja Parrokkjali ta' San Sebastjan. Il-quddies kollu tal-ftuħ tas-sena skolastika ġie ċċelebrat mir-Rettur P. Leslie Gatt.

Bejn l-20 u t-22 ta' Settembru ġie organizzat Seminar għall-edukaturi kollha taż-żewġ setturi fil-campus tas-Settur Sekondarju.

Fl-Ewwel ġimgħat tas-Sena skolastika saru anke diversi laqgħat mal-ġenituri kollha kemm dawk tas-Settur Primarju kif ukoll dawk tas-Settur Sekondarju. Il-laqgħat tmexxew mir-Rettur P. Leslie u mis-Surmast Mr Reuben Mifsud.

Fid-9 u fl-10 ta' Ottubru ġie ċċelebrat Jum San Tumas ta' Villanova u Jum il-Missjoni fis-settur sekondarju. San Tumas ta' Villanova kien jgħin ħafna lill-fqar meta kien Isqof u għalhekk il-Kulleġġ ħaseb biex jgħaqqad iż-żewġ ċelebrazzjonijiet f'jum wieħed. Ġew mistiedna eks-studenti u *old boys* li għamlu esperjenza fil-missjoni fil-Możambique fis-sajf mas-Segretarjat Missjoni Agostinjana (Amigos). Fid-9 ta' Ottubru saret iċ-ċelebrazzjoni għal *Yrs* 9,10,11 u fl-10 ta' Ottubru għal *Yrs* 7 u 8. Intwera vidjo u saret ġabra wkoll għall-bżonnijiet tal-Missjoni. Ir-Rappreżentanti tal-Kunsill inkarigaw ruħhom biex jiġbru l-flus huma u mbagħad jgħadduhom lill-Kulleġġ.

Fis-settur primarju saret ukoll iċ-ċelebrazzjoni ta' Jum il-Missjoni f'ġieħ San Tumas ta' Villanova. Ġiet iċċelebrata quddiesa fl-10 u fit-12 ta' Ottubru. Idea sabiħa kienet li l-istudenti ngħataw stampa ta' mitra biex tissimbolizza l-episkopat ta' San Tumas ta' Villanova u fuqha jimmarkaw kemm ikunu ġabru.

Matul ix-xahar ta' Ottubru li huwa x-xahar tar-Rużarju, l-istudenti fis-settur primarju ngħataw kuruna tar-Rużarju f'kull klassi li għaddiet minn student għall-ieħor u kull student ħa l-kuruna miegħu d-dar biex f'dak il-jum jitlob it-talba tar-Rużarju mal-familja.

Fil-11 ta' Ottubru saret it-tnedija tal-*Pause For God*, li hi laqgħa ta' talb li ssir fil-kappella tal-kulleġġ fis-settur sekondarju kull nhar ta' Erbgħa. Fl-*assembly* ta' filgħodu l-istudenti kollha iffurmaw il-kliem '*P 4 GOD*' fil-grawnd tal-kulleġġ. Sadanitant bdew jiltaqgħu diversi clubs oħra b'temi u interessi differenti biex jilħqu l-gosti differenti tat-tfal.

Fl-14 ta' Ottubru ġiet organizzata l-quddiesa li ssir darba fix-xahar fis-settur sekondarju, Tal-Pietà għall-familji kollha tal-kulleġġ.

Fis-16 u fl-20 ta' Ottubru sar l-ewwel staff meeting minn sensiela ta' ħamsa li hemm ippjanati matul is-sena skolastika għall-edukaturi fis-settur primarju u dak sekondarju rispettivament.

L-ewwel *live-in* tas-sena skolastika sar bejn l-20 u t-22 ta' Ottubru 2017 għall-istudenti tal-*Yr* 11. Il-*live-in* sar fil-Lukanda Paradise Bay fiċ-Ċirkewwa. It-tema kienet '*Your True Colours*'.

Fl-aħħar ġimgħa ta' Ottubru saru l-*Awards Evenings* fis-Sala tas-Settur Primarju, il-Marsa. Fil-25 ta' Ottubru saret l-*Awards Evening* għal *Yrs* 8,9,10,11 li kellha ssir taħt il-patroċinju ta' Dr Frank Fabri iżda kien indispost. Fis-26 ta' Ottubru saret l-Awards' Evening għal *Yrs* 4,5,6,7 taħt il-patroċinju tar-Rev Dr Charles Mallia u fis-27 ta' Ottubru saret l-*Awards Evening* għal *Yrs* 1,2,3 taħt il-patroċinju tal-Provinċjal Rev Dr Ray Francalanza.

Kif isir kull sena, fit-18 ta' Ottubru waqt l-*assembly* saret ċerimonja qasira f'ġieħ Dun Karm. Inqrat silta minn ħajjet Dun Karm, poeżija minn tiegħu u tkanta l-Innu Malti.

Fil-31 ta' Ottubru ġie organiżżat seminar għall-istudenti li huma prefects jew rappreżentanti fil-kunsill tal-istudenti b'kollaborazzjoni mal-iskola sekondarja tal-Kulleġġ San Ġorġ Preca tal-Blata l-Bajda. Dan kien opportunità biex l-istudenti ħadmu fuq it-temi ta *leadership*, rispett u qadi.

Dak inhar ukoll, fis-Settur Primarju ġiet organizzata l-*Halo Celebration* fejn matulha ssir sessjoni ta' ċelebrazzjoni għal kull *year group*. Din iċ-ċelebrazzjoni ssir biex jitfakkar il-jum tal-Qaddisin kollha. Sar ukoll kwizz fuq il-qaddisin.

PAUL ELLUL
GĦALLIEM

DISKORS TAR-RETTUR U S-SURMAST

DISKORS TAR-RETTUR – REV. LESLIE GATT, AGOSTINJAN

Wisq reverendu Provinċjal

Ħuti reliġjużi, Surmast, kollegi, studenti, ġenituri u kustodji,

membri tal-komunità edukattiva tal-Kulleġġ tagħna, sinjuri,

Il-lejla t-tajba.

Għal darb'oħra, nagħtikom merħba u nilqagħkom fil-Kulleġġ tagħna għal din is-serata li fiha ser niċċelebraw il-kwalitajiet u l-kisbiet li l-istudenti tagħna għamlu matul is-sena skolastika li għaddiet. Nixtieq nifraħ lill-istudenti kollha li llejla ser jitilgħu fuq dan il-palk biex jirċievu rikonoxximent għal dak li ħadmu u kibru fih. Nixtieq nifraħ ukoll lil dawk li llejla ser jitilgħu fuq dan il-palk biex jaqsmu magħna xi talent li wkoll għarfu jesprimu u jaħdmu fuqu fid-diversi spazji li joffri l-Kulleġġ. Nixtieq imma niftakar ukoll f'dawk li llejla mhux qegħdin magħna fiżikament għalkemm ukoll imxew magħna ġurnata b'ġurnata s-sena skolastika li għaddiet. M'għandix dubju li anke huma għamlu mixja u kisbiet, f'dak li tgħallmu u qasmu mal-bqija tal-komunità edukattiva tagħna. Fl-aħħar mill-aħħar il-mixja nagħmluha lkoll flimkien u dan hu s-sabiħ tagħha...

Dak li ser naraw illejla huwa biss parti żgħira minn dak kollu li aħna. Matul is-sena skolastika li għaddiet kbirna flimkien meta ħadna sehem f'inizjattivi edukattivi, soċjali u reliġjużi; kbirna meta evalwajna dak li qed ngħixu u l-prattiċi tagħna permezz ta' external review; komplejna naħdmu fuq policies li jagħtuna stabilità u viżjoni; erbaħna unuri f'kompetizzjonijiet diversi; tellajna attivitajiet differenti li poġġew flimkien is-sabiħ u l-kwalitajiet differenti li għandna; iċċelebrajna l-fidi tagħna permezz ta' diversi mumenti, u mal-Provinċja Agostinjana Maltija ċċelebrajna anke l-200 sena mit-twaqqif tagħha. Dan kollu, huwa parti essenzjali minn dak li aħna bħala kulleġġ u, b'mod jew ieħor, jikkontribwixxi biex inkomplu nibnu l-identità tagħna.

Nistqarr magħkom li nġorr miegħi kontinwament sentimenti ta' ferħ u serenità meta nħares lejn dak kollu li nagħmlu flimkien bħala komunità edukattiva... Nieħu gost nara l-entużjażmu imma fuq kollox it-tbissima u s-sodisfazzjon tal-istudenti u l-edukaturi li jieħdu sehem f'inizjattivi, li joħolqu opportunitajiet, li jittrasmettu l-imħabba, li juru attenzjoni lejn xulxin... dan kollu huwa aħna. Miegħi nġorr anke d-diqa meta nakkumpanja flimkien mat-tim ta' edukaturi, professjonisti u kollaboraturi fit-tmexxija, realtajiet ta' diffikultà li jgħaddu minnhom l-istudenti tagħna u l-familji tagħhom. Din hija missjoni li aħna tant ngħożżu.

Bħala ħarries u promotur tal-identità tal-Kulleġġ tagħna, kultant jiġini anke li nistaqsi mistoqsijiet dwar l-eżistenza nnfisha tal-istess istituzzjoni edukattiva tagħna u dak li jiddistingwiha. Min jaf kemm ħassieba staqsew il-mistoqsija: "jien min jien verament?"... u fil-każ tagħna, aħna min aħna? Ir-risposta naturali għall-mistoqsija bħal din tiġi f'dak li għexna tul 170 sena ta' storja. Dan hu aħna... l-isforzi, id-diffikultajiet u s-suċċessi tagħna! Imma forsi l-mistoqsija aktar adatta, aħna u nħarsu 'l quddiem tkun: Għada 'il fejn ser inkomplu mexjin? X'inhuma l-valuri li llum qed isawruna? X'inhu dak li llum jiddistingwina anke bħala istituzzjonijiet edukattivi kattoliċi u aktar minn hekk bħala kulleġġ Agostinjan... Il-Kulleġġ Santu Wistin.

Illum ngħixu ħajja mibnija fuq l-immedjat, fuq dak li jidher fil-wiċċ jew fil-qoxra bi ftit xewqa u kultant skills biex wieħed jagħmel kritika serja ta' dak li qed jgħaddi minnu jew qed jiġri madwaru. Ngħixu f'dinja b'aġenda ddettata mill-mezzi tal-media soċjali. Ngħixu f'soċjeta

li tilfet il-kapaċità li tifraħ bis-sabiħ ta' xulxin. F'kultura fejn donnu l-kriterji saru biss dak li wieħed iħoss, konvint li rridu nibqgħu niskopru kuljum il-valuri li sawruna u nsibu mezzi kif nibqgħu nibnuhom.

F'ittra li bagħat ftit jiem ilu d-Direttur tal-Edukazzjoni, emfasizza l-importanza li nirrikonoxxu u nġeddu l-vokazzjoni tagħna li "noħolqu klima sana u sigura, b'imħabba u fermezza, fejn it-tagħlim u l-formazzjoni tal-individwi sani fl-aspetti kollha (spiritwali, morali, emozzjonali, konjittivi u fiżiċi), partikolarment bl-eżempju li nwasslu jintlaħaq." Jekk dan jgħodd għall-istituzzjonijiet kollha edukattivi, kemm aktar għalina li għandna minqux fil-missjoni tagħna l-kliem tal-Evanġelju. Din il-klima allura nistgħu noħolquha biss meta ngħixu l-valuri veri tagħna b'mod ġenwin l-ewwel u qabel kollox bħala nsara... L-istess direttur ġenerali jkompli jagħmel referenza għall-konvinzjoni tiegħu "bħala Nisrani li ngħix f'komunità diversa, illi l-essenza umana hija twajba u dan għandu jkun rifless fil-prijoritajiet tagħna, anke jekk ikun jeħtieġ sagrifiċċji personali."

Din hija l-viżjoni mhux biss espressa fil-*mission statement* tagħna imma anke fil-policy tal-Kura Pastorali meta nemfasizzaw viżjoni ta' attenzjoni, akkumpanjament u żvilupp holistiku li joħloq sodda tajba biex imbagħad il-mixja akkademika tħalli l-frott. Tajjeb allura li minn mument għall-ieħor infakkru lil xulxin fil-valuri li jsawruna.

Il-valur tal-imħabba mibni fuq il-valuri tal-Evanġelju.

Il-valur tal-kura u l-attenzjoni lejn l-oħrajn mibni fuq il-prinċipji tal-inklużjoni.

Il-valur tat-tagħlim mibni fuq l-impenn tagħna biex l-istudenti jimxu 'l quddiem u jeċċellaw.

F'messaġġ li l-Pirjol Ġenerali tal-Ordni tagħna, P. Alejandro Moral Anton bagħat lill–parteċipanti tal-kungress tal-edukaturi Agostinjani li ltaqa' ftit xhur ilu fil-campus tal-Università ta' Villanova fl-Istati Uniti, u li għalih kemm jien u Mr Mifsud kellna x-xorti nkunu preżenti, emfasizza l-ħtieġa li "dak li hu l-aktar importanti mhux tant li jkollna ċentri edukattivi imma li jkunu ċentri b'identità ċara u trasparenti b'valuri Agostinjani". Mela l-missjoni tagħna ma tkunx kompluta jekk ma titpoġġiex anke fil-kuntest ta' valuri Agostinjani partikolarment dawk tal-komunjoni, it-tfittxija tal-verità u allura ta' Alla, u s-servizz lejn l-oħrajn.

Dan kollu jsawwar l-identità tagħna kemm kollettiva kif ukoll individwali u allura dik li aħna nixtiequ u naħdmu biex irrawmu f'kull individwu li jagħmel parti mill-Komunità edukattiva tagħna. Ix-xewqa tagħna hija li dak kollu li nagħmlu, nagħmluh b'dan l-ispirtu ġenwin waqt li nifhmu l-missjoni wiesgħa tagħna li niffurmaw insara u ċittadini tajbin.

Dan kollu jirnexxielna nagħmluh għax naħdmu u nimxu flimkien. Għaldaqstant ma jistax jonqos li nagħlaq dan id-diskors billi rrodd ħajr lil tant persuni li huma parti minn din il-mixja.

Irrodd ħajr lilkom ġenituri u kustodji tal-istudenti tagħna. Tinsew qatt il-missjoni tagħkom li tingħataw għal uliedkom u tpoġġu l-interessi tagħhom fuq quddiem anke meta n-nukleu tal-familja xi kultant isib ruħu f'diffikultà.

Irrodd ħajr lit-tim ta' edukaturi li jaħdmu bla heda biex jaraw lil uliedna jikbru f'kull lat. Tinsew qatt li l-missjoni tagħna hija vokazzjoni li ġejja minn sejħa personali li Alla għamel lil kull wieħed u waħda minna u huwa biss meta ngħixuha b'fedeltà li nistgħu nsibu l-veru ferħ u sodisfazzjon.

Irrodd ħajr lill-impjegati tekniċi, klerikali u anċillari kollha tal-Kulleġġ li għalkemm il-ħidma tagħhom forsi mhix direttament mal-istudenti fil-klassi, is-sehem tagħhom huwa tant meħtieġ biex il-Kulleġġ jaħdem u biex ikollna ambjent mill-isbaħ. Jalla ma negħjew qatt inkunu ta' servizz għall-oħrajn.

Irrodd ħajr lill-kollaboraturi fit-tmexxija tal-Kulleġġ, l-assistenti kapijiet u l-headmaster Mr Reuben Mifsud li mhux biss jaħdmu qatigħ għall-ġid tal-Kulleġġ imma joffru anke esperjenza mill-isbaħ ta' ħidma kolleġġjali li tinkuraġġini nkompli nħares 'il quddiem b'entużjażmu. Tinsew qatt li l-missjoni tagħna hija sejħa li toffri gwida u appoġġ lil dawk kollha li jmissu mal-komunità tagħna fir-responsabilitajiet diversi li jaqdu.

Irrodd ħajr lill-ħuti l-patrijiet fil-Komunità Agostinjana f'Tal-Pietà; P. Franco, viċi Rettur u Chaplain li jikkoordina l-ħidma fiċ-chaplaincies fiż-żewġ setturi li hija intrinsikament parti essenzjali mill-ethos tagħna; u Bro Mario l-burżar, tal-ħidma ma taqta' xejn fil-proġetti li jkunu għaddejjin. Magħhom nirringrazzja lid-diversi reliġjużi Agostinjani oħra li jagħtu mill-ħin tagħhom għall-Kulleġġ: P. Pierre, P. David, P. Terence, P. Kostantin u l-appoġġ kontinwu tal-Provinċjal. Tinsew qatt li s-sejħa tagħna għall-ħajja konsagrata hija don għall-Knisja u bl-istess mod għandha tkun rigal għall-Komunità edukattiva tagħna.

Irrodd ħajr anke lil dawk li jipprovdu servizzi professjonali lill-Kulleġġ b'mod partikolari fil-qasam tal-Kura Pastorali u Akkumpanjament. Magħhom inżid lill-kollaboraturi tagħna mis-Segretarjat għall-Edukazzjoni Nisranija u d-Dipartiment tal-Edukazzjoni

Ippermettuli nirringrazzja b'mod partikolari lil dawk kollha li fit-tieni term tas-sena skolastika li għaddiet, b'mod jew ieħor, ikkollaboraw mal-eżerċizzju ta' evalwazzjoni tal-ħidma tagħna permezz tal-external review. Mumenti bħal dawn jgħinuna nkomplu nikbru u noffru servizz aħjar lilkom ilkoll.

Fuq kollox irrodd ħajr lill-istudenti kollha li jimmotivawna biex ngħixu dan kollu. Għalikom ngħixu din l-esperjenza mill-isbaħ.

Ħa jkun il-Mulej gwida għalina f'kull pass li nagħmlu biex ma' Santu Wistin inkunu dejjem qaddejja tal-verità u tas-sejħa li hu jiżra' f'qalbna kuljum.

DISKORS TAS-SURMAST – MR. REUBEN MIFSUD

Ippermettuli nsejjes dan id-diskors annwali tiegħi fuq żewġ affarijiet – dak li qed noffru fil-qasam kurrikulari kif ukoll xi affarijiet li lilna jagħtuna sodisfazzjon u l-enerġija biex inkomplu mexjin.

Il-valur tat-titjib kontinwu huwa valur li ngħożż ħafna personalment bħala Nisrani u aktar bħala Agostinjan. Aħna skola f'mixja ta' titjib kontinwu. *Improvement* hija l-*magic word* tiegħi. Dejjem inħambaq fuq improvement. Għandna r-radars tagħna dejjem miftuħin sabiex nevalwaw, inwettqu u nerġgħu nevalwaw biex inkomplu nwettqu. Dawn huma l-*internal evaluation mechanisms*.

External review report

F'April kellna wkoll lill-Uffiċjali Edukattivi mid-Direttorat għall-Kwalità u l-Istandards fl-Edukazzjoni li qattgħu ġimgħa fostna sabiex setgħu jagħtuna l-opinjoni tagħhom dwar il-kulleġġ tagħna – kemm is-settur primarju kif ukoll dak sekondarju. Dawn huma l-*external evaluation mechanisms*.

Se nitkellem ftit dwar xi punti li tqajmu fir-rapport li kitbu r-*reviewers.*

Learning and teaching

Xi sentenzi li lilna l-edukaturi tawna sodisfazzjon kbir kienu:

The Senior Leadership Team and teaching staff are dedicated towards promoting a strong school community where learners can feel safe and where their individual talents are nurtured.

Learners were observed to be self-confident and participate enthusiastically in activities.

L-attivitajiet differenti li norganizzaw għall-istudenti kif ukoll *learning experiences* differenti li nipprovdulhom jiswewna ħafna enerġija. Il-ħarġiet, pereżempju, huma parti mil-*load* tal-għalliema u għalhekk meta skola torganizza numru ta' ħarġiet edukattivi, dan ifisser li jinħoloq piż fuq għalliema oħrajn. Imma l-għalliema professjonali li bihom huwa mogħni l-kulleġġ tagħna lesti jagħmlu dan għall-ġid tal-istudenti. Fil-fatt qalulna li:

A strong positive relationship between teachers and learners prevails.

Importanti li l-għalliema u l-LSAs jaħdmu flimkien kif ir-*reviewers* qalulna li qed jagħmlu:

There is a strong synergy between teachers and Learning Support Assistants.

Niżżi ħajr lil dawk l-għalliema li matul il-break jipprovdu *clubs* sabiex l-istudenti jipparteċipaw fihom. Hemm menu varjat mhux ħażin għaliex l-għalliem professjonali tagħna jqiegħdu t-talenti kollha tagħhom għad-dispożizzjoni tal-iskola. Għalhekk ir-*reviewers* qalulna:

The school is enhancing co-curricular learning through a variety of mid-day break activities where learners participate eagerly and have fun.

Qegħdin nagħmlu ħilitna sabiex nagħmlu kif issuġġerewlna r-*reviewers* għax għandna bżonn nitjiebu:

The Senior Leadership Team and teaching staff have to make sure that the internal review process at school is structured and cohesive.

Matul is-sena li għaddiet u din is-sena l-enfasi tal-iskola permezz tal-*iSchool Development Plan* huwa fuq *Assessment for Learning Techniques*. Is-sena li għaddiet bdejna billi sibna modi differenti kif l-għalliem jaqsam mal-istudenti l-*learning intention*. B'hekk inkunu qegħdin insaħħu l-ħiliet sabiex l-istudenti tagħna jkunu *lifelong learners* u jibqgħu jitgħallmu matul ħajjithom. Intqalilna li:

Most teachers are using learning intentions and planning sequenced activities that effectively target these intentions. The use of learning intentions during all phases of the lesson, possibly also through the development and use of success criteria is praiseworthy and encouraged for consolidation.

Din is-sena mxejna pass ieħor 'il quddiem biex inkomplu ntejbu s-servizz pedagoġiku tagħna. Ir-*reviewers* qalulna:

Teachers should consider creating more opportunities for group work and peer evaluation as collaborative learning increases engagement during lessons.

Għalhekk matul din is-sena qegħdin naħdmu aktar fuq questioning techniques u t-tagħlim fi gruppi. Fil-kulleġġ kollu, mill-year 1 sal-year 11, m'hemm l-ebda klassi li għandha l-imwejjed u s-siġġijiet bħala postijiet separati. Ilkoll qegħdin fi gruppi, f'pari jew aktar minn żewġ desks flimkien. It-tagħlim tajjeb huwa dak li jsir flimkien. L-aqwa għalliema huma l-istudenti meta jgħallmu lil xulxin. L-aqwa għalliem huwa dak li joħloq l-atmosfera

sabiex dan iseħħ. L-għalliem f'dan il-każ ikun l-orkestratur tal-*learning experience*, imma dan ma jfissirx li neċessarjament ikun il-*prima donna* tal-esperjenza tal-klassi. Iċ-ċentru għandhom ikunu dejjem l-istudenti.

Ix-xogħol tal-għalliem imbagħad ikun li jara fiex waslu l-istudenti u jiggwidahom għall-pass li jmiss, kulħadd skont il-livell u l-pass tiegħu. Għalhekk se nkunu qed naħdmu aktar biex nitjiebu fuq it-tip ta' feedback li nagħtu bħala għalliema meta nkunu qed nevalwaw ix-xogħol tat-tfal. Fir-review qalulna:

Written formative feedback when correcting learners' work and in assessment reports is encouraged.

Dan kollu jeħtieġ it-taħriġ. U bħala senior management team se nkunu qegħdin nagħmlu dak li ssuġġerewlna r-*reviewers*:

The Senior Leadership Team should consider providing teachers with training in principles and strategies that ensure that assessment is an integral part of the teaching and learning process.

Bħalma faħħruna għaliha r-*reviewers*, din is-sena, mit-tieni term 'il quddiem, se nwettqu l-pjan sabiex fis-snin bikrin ikollna sessjonijiet ta' guided reading. L-iskola investiet ħafna flus fi skemi ta' qari. Il-ġenituri wkoll nefqu l-flus f'kotba oħrajn li jikkumplimentaw. Fix-xhur li ġejjin nevalwaw xi jkun il-frott ta' dan kollu.

Parental and community involvement

Jidher li l-Online Communication System ta' *The Student Campus* issa ndrat wara li qlibna minn provider għal ieħor is-sena li għaddiet. Fil-fatt fir-rapport hemm miktub:

The online portal is keeping parents in touch with school matters.

Qasam li verament għadna lura fih, u li nammetti li suppost għamilna ħafna aktar progress għax jiena stess għandi ħafna taħriġ u esperjenza fih, huwa dak tas-sehem tal-ġenituri fil-kurrikulu - is-sehem tal-ġenituri fit-tagħlim tagħhom stess u fit-tagħlim ta' wliedhom. Kitbulna:

The Senior Leadership Team should also consider how to involve parents through educational sessions linked to their child's life at school so they can empower them to further support them at home.

Leadership

Faċli titkellem fuq *shared leadership*, *distributed leadership* u *delegation*. Trid twettaqhom fil-prattika. Niżżi ħajr lir-Rettur, lill-Viċi Rettur u lill-Assistenti Kapijiet tal-ħidma li nagħmlu flimkien f'kull sezzjoni tal-iskola biex ikollna verament kulleġġ wieħed. B'hekk l-istudenti jgħaddu minn stadju għall-ieħor mingħajr skossi għax isibu emfasi fuq l-istess affarijiet u jgħixu l-istess prattiċi.

Pereżempju dan jgħodd għas-sistema ta' *behaviour*. Din hija l-istess fil-kulleġġ kollu. Aħna kulleġġ wieħed. Aħna m'aħniex żewġ skejjel. Wisq inqas, aħna m'aħniex erba' sezzjonijiet tal-*Early*, *Junior*, M*iddle* u *Senior Years*. Aħna kulleġġ wieħed. Għalhekk ċerti prattiċi li huma fuq bażi ta' kulleġġ qegħdin hemm biex jibqgħu. Se jibqgħu jiġu pperfezzjonati dejjem, imma daħlu biex jibqgħu u hemm bżonn naħdmu biex jiġu abbraċċjati tajjeb minn kulħadd:

The Senior Leadership Team is encouraged to discuss the current behaviour policy with teaching staff so as to look into ways how this can be owned by everyone.

Kull għalliem huwa professjonist. Għalhekk kull għalliem huwa mexxej f'oqsma differenti. Dan ġie rikonoxxut ukoll fir-rapport dwar l-iskola:

The Senior Leadership Team offers members of staff the opportunity to hold leadership roles at school.

Għalhekk għalliem m'għandux għalfejn ma jkunx sodisfatt meta jagħżel li jaħdem magħna. Dan ma jfissirx li kollox perfett, miexi fuq ir-rubini u li m'għandniex affarijiet x'nirranġaw u m'għandniex sfidi li ġejjin minn barra. Imma l-għalliema tagħna suppost iħossu li l-opportunitajiet differenti li joħorġu bihom dejjem, bla ebda eċċezzjoni, ġew inkoraġġiti u megħjuna.

Min isegwi l-kalendarju dettaljat li hemm fl-*iStudent Campus* jista' jara li hemm ħames staff meetings ippjanati matul is-sena. Nifhmu li dawn joħolqu xi ftit problemi loġistiċi fil-familja għal dawk il-jiem. Biss dawk il-jiem qegħdin jintużaw sabiex kontinwament nevalwaw il-prattiċi tagħna. Kif qalulna r-*reviewers*:

To improve the quality of management at school, the Senior Leadership teams need to hold regular, scheduled and focused meetings so that decisions are taken together as a team and the improvement of both sectors can be discussed on a regular basis.

Dawk l-istudenti, għalliema u ġenituri li jixtiequ jitkellmu magħna jew jgħaddulna kwalunkwe tip ta' feedback jafu li l-bieb tal-headmaster, kif huwa wkoll tar-Rettur, huwa dejjem miftuħ. Xi ħaġa li jiena kburi biha huwa l-ħin li nqatta' nisma'. Minkejja li diżappuntat li dan ma ħariġx ċar f'dak li qalulna r-*reviewers*, xorta għadni nħaddan u ngħix dak li kont għedt fl-ewwel diskors tiegħi fl-ewwel *prize day*, ftit jiem wara li bdiet l-ewwel sena skolastika tiegħi: il-ħin bilqiegħda fuq is-sufan nisma', huwa aktar minn dak li nagħmel fuq il-mejda nippjana jew il-ħin fuq l-iskrivanija u l-burokrazija li ġġib magħha.

Achievements

Ngħaddi għat-tieni parti, dwar l-achievements tal-Kulleġġ Santu Wistin matul is-sena li għadha kemm għaddiet. Fir-rapport tal-*external review* kitbulna:

The school offers learners different opportunities to participate in competitions outside the school to show their talents.

Nitlobkom tiġru ġirja miegħi sabiex niċċelebraw lil xulxin u s-sehem li lkoll tajna.

Religious education

Il-mod qawwi kif il-kurrikulari u l-ispiritwali jitwaħħdu fl-attivitajiet taċ-*chaplaincy team* huwa dejjem xi ħaġa li tagħtini ħafna sodisfazzjon. Barka kbira hija l-preżenza tal-patrijiet Agostinjani dejjem magħna. Nemmnu li student li, mal-familja tiegħu, għażel li jattendi l-kulleġġ tagħna għandu joħroġ sod f'dak li għandu x'jaqsam ma' *religious knowledge* kif ukoll *religious living*. Fis-settur sekondarju ħadna l-ewwel pass sabiex ikollna *faith lab* – kamra speċjalizzata fejn l-istudenti jkollhom esperjenza tal-valuri li joħorġu mill-Vanġelu ta' Sidna Ġesù Kristu.

Health and physical education

Fl-isports, il-kulleġġ tagħna ngħata l-*Active School Flag*. Din ingħatat għall-ewwel darba f'Malta. Il-Kulleġġ Santu Wistin kien fost madwar għoxrin skola li ħadu din il-bandiera mill-ewwel, mat-twelid ta' din l-inizjattiva. Student mill-*Early Years* rebaħ ukoll il-kategorija tat-tpinġija tal-età tiegħu – *Celebrating the local Sport Culture through Art*. Ġejna t-tieni fit-turnament tal-futbol bejn l-iskejjel non-statali. Ipparteċipajna f'kompetizzjonijiet tal-għawm u ġibna riżultati tajbin ħafna fil-kategoriji individwali kif ukoll ġejna t-tieni fl-*Under 12 Aggregate Cup*.

Science and Technology

Bħal kull sena, minkejja li taħbat mal-ewwel ġimgħa tal-iskola u l-quddisiet tal-ftuħ, erġajna ħadna sehem f'Science in the City. Nammetti li nimtela b'sodisfazzjoni meta f'din l-attività nara bosta entitajiet edukattivi postsekondarji, imbagħad ġo nofs l-istudenti l-kbar tara l-istudenti tas-settur sekondarju bi stand fosthom. Kellna l-akbar numru ta' parteċipanti mill-*Middle Years* fis-*Science Safari*. Grupp minn tagħna ġie t-tieni. Irbaħna s-Science Olympiad b'team ta' studenti mis-*Senior Years*. Dawn l-istudenti ngħataw *internship* ta' taħriġ fis-sajf mal-Università ta' Malta.

Mathematics

Fil-Matematika, żewġ studenti mis-settur primarju rebħu ż-żewġ kategoriji li kien hemm fil-*Junior Mathematics Challenge*. Student tagħna mill-*Year 6* rebaħ il-kompetizzjoni overall u student ieħor ħa l-*most promising student of Year 5*. Studenti tas-settur sekondarju li kienu membri fil-*Maths Club* waqt il-break ħadu sehem u ġew postijiet sbieħ fil-gradwatorja dinjija tas-*SuperTmatic Mental Maths Competition*. Din hija kompetizzjoni li ssir online. Ilkoll ġew mill-ewwel 250 u kellna żewġ studenti li saħansitra ġew fost l-ewwel 30 f'din il-kompetizzjoni dinjija li jkollha aktar minn 25,000 parteċipant.

Education for Democracy and Humanities

Li l-Kulleġġ Santu Wistin ikun European Ambassador School issa saret parti tal-kalendarju skolastiku tas-settur sekondarju. Is-sena li għaddiet konna waħda minn ħames skejjel li tajna lill-istudenti tagħna l-opportunità li jistħarrġu temi relatati mal-Ewropa. Permezz ta' din l-inizjattiva organizzata mill-Uffiċju tal-Parlament Ewropew f'Malta, apparti esperjenzi edukattivi għall-istudenti, għalliema tal-kulleġġ ingħataw opportunità edukattiva fi Brussel. Studenti tal-Year 7 tellgħu reċta fid-Domus Romana waqt attività nazzjonali.

Languages

Kellna student mis-settur primarju li kien wieħed minn tliet studenti rebbieħa f'konkors ta' kitba organizzat mill-Għaqda tal-Malti.

Visual and Performing Arts

Student tal-*Middle Years* ħa sehem fil-*European Film Academy Young Audience Award*. Student mill-*Junior Years* ġie t-tielet fil-kompetizzjoni tat-tpinġija tal-Festa Frawli. Aħna wkoll kburin u ninkoraġġixxu lil dawk l-istudenti li jieħdu l-istudji tagħhom fil-mużika barra mill-iskola b'serjetà kbira. Huma parti minn orkestri nazzjonali taż-żgħażagħ.

Transversal skills and values

Il-grupp tal-Ekoskola ħa sehem attiv f'kull attività, kompetizzjoni jew proġett. F'Lulju l-Kulleġġ ingħata l-*Green Flag* għall-ewwel darba. Tliet studenti mill-grupp tal-Ekoskola dan l-aħħar ħadu sehem fil-*Young People's Summit* fejn, fost applawsi, f'isem il-Kumitati tal-Ekoskola ta' Malta qraw dikjarazzjoni uffiċjali dwar il-baħar. Is-sehem tagħna fil-*Young Reporters for the Environment* kien ukoll ta' siwi. Kellna finalisti bl-artiklu *An Eco-Friendly Church* u kellna wkoll best entry fl-*HSBC award Save Every Drop*. Grupp ta' studenti ħadu sehem f'diversi programmi fuq il-media. Hadna sehem fl-*Ecoteenz Quiz* fuq l-istazzjon nazzjonali. Fil-*Catch the Drop Campaign Quiz* ġejna t-tielet. Erba' studenti miż-żewġ setturi rebħu l-kategoriji tagħhom tal-kompetizzjoni tat-tpinġija organizzata mill-*Argotti Botanic Gardens Resource Centre*. Din ir-rieda li naħdmu fil-qasam tal-Iżvilupp Sostenibbli rridu nkomplu nsaħħuha u trid issa wkoll tinfirex fis-settur primarju. Nieħdu sehem kull sena fil-*Coding Week* biex insaħħu l-ħiliet fl-Informatika.

Din is-sena kellna l-opportunità nippreżentaw dak li qed isir fil-qasam kurrikulari waqt iż-żjara tal-Pirjol Ġenerali tal-Ordni Agostinjan. L-istudenti tas-settur primarju ppreparaw kartolina b'messaġġ bħala grupp flimkien f'kull klassi u kien hemm ukoll kanzunetta li kantaw, bil-passi li jikkumplimentaw. Din l-idea tal-kanzunetta ntużat ukoll għall-ewwel darba waqt l-I*sports Day* li għat-tieni sena kienet whole college activity fil-*Marsa Sports Grounds* bis-sehem ta' 800 student u madwar 600 ġenitur.

Għeluq: Valuri u Pożittività

Suppost huwa mistenni li mexxej jagħti l-impronta tiegħu. Headmaster fi skola suppost jintgħaraf għal xi ħaġa. Bdejt bir-rapport tal-*external review* u nixtieq nagħlaq bl-aktar paragrafu għal qalbi li nħoss li jirrifletti dak li nemmen jiena u dak li l-istorja nixtieq li tafferma dwar iż-żmien tiegħi bħala headmaster... jibda b'riferenza għall-uniformi pulita li nammetti hija għal qalbi ħafna...

Most learners were also observed to wear their school uniform in a smart way and with pride and many stated that they enjoy their days at school. Creating a sense of well-being for learners ensures that they spend their days in an environment which is value laden and which promotes positivity.

Fl-iskola tagħna ambjent ta' valuri u ta' pożittività. F'dan iż-żmien ta' kriżi ta' valuri fejn bosta istituzzjonijiet f'pajjiżna u bosta valuri nsara huma mhedda; f'dan iż-żmien meta kultant nibdew naqtgħu qalbna li s-soċjetà Maltija tagħna hija issa marida wisq; f'dan iż-żmien meta kultant nibdew naqtgħu qalbna bħala professjoni tal-għalliema Maltin li l-vokazzjoni tagħna mhix *worth it*: f'isem il-Kulleġġ Santu Wistin inwiegħed li aħna tal-Kulleġġ Santu Wistin se nibqgħu b'passjoni kbira nippromwovu l-valuri fi spirtu ta' pożittività.

MILL-BRAŻIL

25 SENA TAL-PREŻENZA U TAL-ĦIDMA TAGĦNA L-AGOSTINJANI ĠEWWA ROLÂNDIA FIL-PARANÁ

Għal dawn l-aħħar 25 sena, il-patrijiet Agostinjani, xi wħud minnhom Maltin, ħadmu u għadhom jaħdmu bla heda fil-belt ta' Rolândia fil-Parroċċa ta' San Pietru Appostlu u l-Madonna ta' Fatima.

F´dawn is-snin il-parroċċa rat ħafna tibdil u progress kemm fil-qasam pastorali kif ukoll fil-qasam soċjali u f´dak li hu bini tal-knisja matriċi u kappelli. Il-ħidma tal-patrijiet li għaddew jew għexu f´Rolândia hija xhieda qawwija ta' kemm sar xogħol fejjiedi għall-ġid tal-poplu.

Il-poplu tal-belt dejjem kellu rispett kbir lejn ir-reliġjuzi tal-post. L-għajnuna min-naħa tal-poplu qatt ma naqset, bil-koperazzjoni kbira tan-nies inbniet knisja kbira, moderna u sabiħa.

Dan l-aħħar qed titlesta knisja oħra li tinsab f´*Jardim do Lago* ddedikata lil Santa Rita. L-Isqfijiet ta' Londrina jixtiequ li malli titlesta din il-knisja, issir ukoll parroċċa.

Iktar 'il quddiem ser tinbena knisja oħra li tinsab f´*Jardim Nobre* ddedikata lil Santu Wistin. Il-parroċċa ġa xtrat l-art għal din il-knisja. Kif wieħed jista' jifhem minn din il-kitba, sar u għadu jsir ħafna xogħol fejjiedi. Il-parroċċa qed tikber ġmielha, hawn ħafna familji ġodda u għalhekk il-ħidma pastorali qed dejjem tiżdied. Hawn proġetti oħra li jekk Alla jrid meta jitlestew ikunu ta' siwi kbir lill-parroċċa. F'dawn il-25 sena l-patrijiet Agostinjani iddedikaw ħajjithom għall-poplu tal-parroċċa u jalla din il-ħidma titkompla b'iktar ħidma fejjieda għall-ġid tal-poplu ta' Álla. Dawn huma l-patrijiet li hadmu f'din il-Parroċċa:

P. Rikardu Attard, P. Rafel Abdilla, P. Emmanuel Borg Bonello, P. Paul Formosa, P. Constantino Borg, P. Francisco Xavier Mifsud, P. Adeodato Schembri, P. Rafael Manrique Arija, P. Maciel Alves Bueno, P. Rodrigo Vieira da Silva, P. Robison Alexandre Machado u P. Wesley Almeida.

P. PAUL FORMOSA
AGOSTINJAN
MISJUNARJU FIL-BRAŻIL

KUNVENT MADONNA TAL-PARIR IT-TAJJEB - PACEVILLE

Fix-xhur tas-sajf l-attivitajiet fil-knisja jkunu differenti sew minn dawk ta' matul ix-xitwa. Hafna huma dawk in-nies li joħorġu għall-vaganzi f'San Pawl il-Baħar, il-Mellieħa jew xi safra. Aħna bħala quddies jibqa' sejjer l-istess. Fil-quddiesa li nagħmlu tad-9.30pm kull nhar ta' Sibt ninnutaw żieda aktar ta' nies. Ninnutaw li jiġu aktar Maltin u turisti li jkun hawn għall-btala Malta. Aħna f'Paceville mdawrin b'ħafna lukandi u għalhekk min hu nisrani jipprova jiġi u jieħu sehem f'xi waħda mill-quddies tagħna.

Fil-komunità tagħna matul ix-xhur tas-sajf laqgħet fostna: lil P. Lucjan Borg OSA, Fr Michael Darko qassis mill-Ghana u lil Brother Rafael Magaleas OSA, mill-Brażil.

P. Lucjan, huwa missjunarju f'Kuba. Dan jiġi kull sena biex jieħu ftit tal-mistrieħ. Din is-sena ċċelebra il-50 sena saċerdot.

Fr Michael, jiġi wkoll għal xi ġimgħat ta' vaganzi u fl-istess waqt jgħinna ħafna fil-quddies kemm f'Paceville kif ukoll fil-komunità ta' Santa Rita.

Bro. Rafael, ġie Malta għall-ewwel darba biex jistudja l-lingwa Ingliza. Bro. Rafael qiegħed jagħmel Kors fit-Teoloġija f'Ruma.

Matul is-sena kien hawn fostna ukoll P. Alberto Gadea Vazquez OSA Spanjol. Dan ħuna kien Malta biex jistudja l-lingwa Ingliża. Dan issa telaq lura lejn pajjiżu fejn qiegħed jgħallem fil-Kulleġġ Santu Wistin, Ceuta, Spanja.

Ix-xahar ta' Ottubru, huwa x-xahar iddedikat lill-Madonna tar-Rużarju. Għalhekk qabel il-quddiesa jingħad ir-rużarju quddiem Ġesù Ewkaristija, u kuljum noffruħ għal xi intenzjoni partikulari.

Diġà bdejna naħsbu fuq il-Programm tal-Lejl tal Milied. Qabel il-quddiesa se jkun hemm kant minn diversi tfal. Ha tieħu sehem ukoll Mrs Ruth Casingena. Ha jkun hemm ukoll siltiet ta' qari dwar it-twelid ta' Ġesù Bambin. Il-kant fil-quddiesa sa jkun f'idejn il-Kor ta' San Ġiljan.

P. MARIO ABELA
AGOSTINJAN

MILL-KUNVENT SAN MARK - RABAT

... MILL-ĦAJJA TAL-KOMUNITÀ TAGĦNA

Matul dawn l-aħħar xhur, fil-Komunità Agostinjana fir-Rabat Malta komplejna ngħixu s-sejħa tagħna bħala reliġjużi Agostinjani u fejn ukoll b'qalb miftuħa nippruvaw inwieġbu għas-sejħat ta' Alla fil-ħajja tagħna, fil-ħajja tal-Provinċja u fil-ħajja tal-Knisja. Ukoll b'missjoni mħallta tal-patrijiet li ngħixu fil-Kunvent San Mark, hawn isfel ser insemmi b'mod partikolari ċertu inizjattivi pastorali li ttieħdu fejn ukoll inkomplu nservu u nwaħħdu l-kultura, iż-żgħażagħ, il-fidi, dak li hu sabiħ, il-lajċi eċċ. U wkoll nagħti pinzellati ta' ċertu ħidmiet li saru.

Wara diskussjonijiet, f'Ġunju kellna l-*filming* tal-*music video* tal-grupp mużikali żagħżugħ Malti, *The Travellers*, għad-diska tagħhom Ħafi, Paċi u Kuluri. Ħdimna fil-qrib fil-preparazzjoni ta' dan il-*music video* u wkoll dakinhar tal-*filming* b'diversi żgħażagħ b'ħafna kreattività u entużjażmu. Wieħed jista' jara l-*music video* u wkoll ix-xenarju tal-Kunvent fuq: *https://www.youtube.com/watch?v=WFjZDle8gkM*. Kien hemm rappurtaġġ ukoll fuq il-media lokali *http://www.newsbook.com.mt/artikli/2017/7/5/filmat:-sorijiet-ikkuluriti-jizfnu-fil-kunvent-tal-patrijiet.62213/*

Dan iż-żmien tas-sajf iġib miegħu ukoll l-irtir annwali fejn uħud mill-patrijiet kellhom jiem ta' silenzju u riflessjoni, filwaqt li oħrajn ikollhom dan il-mument f'Novembru. Apparti dan kien hemm ukoll jiem ta' mistrieħ mistħoqq għall-patrijiet; attivitajiet maż-żgħażagħ, attivitajiet vokazzjonali, u preparazzjonijiet oħra għall-pastorali maż-żgħażagħ, pastorali vokazzjonali, preparazzjoni għall-Kapitlu Provinċjali 2018, rapporti, ħidmiet fis-Segreterija Provinċjali, ħidmiet diversi fl-Ekonomija Provinċjali, u preparazzjonijiet oħra. Lejn l-aħħar ta' Lulju inbdiet esperjenza ta' tliet xhur ta' dixxerniment vokazzjonali fil-komunità tagħna ta' żagħżugħ. Inkomplu nitolbu għal dawn iż-żgħażagħ filwaqt li nkomplu nakkumpanjaw lil dawn iż-żgħażagħ biex b'mod ħieles iwieġbu għas-sejħa li jagħmel Alla.

Fl-aħħar Ħadd ta' Ġunju, bħala parti miċ-ċelebrazzjonijiet tal-1950 mill-martirju ta' San Pawl, u li l-Parroċċa San Pawl fir-Rabat kienet qiegħda tiċċelebra, inġabet l-istatwa ta' San Pawl tal-Parroċċa tal-Munxar Għawdex għal tlett ijiem fil-Knisja San Mark biex imbagħad ħarġet f'purċissjoni bħala parti mill-istess ċelebrazzjonijiet. Għalhekk nistgħu ngħidu li kellna lil San Pawl f'San Mark! Kien hemm servizz televiżiv fuq din il-grajja: https://www.tvm.com.mt/mt/news/il-pawlini-jfakkru-grajja-li-sehhet-1950-sena-ilu/

Matul ix-xhur tas-sajf saru dawn il-ħidmiet partikolari, jew *ground work* għalihom

F'Ġunju saru l-*window films* f'ħafna twieqi tal-kunvent biex ikun evitat l-UV li jagħmel ħsara lill-pitturi filwaqt li jnaqqas mis-sħana fil-kmamar u fil-kurituri.

Saret il-manutenzjoni tal-Koppla tal-kappellun ta' Sant'Anton – manutenzjoni fuq ġewwa tal-koppla flimkien mal-bdil tat-twieqi li kienu wkoll ippreparati bil-*window films*.

- Tnaddfu u żbarazzajna postijiet oħra fil-Kunvent b'mod partikolari, il-post ta' taħt it-taraġ il-kbir, kmamar viċin ir-refettorju l-antik fis-sular intermedju, u l-kantina. Inbeda wkoll *ground work* għall-futur ta' dawn il-postijiet.

- Saru l-preparazzjonijiet meħtieġa legali rigward t-twaqqif tal-*Augustinian Cloister Foundation.*

- Sar *ground work* rigward xogħlijiet ta' dawl fil-kuritur isfel, ta' restawr ta' ċertu pitturi, *ground work* għall-*Educational Visitor Centre*, u għar-restawr tal-orgni tal-Knisja (fis-snin li ġejjin).

- Sar it-tqaxxir sa ċertu livell tal-ħitan tal-Knisja, u dan, minħabba l-isfida tal-umdità fil-Knisja. Wara li tħallew xi tmien ġimgħat biex jinxfu, il-ħitan tkaħħlu u ngħataw l-ewwel passata ta' żebgħa apposta biex nesperimentaw ir-reazzjoni li jista' jkun hemm. Grazzi lil Tony Nappa u Thomas Galea ta' din il-ħidma u ta' tant ħidmiet oħra li jsiru fil-kunvent. Grazzi wkoll lil Pauline, Phyllis, Emma, Dawn Marie tal-ħidmiet tagħhom fid-*domestic work*.

- Fil-bidu tas-sajf, flimkien ma' wieħed mill-periti tal-Kunvent u kumpanija stabilita fil-qasam tar-restawr (Recoop) beda l-*ground work* biex jitneħħew 11-il kanna tal-ħadid li kien hemm fis-saqaf tal-Knisja San Mark. Dan il-ħadid, li kien qiegħed isaddad u jespandi, kien qed jaqsam l-*istukko* tas-saqaf li sar preċiżament 60 sena ilu fl-1957. B'ħidma delikata u b'makkinarju apposta nqalgħu dawn il-kanen u sar xogħol tar-restawr fuq il-partijiet li nqalgħu. B'dan il-mod ikunu evitati perikli strutturali kif ukoll li jaqgħu xi affarijiet fuq in-nies li tiffrekwenta l-Knisja tagħna.

Avveniment partikolari li għexnieh bħala komunità u wkoll bħala Provinċja huwa l-14 ta' Settembru: l-għeluq tal-Biċentinarju tal-Provinċja Agostinjana Maltija, bil-Pontifikal fil-Konkattidral ta' San Ġwann fil-Belt Valletta. Nirringrazzjaw 'l Alla ta' dawn il-200 sena.

Spunti ta' attivitajiet għax-xhur li ġejjin :

- Festa tal-Madonna taċ-Ċintura s-Sibt 28 ta' Ottubru, purċissjoni aux flambaux b'meditazzjoni u t-talba tar-Rużarju. Matul dawk il-jiem ikun hemm attivitajiet partikolari oħra fosthom :

1. *Crossing the mile*: Mixja pellegrinaġġ mill-Augustinian Youths mill-Knisja San Mark, Rabat Malta sa Ta' Pinu f'Għawdex (Bejn l-20 u l-21 ta' Ottubru)

2. *Faith Forum* (25 ta' Ottubru) – Fidi u Politika fir-Refettorju l-Antik tal-Kunvent San Mark – imexxi Andre P. DeBattista.

3. Laqgħa għal dawk li żżewġu jew ser jiżżewġu fil-Knisja San Mark (din issir il-Ħadd 29 ta' Ottubru fl-10am).

- Festa San Martin fil-Baħrija – 11 ta' Novembru.

- *Faith Forums* oħra fil-Kunvent San Mark: Novembru fuq il-film *Silence*, u f'Diċembru fuq il-Presepju Naplitan.

- 7 ta' Diċembru @ 7pm – *Christmas Carol Concert* (Readings and Music) mis-*St Monica Choir*. Wara jkun hemm *minced pies* u *mulled wine* fil-kurituri tal-kunvent.

- 12 ta' Diċembru – *FAA Concert* mill-Johann Strauss School of Music u wara ikla fil-kurituri tal-kunvent bħala *fundraising* għar-restawr tal-polittiku tal-Kunvent.

- Preparazzjonijiet għall-festi tal-Milied.

- 14 ta' Jannar – Festa Sant'Anton Abbati.

Filwaqt li nkomplu nqawwu qalbna, għaliex Alla dejjem magħna, anke fl-intoppi u d-diffikultajiet, nagħlaq dawn il-pinzellati b'silta minn diskors li għamel il-Papa Franġisku, l-Ħamis 7 ta' Settembru 2017, fil-laqgħa li kellu mal-Kumitat Eżekuttiv taċ-CELAM, bħala parti mill-vjaġġ appostoliku fil-Kolumbja:

Intqalu ħafna affarijiet dwar "il-Knisja li tibqa' b'mod permanenti fil-missjoni". Li toħroġ u titlaq ma' Ġesù hija l-kundizzjoni ta' din ir-realtà. Titlaq, iva, iżda ma' Ġesù. L-Evanġelju jitkellem dwar Ġesù li ġie mingħand il-Missier u mexa ma' niesu fl-għelieqi u l-irħula tal-Galilija. Mhix triq li l-Imgħallem għamel għalxejn. Waqt li jimxi, jiltaqa'; meta jiltaqa', jersaq fil-qrib; meta jersaq, jitkellem; meta jitkellem, imiss bil-qawwa tiegħu; meta jmiss, ifejjaq u jsalva. L-objettiv tiegħu meta jterraq il-ħin kollu hu li jwassal għand il-Missier lil kull min jiltaqa' miegħu. Fuq dan għandna nirriflettu kontinwament, u nagħmlu eżami tal-kuxjenza. Il-Knisja għandha terġa' tagħmel tagħha l-verbi li l-Verb ta' Alla jikkonjuga fil-missjoni divina tiegħu. Toħroġ biex tiltaqa', mingħajr ma tmur 'l hemm; tinżel fl-art mingħajr ma taħsibha, tmiss mingħajr biża'. Qed nitkellmu dwar li jum wara l-ieħor iċċappas idejk, hemm fejn jgħix il-Poplu ta' Alla li hu fdalek...Irridu niltaqgħu mal-persuna fis-sitwazzjoni konkreta tagħha; ma nistgħux inwarrbu ħarsitna minnha. Il-missjoni sseħħ dejjem wiċċ imb wiċċ.

P. DAVID CORTIS OSA
AGOSTINJAN

MILL-KUNVENT TA' SAN NIKOLA – ĦAL TARXIEN

L-GĦAQDA *EXTEND*

Is-sajf kien mimli ġmielu għall-għaqda *Extend*. Il-proġett Sajf mal-ħbieb beda fil-5 ta' Lulju. Dam għaddej għaxar ġimgħat u fih laqa' tletin tifel u tifla. Saru diversi attivitajiet, fosthom logħob għat-tfal, tisjir u diskussjonijiet. Din is-sena, għall-ewwel darba, il-ġenituri kellhom l-opportunità jipparteċipaw f'attività ta' logħob bl-ilma u logħob ieħor mat-tfal tagħhom stess. Il-proġett ingħalaq permezz ta' barbikju bejn il-familji tat-tfal li pparteċipaw.

Fit-8 ta' Lulju ġiet organizzata l-ġurnata għaż-żgħażagħ bl-isem ta' *Refresh*. Kienu mistiedna ż-żgħażagħ ta' kull età. Iż-żgħażagħ kellhom iċ-ċans jipparteċipaw fi tmien *workshops*, fosthom dawk tat-tisjir, tal-fotografija, tal-arti u oħrajn. Nixtiequ nirringrazzjaw lil dawk kollha li taw sehemhom biex dawn il-*workshops* setgħu jittellgħu.

In-*National Blood Transfusion Service*, mistieden minn Extend, ġie Ħal Tarxien fiċ-ċentru tal-Agostinjani l-Ħadd 16 ta' Lulju. Mit-tmienja ta' filgħodu sas-siegħa ta' waranofsinhar, in-nies setgħu jiċċekkjaw il-pressjoni u z-zokkor u jagħtu d-demm.

Il-proġett Pass Pass, li permezz tiegħu t-tfal jitgħallmu b'logħob u attivitajiet varji, beda jfittex voluntiera ġodda f'Awwissu. It-tfal li jieħdu sehem f'dan il-proġett jattendu l-iskejjel li jinsabu fl-inħawi ta' Ħal Tarxien. Dan il-proġett se jibda uffiċjalment fl-ewwel ġimgħat ta' Ottubru. Napprezzaw jekk min għandu xi *laptops* antiki jew li għandhom bżonn xi tiswija, u jixtieq jagħtihom lill-għaqda għal dan il-proġett, biex jintużaw mill-voluntiera waqt li jgħallmu lit-tfal, jikkuntattjana fuq **79917529**.

F'Settembru, l-għaqda *Extend* ġiet rikonoxxuta uffiċjalment bħala għaqda volontarja mill-Kummissarju għall-Għaqdiet Volontarji Maltin. Nirringrazzjaw lil kulħadd ta' kull tip ta' għajnuna. Mingħajr l-għajnuna ta' kull persuna, Extend ma tkunx tista' tibqa' għaddejja bil-proġetti tagħha.

GABRIEL PULLICINO

MILL-KUNVENT SANTU WISTIN – VALLETTA

Fix-xahar ta' Awwissu, saret laqgħa ta' talb u dik fraterna flimkien mal-Provinċjal għal dawk kollha li taw sehemhom fit-tlestija tal-ewwel parti tal-Mużew u l-*open weekend* tal-Kunvent tagħna li saret fid-29 ta' Ġunju.

Il-Provinċjal P. Raymond Francalanza flimkien mal-familja Micallef Grimaud.

F'Ottubru, il-kunvent tagħna kien mill-ġdid bil-bieb tiegħu miftuħ għall-pubbliku matul in-*Notte Bianca*.

Wara s-suċċess tal-*Open Weekend* f'Gunju li għadda, iddeċidejna li nerġgħu nifthu l-kunvent għal xi sigħat fil-ġranet ta' matul il-ġimgħa, sabiex il-Kunvent tagħna jkun jista' jitgawda mill-pubbliku, speċjalment dawk barranin. Aktar minn 40 persuna kuljum qegħdin iżuru l-kunvent tagħna. Mument sabiħ fejn uħud minna r-reliġjużi qegħdin jiltaqgħu ma' min ikun qiegħed japprezza l-post fejn aħna stess qegħdin ngħixu. Ġie inawgurat l-Oratorju li tlesta mir-restawr u l-pulptu l-antik li nstab merfugħ f'parti mill-Kunvent.

Il-familja Micallef-Grimaud, oriġinarjament mill-Belt u parruċċani ta' Santu Wistin, għamlu

Dettall tal-koppla.

donazzjoni oriġinali lill-kunvent tagħna. Din id-donazzjoni ġentilment mogħtija mill-aħwa Mario, Nadine u Glorian tikkonsisti f'koppla żgħira maħduma mill-injam u mpittra fuq ġewwa. Din hija x-xogħol tal-mibki missierhom, l-artist Aldo Micallef-Grimaud. Il-pittura li tinstab f'din il-koppla hija bozzett għall-knisja tal-Imsida, ħaġa li wieħed malajr jintebaħ biha meta jara d-disinji taż-żejt fuq l-intern tagħha. Din hija oġġett ferm uniku għax ħafna drabi bozzett kien isir bħala pittura fuq tila u mhux fuq mudell tal-koppla l-propja. Għaldaqstant, filwaqt li għandha valur kbir peress illi hija xogħol ta' artist stabilit, għandha preġju fl-oriġinalità tagħha. Aldo Micallef-Grimaud (1925-2010) kien artist li ħadem bosta bċejjeċ ta' arti f'Malta kif ukoll lil hinn minn xtutna. Kien student tal-kbir Edward Caruana Dingli

Il-koppla mpittra mill-artist Aldo Micallef Grimaud

u fix-xogħol tiegħu tidher din l-influwenza. Huwa ħadem diversi xogħlijiet fi knejjes bħal dawk tal-Imġarr u tal-Imqabba, kif ukoll il-koppla ddedikata lil Santa Rita fil-Parroċċa ta' Santu Wistin, il-Belt. Għandu xogħol sabiħ ferm fl-*English Martyrs Church* f'Londra. Kien jispeċjalizza f'*portraits* ta' nies importanti fosthom Patri Bert Borg li miegħu, is-Sur Aldo Micallef-Grimaud kien solist peress li ma kienx biss pittur imma anke tenur ta' kalibru għoli. Din id-donazzjoni se titpoġġa fil-mużew tal-kunvent u għandha tibqa' bħala rappreżentanza ta' xogħol artistiku lokali.

P. ALEX CAUCHI
AGOSTINJAN

MILL-KUNVENT SANTU WISTIN – VICTORIA, GĦAWDEX

Lulju
Fil-bidu ta' dan ix-xahar, il-*Victoria International Arts Festival* ippreżentaw *recital* fil-knisja tagħna. Għal dan ir-*recital* kien hawn knisja nies u apprezzaw ħafna din l-attività.

Patri Joseph Zammit fakkar il-25 sena mill-Ordinazzjoni Saċerdotali tiegħu fil-knisja tagħna hawn Għawdex. L-Isqof Mario Grech kien preżenti għal din il-quddiesa ta' Radd il-Ħajr.

Matul dan ix-xahar, grupp ta' erba' studenti mis-6th Form (Victoria) qegħdin jagħtu servizz ta' organizzazzjoni tal-kotba fil-biblijoteka tagħna.

Beda x-xogħol tar-restawr tal-qniepen tal-kampnar tagħna. Dan ix-xogħol qiegħed isir taħt id-direzzjoni ta' Mr Kenneth.

Grupp ta' adolexxenti tas-Soċjetà tal-Mużew mill-parroċċa ta' Marsaxlokk, kienu hawn fil-knisja tagħna għat-talb u quddiesa. P. Adeodato qaddsilhom u wara dawwarhom il-kunvent, ix-*shelter* u l-mużew.

Awwissu
Fil-5 ta' dan ix-xahar, ilqajna fil-ġonna tal-kunvent lin-neputi ta' P. Alan, Dun Karl Scerri, li ġie ordnat saċerdot ftit ta' ġimgħat ilu. Kien mument sabiħ ħafna u ta' festa għal kull min kien preżenti.

Fit-28, l-Arċidjaknu Mons Tarċisju Camilleri mexxa l-konċelebrazzjoni li saret fil-Knisja tagħna f'Jum il-Festa ta' Santu Wistin.

Settembru
Tnedija tal-ktieb ta' Patri Peter Paul Cachia, Agostinjan: *Spirituality, Devotions & Traditions of the Augustinian Friars in Gozo*. Patri Leslie Gatt OSA kien ir-rappreżentant tal-Provinċjal. Ħadu sehem Francesco Pio Attard preżentatur tas-serata; Paul Cassar bil-kritika tiegħu tal-ktieb; Marouska Attard kantat *l-Ave Maria* ta' G.Caccini - *Laudate Dominum* ta' Mozart- u *Sliema* ta' P. Portelli. Patri Leslie Gatt għamel il-messaġġ tiegħu f'isem il-Provinċjal. Wara saret *reception* fil-ġnien tal-kjostru.

Il-komunità tal-Parroċċa Marija Bambina, Xagħra-Għawdex offrew lill-Pirjol, Patri Adeodato Schembri, is-somma ta' €2,378.60 biex dawn imorru għall-attivitajiet tas-Segretarjat tal-Missjonijiet Agostinjani. Dawn ġew mibgħuta lill-Patri Mario Abela, li hu d-Direttur tas-Segretarjat biex b'din l-għotja flimkien ma' tant għajnuniet oħrajn, l-istess Segretarjat ikompli l-ħidmiet tiegħu qalb l-ifqar fost il-fqar.

F'Jum il-Festa ta' San Nikola minn Tolentino, wara kull quddiesa tqassam il-ħobż ta' San Nikola, drawwa li ilha ġejja minn ħafna snin ilu.

F'dan ix-xahar, kellna wkoll żewġ gruppi ta' turisti li ġew il-kunvent tagħna biex iżuru l-knisja, il-kunvent, il-mużew u x-*shelter*.

**PATRI ADEODATO SCHEMBRI
AGOSTINJAN**

THE MILLENNIUM CHAPEL

"OASIS OF PEACE"

The Millennium Chapel, which has always been known as the "Oasis of Peace" in the heart of Paceville, has continued to render spiritual, humanitarian and psychosocial services to its many patrons and clients throughout this year. During the past summer months, the Millennium Chapel continued to organize various events and meetings which will be highlighted here.

In the month of July, the Taizé Eucharistic adoration, which is usually held on a monthly basis at the Millennium Chapel, was instead held at the chapel of the Poor Clares Sisters (Klarissi) in St. Julian's. This was due to the fact that traditionally, for the July Taizé adoration, the Millennium Chapel community joins the community of the Klarissi Sisters with whom the Millennium Chapel is twinned.

Coupled with this adoration, a Divine Mercy Adoration and prayers was also held on the 28th of July at the Millennium Chapel.

The summer fundraising barbecue, which is always organized in the month of August, was once again held on the 23rd August. As is the norm every year, the turnout for the barbecue was a success and it was held at the Westin Dragonara. A scrumptious buffet was served to all the patrons who attended. All proceeds were allocated towards funding for the Meditation Garden currently under construction.

The Taizé adoration and the Divine Mercy Adoration were also organised as usual in the months of August, September and October.

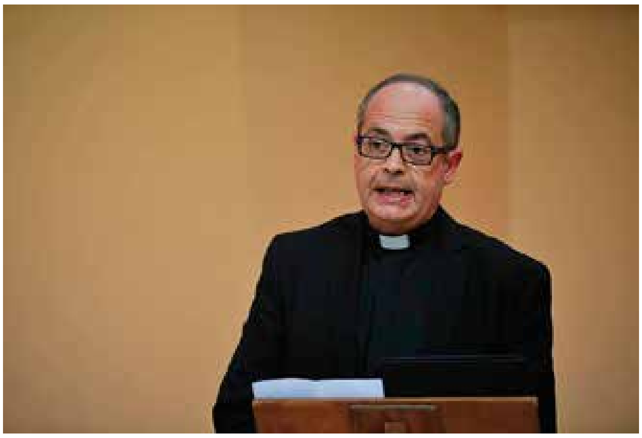

During the month of October, several other events have been organized, one of which was a seminar that was held on the 4th of October. The Church Environment Commission and Nature Trust held this public discussion meeting themed "Laudato Si : Interfaith and Civil Society perspectives on Care for Creation". During the seminar, several people contributed to this event by delivering speeches, one of which was her Excellency, the President of Malta Mrs. Coleiro Preca, who was unable to participate in person due to other commitments but who, nonetheless, gave her views on this important topic via a video recording. Mgr Joe Galea Curmi, the Vicar General, was one of the key speakers at this event and spoke about the relationship between man and nature.

The Friends of Augustine meeting resumed on the 19th October. This meeting had been temporarily stopped during the summer months. During the October meeting, the Millennium Chapel collaborated with the Augustinian Institute in Pieta in order to hold a public lecture on the 500th Anniversary of the Lutheran Reformation (1517 – 2017). Rev. Profs. Salvino Caruana, Director of the Augustinian Institute in Pieta, addressed the audience on the theme of "Dr. Martin Luther's use of Augustine on Grace and Free Will in on The Bondage of the Will".

The Bible Study Group, which is a meeting attended by community lectors and open to all those who are interested in deepening one's knowledge of the Scriptures, was resumed during the month of October. Fr Mario Abela, Prior of the Augustinian community in Paceville, organizes these meetings. They were temporarily stopped during the summer months due to the fact that Fr. Mario Abela was away in Angola with a group of youths to do missionary work.

The WOW Experience, which is a half-day seminar led by Fr. Hilary Tagliaferro, Director of the Millennium Chapel, also commenced during the month of October. The students of secondary schools in Malta and Gozo are brought by their respective schools to the Millennium Chapel for this half-day learning experience and are taught about the dangers of drug and alcohol abuse by addicts who have recovered from their addictions and who act as eye-openers to the students. Fr Hilary Tagliaferro is the key speaker at these seminars and educates the students regarding various topics, such as the importance of safety when making use of internet chat sites.

During the year 2017, it was decided to construct a roof garden over the WOW premises which will be known as the Meditation garden. Construction works began at the beginning of the year and proceeded throughout the summer months. The creation of this garden is to provide a secluded and peaceful venue for patrons to meditate. Also, another important function of the garden is to provide a place to the various self-help groups (eg. Narcotics Anonymous) who meet up daily at the Millennium Chapel and who would be able to make use of this garden for their gatherings.

Lastly, the above events and meetings were coordinated and created by the Board members of the Millennium Chapel Foundation, who in turn organized two meetings in July and September in order for the Board members to discuss and co-ordinate all of the above-mentioned activities and events.

STEPHANIE MICALLEF
SECRETARY, MILLENNIUM CHAPEL FOUNDATION

MILL-PARROĊĊA SANTU WISTIN – VALLETTA

ĦIDMA PASTORALI

Wara li waslet il-vara titulari kellna ġimgħa ċelebrazzjonijiet li fiha saru t-tlett ijiem tat-Tridu taċ-Ċintura. Din id-darba minflok ġibna predikatur għamilna mumenti ta' diskussjoni fejn tkellimna fuq kemm inħossu lil Ommna Marija qrib tagħna, fuq l-imħabba li nħossu mingħandha u fuq kemm hu importanti li nitolbu flimkien bħala familja. Saret ukoll attività tal-ftuħ tas-sena tad-Duttrina. Din is-sena għall-grazzja ta' Alla għandna ftit iktar minn 100 tifel u tifla fid-duttrina. Barra minn hekk fraħna ma' wieħed mill-abbatini li għadu kif għamel l-eżami sabiex jitla' l-Vatikan u ġie minn ta' quddiem u allura l-parroċċa tagħna ser tkun rappreżentata wkoll fil-Vatikan mal-grupp tal-abbatini din is-sena.

Il-Ġimgħa 30 ta' Settembru kellna kunċert mill-isbaħ minn kor ta' nisa mill-Iżvezja. Kellna knisja mimlija nies għal dan il-kunċert li kien uniku fl-istil u anke fil-mużika li ġiet esegwita. Tkantaw diversi siltiet ta' artisti Maltin li għexu fl-Iżvezja u li aħna lanqas nafu bihom. Wara kellna marċ bi statwa ġdida li tirrappreżenta lill-Madonna taċ-Ċintura rregalata lill-parroċċa maħduma miż-żagħżugħ Michael Cutajar Zahra li mill-ewwel ġibdet qalb ħafna lejha. Hija xbieha vera ħelwa. L-attendenza sabiħa tan-nies kienet ferm inkoraġġanti. L-għada mbagħad saret il-purċissjoni bil-Madonna taċ-Ċintura u b'Santu Wistin li kellha attendenza sabiħa ta' nies jitolbu wara l-vara. Peress li kienet Notte Bianca kellna l-knisja mimlija bin-nies kemm għall-quddies u kemm wara l-quddiesa. Il-knisja għalqet għall-ħabta ta' nofsillejl.

Issa l-parroċċa terġa' tikkwieta ftit għalkemm f'Novembru hemm diversi attivitajiet ġejjin fuqna. Fil-festa tal-mejtin kollha ser isir pellegrinaġġ għal Wied Għammieq u diġà jidher li ser ikun hemm attendenza tajba. Barra minn hekk f'Novembru jsir il-Festival Internazzjonali tal-Orgnijiet li ser jinfetaħ u jingħalaq id-darbtejn li huma fil-knisja tagħna.

Għax-xahar ta' Diċembru ovvjament hemm stennija għaċ-ċelebrazzjonijiet tal-Milied speċjalment l-attività tat-tfal fit-toroq tal-parroċċa kif ukoll il-party annwali ta' New Year's Eve. Din is-sena ser nagħmlu bidla anke fil-prietka tat-tifel. Din s-sena ser tkun bil-kant. Għandna tifla li taf tkanta u għandha vuċi tajba. Inħadmet tip ta' play fejn ser ikollna żewġ karattri, tifel liebes taparsi patri u tifla tparsi anġlu li waqa' mis-sema. L-istorja hi li dan il-patri jsib lil dan l-anġlu u jieħu l-opportunità jistaqsih ftit fuq in-nativitá u hawn tidħol din it-tifla li flimien ma' xi kantanti stabbiliti bħal Jasmine Abela, Gaia Cauchi, Amber u Claudia Faniello ser tirrakkonta l-ġrajja tat-twelid bil-kant.

F'Jannar imbagħad l-attività ewlenija hija l-Ewwel Ħamis ta' Santa Rita. Din is-sena l-vara ser tittieħed l-Isptar Mater Dei għall-ewwel Ħamis sabiex niċċelebrawh ma' sħabna li huma morda u li żgur jieħdu gost bil-qaddisa tal-impossibbli fosthom.

P. DEO DEBONO
AGOSTINJAN
KAPPILLAN

L-ISTATWA TITULARI L-ĠDIDA TA' SANTU WISTIN FIL-PARROĊĊA TAGĦNA TAL-BELT

Santu Wistin: il-bniedem li dejjem miexi, il-bniedem li dejjem ifittex, il-bniedem umli

Qabel ma din l-istatwa nħadmet, qgħadna attenti ħafna fid-diversi diskussjonijiet li kellna mal-artisti - li fiha jinħarġu d-diversi kwalitajiet li xtaqna li jibqgħu jimmarkaw lil Santu Wistin: **il-bniedem li dejjem miexi** (*espress fil-moviment tax-xbieha*), **is-sens tat-tfittxija tiegħu** (*espressa fil-ħarsa tal-għajnejn*) u fuq kollox **l-umanità tiegħu** (*espressa fil-wiċċ seren u teneru li għandu u fil-qagħda mhux iebsa kemm ta' ġismu kif ukoll ta' dirgħajh).*

Din ix-xbieha, waslet eżatt fi tmiem is-sena Biċentinarja mit-twaqqif tal-Provinċja Maltija u meta l-Parroċċa tagħna qed tiċċelebra wkoll il-50 sena minn kemm ilha li saret Parroċċa.

Nifirħu mal-komunità tal-Belt u mal-komunità parrokkjali fl-okkażjoni ta' din il-ġrajja waqt li nawgurawlhom għal kulma qed iwettqu fi ħdan din il-komunità.

Ta' dan u ta' kollox...inkomplu nfaħħru lil Alla flimkien u kif fakkarna Mons. Arċisqof nhar jum il-Pontifikal – **Tinsewx l-għemejjel kbar ta' Alla -** (*dan kien il-vers tas-Salm Responsorjali ta' Jum l-Eżaltazzjoni tas-Salib Imqaddes)*

Imma jien inzid ukoll - Tinsewx l-għemejjel kbar ta' Alla – kemm għal ħajjitna personali stess (*speċjalment meta jiġuna xi staġuni ta' ftit għeja jew ta' xi qtigħ il-qalb*), u naturalment ukoll għalina lkoll bħala komunità Provinċjali.

U dejjem fil-ferħ u fit-tama l-aħwa

P. RAYMOND FRANCALANZA
PROVINĊJAL

STATWA ĠDIDA TA' SANTU WISTIN

ARTI U EVANĠELIZZAZZJONI

Seba' snin ilu wara l-Kapitlu Provinċjali Ordinarju, P. Raymond Francalanza, Agostinjan, ġie magħżul bħala kappillan ġdid tal-Parroċċa Santu Wistin fil-Belt Valletta. Dak iż-żmien P. Raymond kien tkellem mal-parruċċani u dehret ċara x-xewqa li tinbidel il-vara titulari ta' Santu Wistin. Il-vara ta' Santu Wistin kienet waslet fil-bidu tas-snin sebgħin u nħadmet fl-injam mid-ditta Santa Ruffina fi Spanja, skont id-disinn ta' Ċensu Apap. Din il-vara iżda qatt ma kellha xorti. Minbarra li hemm diskrepanzi kbar bejn l-abbozz u l-vara, żgur li kulħadd ħass li l-vara ma taqbel xejn mal-istil tal-Knisja barokka speċjalment meta fil-kor tal-knisja diġà hemm statwa mill-isbaħ minquxa fil-ġebel fis-sena 1766 mill-artist Francesco Gerolamo Fabri mill-Birgu. Meta tħares lejn din il-vara kolossali meqjusa bħala waħda mill isbaħ statwi barokki fil-gżejjer Maltin ħdejn il-vara li nġiebet minn Spanja tkun qisek qed tqabbel id-dawl mad-dlam. Xorta waħda l-istatwa sarulha alterazzjonijiet u tiżjin sabiex tiġi aċċettata iktar, fosthom insemmu li l-istess artist Ċensu Apap biddel kompletament ras l-istatwa. Wara saru alterazzjonijiet fil-kappa, fl-ispalel kif ukoll fl-ilbies. Tajjeb ngħidu li l-istatwa qabel kienet liebsa tonika sewda taħt il-kappa li hija l-libsa tal-patrijiet Agostinjani u wara nbidel f'kamżu. Barra minn hekk, saritlu wkoll induratura iżda n-nies qatt ma rabtu qalbhom ma' din il-vara. Kien għalhekk li seba' snin ilu nbeda l-proġett ta' restawr u tisbiħ tal-vara iżda mill-ewwel instab li kien hemm diversi ħsarat fil-vara u allura l-provinċja Agostinjana Maltija mill-ewwel dawret ħarsitha sabiex issir xbieha ġdida, li tixraq iktar mal-istil tal-knisja u li magħha n-nies jistgħu wkoll jorbtu qalbhom.

Fis-sena 2010 fil-Knisja kif ukoll fil-ktieb tal-festa nħarġu żewġ disinji maħduma mill-artisti l-Kavallieri Alfred u ibnu Aaron Camilleri Cauchi u ngħatat l-opportunità sabiex kull min irid seta' jivvota għal-liema disinn jixtieq jara jseħħ. Meta ntgħażel id-disinn inħadem abbozz ċkejken li wkoll ġie espost fil-Knisja Parrokkjali. Din id-darba wkoll ingħatat l-opportunità sabiex min irid seta' jikteb kummenti fuq xi dettalji li setgħu jinbidlu, jiżdiedu jew jitranġaw fil-vara. Fis-sena 2014 P. Raymond Francalanza ġie elett provinċjal u jien intgħażilt bħala l-għaxar Kappillan ta' din il-Parroċċa. Kont diġà bdejt ngħin lil P. Raymond f'dan il-proġett u allura kont diġà naf minn fejn irrid inkompli. Kont naf li quddiemi kelli tliet snin anniversarji importanti.

L-ewwel anniversarju kien fl-2016 meta ġiet iċċelebrata l-450 sena mit-twaqqif tal-Belt Valletta. Fakkarna li, dakinhar li tpoġġiet l-ewwel ġebla tal-Belt Valletta, kien intgħażel P. Spirito Pelo Angosciola, Agostinjan Sqalli, magħruf bħala predikatur mill-aqwa tant li kien ukoll predikatur tal-Ordni ta' San Ġwann. Għalina l-Agostinjani dan huwa unur, li wieħed minn ħutna kellu jkun hu li jsellem għall-ewwel darba fl-istorja lill-Belt Valletta bħala l-Belt tal-Ġentlomi kif fil-fatt baqgħet tissejjaħ. Fil-fatt mal-faċċata tal-Knisja tpoġġiet irħama kommemorattiva. Fis-sena 2017 il-familja

Agostinjana iċċelebrat il-200 anniversarju mit-twaqqif tal-Provinċja Agostinjana Maltija. Kien fil-fatt fl-14 ta' Settembru, xahrejn ilu, li ċċelebrajna dan l-avveniment b'Pontifikal mill-isbaħ ġewwa l-Konkattidral ta' San Ġwann mmexxi mill-Arcisqof ta' Malta, Mons Charles J. Scicluna. It-tielet anniversarju huwa l-50 anniversarju tal-parroċċa Agostinjana Beltija propju fl-1 ta' Frar 2018 li jasal fil-qofol tiegħu fil-festa parrokkjali tas-sena 2018. Għalhekk ħdimna sabiex din il-vara tasal propju f'dawn il-mumenti tant sbieħ u importanti għall-familja tagħna, il-familja Agostinjana. Diversi laqgħat saru mal-artisti li kienu ser jaħdmu fuq il-vara u li kienu bdew jaħdmu fuq mudell *life size* magħmul mit-tafal. Hawn kien hemm iċ-ċans li jsiru xi arranġamenti fil-vara għal darba oħra. Minn hemm inbeda l-proċess fuq l-injam li jieħu ż-żmien u paċenzja kbira speċjalment għall-artist li jrid joħrog l-aqwa xogħol. Nistqarr li ma kienx proċess ħafif għalija speċjalment meta kont xandart diġà data li fiha kellha tasal il-vara u kellna nipposponu iżda kien jaqbel li nistennew ftit iktar għax ix-xogħol li fiha din il-vara tagħmilha waħda mill-isbaħ vari li għandna. Waqt intervista, l-artist il-Kavallier Alfred Camilleri Cauchi qal li din hija vara li kellha ħafna xogħol u ħafna dettall iżda jemmen li ħareg l-aqwa prodott tiegħu.

Il-Ġimgħa 29 ta' Settembru filgħaxija morna l-Fgura sabiex inġibu l-vara lejn il-Belt u malajr deher l-entużjażmu għal din il-vara għax kif wasalna l-Fgura sibna t-triq diġà mimlija bin-nies. Il-kelma ġriet u malajr inġabru erba' dilettanti biex jaraw il-vara. Ovvjament ma naqasx li xħin wasalna fil-knisja ta' San Duminku sibna n-nies jistennew hemm ukoll. Kulħadd qal li hija vara li ssaħħrek warajha u li l-messaġġ tagħha huwa sabiħ immens meta tqabblu mal-vara li kien hemm qabel. Fejn qabel Santu Wistin kien jidher mimli għomor, għajjien, jitħabat jikteb kontra l-ereżija issa deher Wistin frisk, żagħżugħ, b'saħħtu, mimli enerġija, mexxej u l-kitba tiegħu did-darba tidher li kienet miktuba mhux biex jiġġieled l-ereżija iżda biex jigglorifika lil Alla.

L-għada s-Sibt 30 ta' Settembru kellna l-Knisja ta' San Duminku mimlija nies li ħadu sehem ħafna fil-liturġija u nħass kemm kien mument sabiħ, mhux biss minħabba l-vara imma anke għax kien hemm l-għaqda bejn il-parroċċi. Ovvjament il-knisja nfaqgħet f'ċapċip xħin inkixfet il-vara u kienet opportunità sabiħa biex nitkellmu man-nies li ġew jarawha u riedu jsiru jafu iktar fuq Santu Wistin. Iżżanżnet ukoll bandalora maħduma bir-rakkmu li tfakkar il-50 anniversarju mit-twaqqif uffiċjali tal-Kumitat tal-Festa li tul dawn is-snin dejjem ħadem mal-patrijiet tagħna għall-festi li niċċelebraw u li qatt ma kellhom standard jew xi ħaġa tirrappreżentahom. Minħabba f'hekk ħtafna din l-okkażjoni.

Il-Ħadd l-1 ta' Ottubru filgħodu kellna esperjenza sabiħa wkoll. Minn xħin wasalna ħdejn il-monasteru ta' Santa Katarina sal-Knisja Parrokkjali, in-nies imxew ma' Santu Wistin u kulħadd tkellem b'mod pożittiv fuq dak li kien qed jiġri. Matul it-triq il-vara rċeviet mhux inqas minn 27 bukkett minn entitajiet u kumitati diversi. Kif il-vara waslet quddiem il-Knisja Parrokkjali, il-Provinċjal, P. Raymond Francalanza, kixef l-irħam kommemorattiva li tfakkar il-wasla ta' din il-vara. Wara li l-istatwa ġiet imbierka fil-Knisja Parrokkjali tagħna, mill-Provinċjal P. Raymond, ġest sabiħ ħafna kien dak fejn ir-reliġjużi preżenti, kollha bierku huma wkoll din l-vara. Dawn huma mumenti sbieħ għalina lkoll. Għandna kapolavur f'idejna li permezz tiegħu nistgħu nkomplu nżidu mal-evanġelizzazzjoni kulturali fi ħdan il-provinċja tagħna.

P. DEO DEBONO
AGOSTINJAN

MILL-KNISJA TA' SAN MARTIN – BAĦRIJA

ĦIDMA PASTORALI

DIN IL-ĦOLMA SABIĦA TAGĦNA LI DIEĦLA FIR-RABA' SENA TAGĦHA

Jien u bdejt nippjana nikteb dan l-artiklu, moħħi u iktar qalbi, bla ma jrid beda jerġa' jmur b'mod naturali għal nofs is-sena 2014, ftit xhur biss wara li kont sirt Provinċjal, meta kont ħeġġiġt lil ħuti r-reliġjużi tal-Provinċja biex nibdew infittxu post ġdid fejn inservu u naqdu pastoralment. Din kienet għażla li konna ħadna biex inwettqu x-xewqa li kienet espressa fil-Linji ta' Direzzjoni (*Esplorazzjoni ta' forom ġodda ta' preżenzi*) u parzjalment ukoll, biex inkabbru ftit il-'mappa' tagħna bħala Provinċja, fl-isfond li nibdew nesploraw 'territorji' (*mhux biss ġeografiċi*) ġodda li jagħtuna stimolu ġdid. Dan meta nafu kif inhuma xi wħud mill-preżenzi tagħna bħala 'numru', u allura dejjem irridu nibqgħu nkunu dejjem kreattivi f'dan il-qasam biex nibqgħu nwelldu l-ġdid. *M'għandna qatt nieqfu noħolmu*! Bdejna mal-ewwel bil-mixja, u l-kuntatti saru f'temp ta' ftit ġimgħat biss mal-Arċidjoċesi ta' Malta biex effettivament bdejna naħdmu fiż-żona pastorali awtonoma tal-Baħrija. Dejjem niftakar mill-appoġġ li sibna mill-ewwel, kemm mill-Arċisqof Emeritu Mons. Pawlu Cremona OP, u warajh u bl-istess ħeġġa mill-Arċisqof il-ġdid Mons. Charles J. Scicluna.

Minn hemm, kollox hu storja! Fis-6 ta' Diċembru 2014, l-Eċċellenza Tiegħu Mons Charles J Scicluna - sa dak iż-żmien Amministratur Appostoliku *sede vacante* ħareġ id-Digriet li

fih huwa kien qed *"jafda l-kura pastorali tal-Knisja ta' San Martin, il-Baħrija u l-inħawi ta' madwarha li jinsabu fit-territorju tal-Parroċċa ta' San Pawl, ir-Rabat, f'idejn ir-Reverendu Patri Provinċjal pro tempore tal-Patrijiet Agostinjani u tad-delegati tiegħu, ad nutum Ordinarii loci."* L-istess Digriet kien b'hekk ħatar lili bħala r-Rettur il-ġdid tal-Knisja ta' San Martin, il-Baħrija u l-inħawi ta' madwarha. Fis-27 ta' Diċembru 2014 kont ġejt inqaddes l-ewwel darba, biex imbagħad fl-1 ta' Jannar 2015 bdejna din l-esperjenza ġdida flimkien!

Illum jien u sħabi, inħarsu lura b'sodisfazzjon lejn dawn it-tliet snin, għall-fatt kemm l-uċuħ tagħna huma issa magħrufa fil-komunità tal-Baħrija u kif, ftit ftit ħadna l-ispirtu u l-kariżma tagħna qalb din il-popolazzjoni li dejjem qed tikber u għadha fil-maġġoranza tagħha 'żagħżugħa' minħabba l-ammont ta' familji żgħar li bdew jgħixu fiha. Internament, dejjem ngħidu li l-appoġġ u l-imħabba li sibna min-nies tal-post, il-mod pożittiv kif ġejna milqugħa u l-apprezzament kostanti ta' Mons. Arċisqof għandhom ikomplu jagħmlulna kuraġġ għal ħafna snin li għad iridu jiġu. Naturalment hemm tant x'wieħed jesplora iktar fil-post - anke bħala ħidma ta' evanġelizzazzjoni - imma nistgħu ngħidu li ż-żerriegħa tfajnieha, il-proċess u l-'ispazju' (*frażi li jħobb isemmi ta' spiss il-Papa Franġisku*) inbeda, u bl-għajnuna ta' bosta aħwa, l-enerġija kienet u hi qawwija ħafna. Illum bil-għajnuna ta' Alla diġà għaddew kwazi tliet snin u deħlin fir-raba' sena.

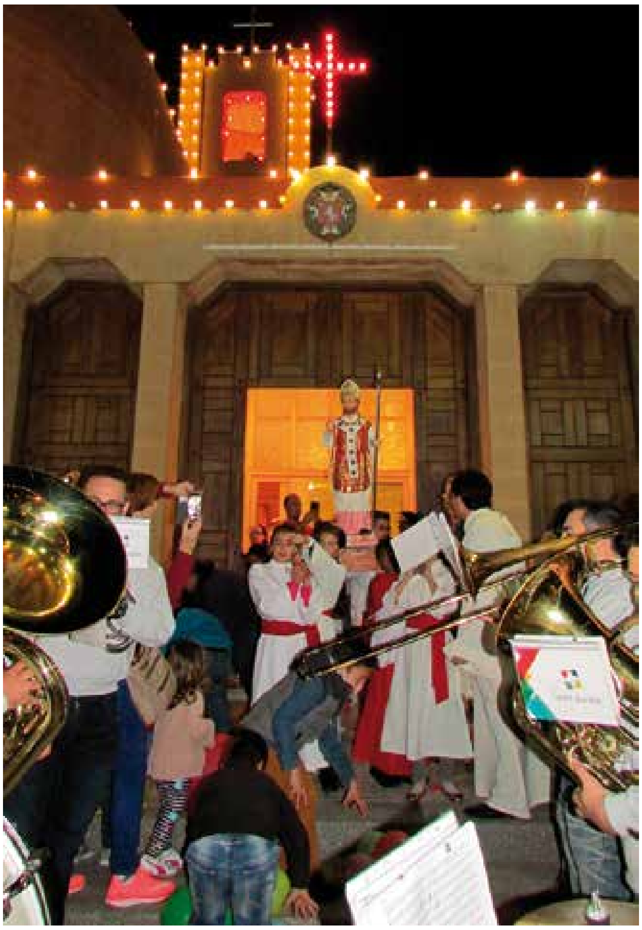

Waqt li f'artikli passati fil-Ħolqa kont diġà ippreżentajt rapport estensiv ta' dak kollu li sar f'dawk is-sentejn rispettivi (*bħala viżjoni u bħala ħidma per se*), għal din id-darba, ħa nipprova nagħmel sintezi ta' dak li komplejna nwettqu flimkien f'din it-tielet sena (2017), anke għax fih hemm il-qlub u l-enerġija tagħna lkoll.

Affarijiet li jien inqishom pożittivi immens u li tant ngħożż f'qalbi:

Mil-lat pastorali nsemmi:

- Il-liturġiji tagħna li dejjem huma mħejjija tajjeb, huma 'friski' u 'ferrieħa, u kollox hu mħejji għalihom sal-anqas dettal biex dak li jkun jista' jesperjenza relazzjoni komda ma' Alla fis-sbuħija u fis-sempliċità.

- L-attenzjoni li nagħtu lil ħutna l-morda fil-komunità tagħna bi żjajjar kull ġimgħa u bl-Ewkarstija fid-djar tagħhom stess. Qed jieħdu ħsieb dan il-ministeru Patri Rafel u diversi ministri stroardinarji tat-tqarbin.

- Kuntent bil-kbir bil-grupp il-ġdid tal-Adolexxenti li bdejna din is-sena – Ottubru 2016 – u li qed jieħdu ħsiebu l-koppja Robert u Ruth Azzopardi. Ilhom sena għaddejjin u bnew ambjent mill-iktar pożittiv, kemm bħala formazzjoni lil dawn l-adolexxenti u d-diversi attivitajiet li qed jagħmluhom.

- Komplejna nipprovdu b'mod volontarju klassijiet ta' formazzjoni nisranija lit-tfal kollha li qed jattendu ċ-ċentru tagħna. Ftit ġieli nirrealizzaw li għandna seba' klassijiet u għaxar persuni li qed jagħtu dan it-tagħlim kull ġimgħa. Minn Ottubru żdiedu ma' dan il-grupp ġeneruż żewġ persuni ġodda oħra.

- Inqis pozittiva u hi għal qalbi immens, l-esperjenza tas-*Summerclub* ta' kull sena – sitt ġimgħat sħaħ ta' attivitajiet, ta' ħbiberiji ġodda u mod tassew ħaj kif tassew jikber iktar is-sens ta' komunità. Meta tqis in-numru sabiħ ta' voluntiera – żgħar u kbar – li jingħaqdu flimkien f'dawn il-ġimgħat biex itellgħu dan kollu b'risq it-tfal, hi xi ħaġa sabiħa immensament u jsir ġid kbir matulha.

- Għandna formazzjoni u informazzjoni li nieħu ħsieb li tkun dejjem *on going* il-ħin kollu permezz tal-*Flimkien* ta' kull xahar, kif ukoll permezz tal-avviżi u mezzi oħra ta' komunikazzjoni bħal FB. Jiġifieri materjal hemm kemm wieħed irid.

- Nara li nagħti attenzjoni personali fil-laqgħat kollha li nagħmel ma' dawk li jkunu se jgħammdu t-tarbija tagħhom u dawk li jkunu se jirċievu xi sagrament partikolari. L-istess jgħodd għal dawk li jkunu għaddejjin minn xi żmien diffiċli (*personali jew familjari*) jew f'mumenti bħal mard jew imwiet ta' familjari għeżiez.

- Il-mod sabiħ kif għat-tielet sena konsekuttiva, erġajna żorna l-familji kollha fil-Baħrija matul ir-Randan 2016

- Kellna għall-ewwel darba ż-żjara ta' Mons Arċisqof fil-Baħrija nhar il-Griżma tal-Isqof tat-23 ta' Ottubru, 2016.

➔ Kuntent ukoll immens bl-inizjattiva ġdida li bdejna minn Ottubru li għadda li ninvolu t-tfal tal-katekiżmu fl-aħħar Ħadd ta' kull xahar, fejn qed janimaw il-quddiesa huma stess b'kant, talb u *mimes*. L-effett ta' dan kollu hu sabiħ immens apparti li magħhom imbagħad, kif nafu, it-tfal 'iġibu' lill-ġenituri u 'l-familji magħhom.

➔ Hemm ukoll diversi inizjattivi pastorali u ta' evanġelizzazzjoni li qed nistenna April 2018 qabel ma jistgħu jkunu varati.

Fuq diversi lati oħra, insemmi:

➔ Is-*Service Team* (Ursola Inguanez, Joan Sammut, Marvic Gauci) li flimkien nikkoordinaw il-ħajja tal-komunità f'diversi laqgħat u ma nafx f'kemm l-email u kuntatti oħra.

➔ Il-grupp tal-għaxar Katekisti tagħna li diġà semmejt li jipprovdu l-formazzjoni nisranija lil tant tfal u adolexxenti sena wara sena.

➔ Il-grupp tal-Abbatini u lil Josette Sammut li minn Ottubru 2017 se tibda tgħin fil-formazzjoni tagħhom.

➔ Il-korijiet tat-tfal u tal-kbar kif ukoll dawk li jieħdu ħsiebhom.

➔ Il-persuni kollha li joffru servizz liturġiku: letturi – animaturi – dawk li jdoqqu, ikantaw, ilestu l-*powerpoints* u jaħdmu t-*timetables*.

➔ Il-persuni li jqarbnu lill-persuni anzjani, lill-morda u dawk li jqarbnu fil-Knisja.

➔ Il-persuni ġenerużi ħafna li fis-skiet u kważi kull ġimgħa jieħdu ħsieb iż-żamma tal-Knisja minn A-Z. Huma persuni li ngħożż ħafna għax vera jingħataw immens biex l-*upkeep* tal-knisja jibqa' sabiħ u nadif kif nafuh ilkoll. Ma' dawn…lil dawk li jgħinu fl-armar tal-knisja (*speċjalment lil Victor li tant jagħti qalbu u ħinu għat-tempju tagħna kif ukoll lil Silvana għall-arranġmenti tal-fjuri f'kull okkażjoni*). L-istess jgħodd għal dawk li jieħdu ħsieb il-Kappella tal-adorazzjoni.

➔ Il-persuni li jorganizzaw il-ħarġiet (*pellegrinaġġi*) ta' kull xahar għal komunità tagħna.

➔ Il-grupp kollu – *diġà aċċennajt għalihom iktar 'il fuq* - ta' ġenituri, voluntieri u adolexxenti mmexxi minn Joan li reġgħu orgnanizzaw b'suċċess is-*Summerclub* 2017 - din diġà hi r-raba' sena - li ntemm bil-*Concert* ta' nhar il-5 ta' Settembru li għadda. Esperjenza qawwija oħra ta' ġid, ta' ħbiberiji ġodda, ta' tagħlim, ta' talenti u ta' ferħ kbir.

➔ Il-persuni li jaħdmu fil-grupp tal-*fundraising*. *Din is-sena kellna ż-żewġ bbqs ta' Lulju u Awwissu, il-Pasta Night ta' Ottubru u l-ikliet li jsiru fi żmien il-Miilied u fl-Għid/Mothers Day. Rajna nies ġodda li għenu f'diversi mumenti li kellna.* Grazzi għal dawn in-nies, qed inkomplu nibnu komunità u ħbiberiji ġodda, waqt li nkomplu naħdmu biex inħallsu l-proġetti tal-knisja tagħna stess.

➔ Il-persuni li din l-aħħar sena reġgħu ħadmu bil-kbir u b'mod professjonali għall-attività tal-Fiera tal-għada tal-festa. Ilkoll nafu x'*revamp* ġdida rġajna tajna lil din l-ikbar attività annwali tagħna sena ilu. Tellajna kollox fl-art ta' ħdejn il-knisja u ppruvajna nduru ma' diversi *touches* ġodda. Sena ilu u qed nittamaw li hekk nerġgħu nagħmlu, ħloqna dawn l-*items* kollha: (a) Record nazzjonali tal-ikbar borża ta' San Martin 'il fuq minn nofs tunellata li ntrefgħet minn *crane; (b)Fiera b'ħafna premjijiet fosthom ġugarelli, affarijiet tad-dar, xorb, hampers flimkien ma' vouchers għall-ħrief, fniek, dundjani u tiġieġ; (c)* Wirjiet ta' fniek mir-*Rabbit Club* u oħra ta' sriedaq; (d) Tisjir ta' qastan tradizzjonali fuq il-ħatab bin-nar; (e) *Stalls* ta' artiġġjanat Malti; (f) Ikel u nbid

tradizzjonali Malti; (g) *Farm* b'annimali differenti; (h) *Kids area b'bouncing castle, trampolini* u ferrovija; (i) *Stage* b'kantanti u talent lokali; (j) *Coffee area* ħdejn il-knisja; (k) Bejgħ ta' pjanti; (l) Xiri tal-borża tradizzjonali ta' San Martin; (m) Wirja ta' Ikoni reliġjużi fil-Kappella l-antika ta' San Martin; u (n) kellna l-attrazzjoni ġdida oħra ta' 'San Martin' li filgħodu (*bħala Suldat*) u filgħaxija (*bħala Isqof*) li jdur fit-toroq tal-Baħrija u jqassam boroż żgħar lit-tfal u lill-persuni anzjani. Sena ilu kulħadd kien l-istess kelma dwar l-eluf ta' nies li rnexxielna nerġgħu nattiraw lejn il-Baħrija. Nittamaw li nkomplu nibnu fuq dan il-*momentum*:

➔ Il-persuni li jieħdu ħsieb gruppi partikolari: Felix -*Scouts*; Grazielle –*Żgħażagħ (dan il-grupp illum waqaf għax il-ftit żgħażagħ li kien hemm ma setgħux ikomplu jattendu minħabba commitments li għandhom ta' studju jew ta' xogħol)*, Fr David - *Lectio Divina,* Ruth u Robert – *Adolexxenti.*

➔ Il-persuni li kull xahar – sajf u xitwa, xemx u xita - jieħdu ħsieb it-tqassim tar-rivista '*Flimkien*' fid-djar kollha tal-Baħrija. Kif nafu, fl-erba' paġni tan-nofs, ikun hemm kull darba l-*insert* tagħna tal-Baħrija. Ftit abbli jafu, li l-*Flimkien* li jasal fi djarna *b'xejn*, fil-verità qed inħallsu għalih aħna bħala komunità u għalhekk tajjeb li napprezawh u ngħozzuh iktar. Fuq kollox għax hu mezz ta' kuntatt u ta' formazzjoni wkoll.

➔ Il-persuni kollha li kull darba li nistaqsihom xi ħaġa..tarahom ġejjin mill-ewwel jagħtu daqqa t'id...*il-lista tal-bżonnijiet taf tkun kbira mhux ħażin:* żebgħa, sound, ġarr ta' affarijiet, min joffrilna post fejn niltaqgħu, xogħol tal-id, manutenzjoni eċċ

➔ Ma rridx ninsa nsemmi l-inizjattiva ġdida li bdejna fil-Baħrija fl-ewwel ġimgħa ta' Lulju 2017, li hi l-attività *Read with Me* - mezz kif fit-tfal iż-żgħar titrawwem imħabba lejn il-ktieb. L-etajiet tal-gruppi huma minn 0 sa 3 snin (*Read With Me/Aqra Miegħi*), minn 4 sa 6 snin (*Magic of Stories/Seħer l-Istejjer*) u minn 7 sa 9 snin (*The Pleasure of Reading/ Gost il-Qari*). Daħlet għal din l-inizjattiva Mrs Claudia Cini li hi *Reading Support Animator* u ta' dan nixtieq nirringrazzjaha f'isimna lkoll.

Proġetti 'fiżiċi' li għamilna u li fadlilna nkomplu nagħmlu:

Dak li seħħ diġà:

➔ Qabelxejn, dwar affarijiet interni li għamilna fil-knisja bħala tiswija, xogħlijiet ġodda u affarijiet li għandhom x'jaqsmu ma' *decor'*intern wieħed jista' jara l-ktejjeb tal-Festi 2015 & 2016 fejn wieħed isib imniżżel fid-dettal kulma seħħ. Bħala zieda nista' però nsemmi l-proġett ta' *speakers* li għamilna mal-faċċata għal attivitajiet li jkollna u biex ikomplu joħolqu atmosfera ta' mużika u sfond meta nkunu flimkien f'mumenti speċjali.

➔ Iż-żewġ proġetti kbar – *bħala volum u spejjeż* - li lestejna dawn l-aħħar xhur kienu prinċipalment tnejn: (a) L-ewwel kien **il-proġett tas-sistema tal-qniepen** li lestejna f'Ottubru 2016. Dan laħħaq is-somma ta' €7,377 (*Vat included*). U hekk stajna nibdew ingawdu melodija sabiħa fil-ġrajjiet kollha tal-komunità tagħna u xi ħaġa li kompliet tagħti 'viżibilità lill-Knisja tagħna. (b) It-tieni proġett fil-verità nistgħu ngħidu li '*daħal minn taħt ir-riħ'* kien **il-proġett tal-kalamiti tal-Knisja.***(Lightning protection system & Surge protection system*). Tiftakru, kif eżattament kont se nibda naħseb għall-proġett taz-zuntier – *li fil-verità hi iktar ċinta li hemm bżonn issir minħabba security* - tfaċċat il-problema tal-kalamiti tal-Knisja. Il-Knisja tal-Baħrija minn kemm ilha li nbniet, *qatt* ma kellha sistema ta' kalamiti u kif

żgur taf hi esposta ħafna. Minn kemm ilhom li tneħħew l-arbli fil-widien xhur ilu, il-problema kibret iktar. F'Settembru tas-sena li għaddiet, għaddejna minn problema kbira meta b'sajjetta nħarqet il-*motherboard* tal-qniepen, tas-*sound* u prattikament is-sistema tad-dawl kollu tal-knisja. Spiza oħra! Ġara l-istess f'ruxxmata djar tal-Baħrija. Dan kien fisser għalina li f'dak l-istadju, il-proġett taz-zuntier kellu jkun temporanjament *shelved* u naħsbu għal dan il-proġett. Għamilna studji ta' x'hemm bżonn isir, ġibt persuni tekniċi biex tawna l-pariri u mbagħad bdejt infittex l-istejjem. Li kelli f'idejja bil-kitba biex nuri kien tal-*MCE Limited* għax tawni l-istima bil-miktub. L-istudju u l-istima tal-MCE li tkopri il-*Lightning protection system* kienet ta' (€7750 excluding VAT) waqt li dik tas-*Surge protection System kienet* (€1650 excluding VAT). Il-proġett kollu lestejnieh sa Mejju 2017. B'kollox l-ammont – *VAT inkluż* – l-ispiza jiġifieri kienet ta' €11.092. Din l-ispiża wasalna fl-aħħar pagamenti tagħha u qed nittamaw li sa Diċembru nifduha kollha wkoll bil-għajnuna ta' Alla. Hu 'proġett' li bħal qisu ma 'jidhirx'..imma nafu li b'hekk serraħna rasna sew għas-snin li ġejjin.

Dak li jmiss isir fix-xhur u snin li ġejjin:

- L-ewwel proġett li jmiss issa mal-bidu ta' sena 2018, hu li issa ngħaddu għall-**proġett taz-zuntier** (*li konna ħallejna shelved meta nqalgħet il-biċċa tal-kalamiti!*) Jien bdejt il-kuntatti mal-Periti *MC2 Architects* nhar il-Ħamis 30 ta' Marzu 2017 fejn saru l-ewwel tħejjijiet. Il-Perit responsabbli huwa l-Perit Michael Camilleri. F'Lulju l-pjanti tlestew kollha u ntbagħtu l-Mepa. Hlas s'issa kien ta' €758. Il-proċess quddiem il-Mepa ħa xi 4/5 xhur u l-permess għadu kif inħareġ kollu fit-totalità tiegħu fl-ewwel jiem ta' Novembru, u hekk, il-ħsieb hu li nkunu nistgħu nibdewh mal-bidu tas-sena l-ġdida. Dan il-proġett, iktar milli għal xi raġuni estetika – anke jekk hemm bżonnu wkoll - qed nagħmluh prinċipalment bħala protezzjoni għat-tfal. Se jsir *railing* ukoll għall-persuni anzjani. Nemmen li dan kif illestuh, minħabba li se joffri s-sigurtà meħtieġa, ħa jagħlaq ukoll estestitikament b'mod pulit lill-Knisja tagħna, li kif inhi llum tidher li mhux kompluta.

- Affarijiet oħra li għandi f'qalbi li nixtieq li nkomplu mbagħad fil-futur, huma (a) iċ-ċinta tal-gallerija tal-Knisja minn ġewwa; (b) il-Kappella tas-Sagrament li trid issir fuq l-istess stil ta' kif inhi l-knisja llum u tkun wkoll *prayer area* ta' ġabra; (c) ir-restawr/tindif tax-xbieha tal-Madonna ta' Fatima li għandna fuq l-presbiterju kif ukoll tal-Kurċifiss sabiħ u antik li għandna fil-Kappella tas-Sagrament. (d) Nara wkoll li jistgħu jsiru żewġ 'pitturi' oħra li jikkumplimentaw il-pittura tat-titular fiż-żewġ spazji (*qishom kaxex*) li hemm fuq il-fetħiet interni ta' fuq il-kappella tas-Sagrament u ta' fuq is-sagristija... fejn bħalissa hemm biss kliem/*stickers* tal-*plastic*! Naturalment hemm imbagħad trufijiet oħra li jibqgħu dejjem *on going*... eż għandna l-bieb ta' barra tal-Knisja li jrid jerġa' jitqaxxar u jsir sew (*stima li tawna hi ta' €2000 – li tinkludi it-tliet bibien flimkien mal-bieb u l-purtelli tad-dar tal-faċċata*). Forsi dan ikun loġiku li nagħmluh eżatt meta ntemmu iz-zuntier! Hemm ukoll ċerti affarijiet prattiċi oħra, tipo li nibdlu l-fannijiet kollha tal-knisja għax qdiemu u huma bla saħħa - diġà bdejna nibdlu ftit minn dan is-sajf - u minn jaf fil-futur għadx insibu mezzi oħra biex 'inkessħu' iktar l-knisja tagħna li fix-xhur tas-sajf hi letteralment forn!

- Insomma jien, 'ħolm' u xewqat, speċjalment fejn jidħlu inizjattivi ta' evanġelizzazzjoni ġdida li nistgħu nesperimentaw f'din il-komunità tal-Baħrija - kieku għandi mhux ħażin (il-problema tkun biss li dawn ma jħallukx torqod sew mal-lejl)...issa naraw bil-għajnuna ta' Alla x'jiġri s-sena d-dieħla April 2018, meta aħna l-patrijiet jkollna l-Kapitlu Provinċjali Ordinarju...però jien min-naħa tiegħi, jekk inkun naf se nkompli naqdi f'din il-komunità għas-snin li ġejjin u l-Mulej ikompli jtina s-saħħa...nara li ma sħabi kollha nibqa' naħdem żgur bil-qalb u bil-ferħ... ħalli ftit ftit nagħmlu dawn ukoll.

PATRI RAYMOND AGOSTINJAN
RETTUR TAL-KNISJA TA' SAN MARTIN

MIS-SEGRETARJAT TAL-MISSJONIJIET AGOSTINJANI

ESPERJENZA LI TAGĦTIK LURA IKTAR MILLI TAGĦTI INTI

Meta tħares lura u tara dak kollu li ltqajna miegħu matul il-ġimgħat li qattajna fil-villaġġ ta' Mapinhane ġewwa l-Możambik, issibha diffiċli min fejn ħa tibda tirrakkonta l-ġrajjiet kollha li ltqajna magħhom. Jiena kont parti mill-grupp Amigos, li flimkien ma' ħames żgħażagħ oħra; P. Mario bħala direttur tas-segretarjat missjonijiet Agostinjani u P. Alberto, Agostinjan minn Spanja, offrejna mill-ħin tagħna biex inkunu nistgħu nagħtu ftit għajnuna lil min hu l-iktar fil-bżonn u li m'għandux lanqas l-iktar affarijiet neċessarji biex jgħix.

Il-vjaġġ tagħna ġewwa dan il-kontinent kbir tal-Afrika beda bil-wasla tagħna fl-ajruport ta' Maputo, il-belt kapitali tal-Możambik, li tinsab in-naħa t'isfel tal-pajjiż. Minn hemm bdejna traġitt twil ta' tnax-il siegħa bil-karozza għar-raħal ta' Mapinhane li fih konna ħa nkunu qed noqogħdu, li jinsab ftit iżjed minn 650km fit-Tramuntana ta' Maputo. Mal-wasla tagħna sibna lill-komunità kollha tistenniena u laqgħuna b'ħafna ferħ u entużjażmu kbir. Il-komunità kienet magħmula minn ħames sorijiet u tmien żgħażagħ aspiranti li qed jippreparaw irwieħhom biex jidħlu fil-ħajja konsagrata. Ma' din l-istess komunità jgħixu ukoll ħamest itfal li l-età tagħhom tvarja bejn is-sitt snin u l-għaxar snin, kollha bi stejjer differenti li spiċċaw jgħixu mas-sorijiet minħabba diffikulajiet diffiċli

ħafna li kienu jgħixu fihom qabel, probabilment ħafna minnhom kieku m'għadhomx magħna llum.

L-għan ta' din l-esperjenza kienet li ngħinu kemm b'xogħol manwali kif ukoll għajnuna soċjali fuq difersi livelli differenti. Parti mix-xogħol ewlieni tagħna kien jinkludi l-bini tal-*palhotas*. Din hija post jew għarix fejn dawn in-nies jgħixu mibnija b'materjal sempliċi ħafna u naturali; qasab tal-bamboo, zkuk tas-siġar u għeruq tal-istess siġra tal-qasab li jintuża biex jintrabtu z-zkuk flimkien. Dawn il-*palhotas* jibnuhom f'post qalb is-siġar fejn l-art hija kollha ħamrija u servizz tal-elettriku ma jasalx. Fi triqitna lejn il-post fejn inkunu ħa nibnu din il-*palhota* konna naraw nies, ħafna minnhom nisa u tfal iġorru bramel jew laned tal-ilma. Dawn iridu jimxi għal diversi metri fejn hemm pompa li taħdem bl-idejn biex minnha jtellgħu l-ilma biex isajru, jinħaslu u għal kull ħaġa oħra li jkollhom bżonn. Matul il-ġimgħat li għamilna f'Mapnihane rnexxielna nibnu tlieta minn dawn il-*palhotas* għal dawk in-nies li ma kellhomx saqaf fejn jgħixu u wisq inqas flus jew riżorsi biex ikunu jistgħu jibnu waħda huma.

Ma jistax jonqos it-tfal, li kienu jiġu jaraw din il-*palhota* tieħu l-forma bil-mod filwaqt li aħna konna nqassmulhom xi ħelu u ġugarelli żgħar li għalihom kienu jfissru ħafna u li qatt ma kienu raw bħalhom. Konna nisimgħuhom jgħajtu "*boneco, boneco*", bil-Portugiż li tfisser ġugarell.

Tant kienu japprezzaw dan il-ġest li matul il-ġranet ta' wara, kienu jerġgħu jiġu ħdejna u kollha jkunu b'dak il-ġugarell f'idejhom. Apparti mill-bini tal-*palhotas*, konna nqattgħu ħin ukoll ngħinu fil-manutenzjoni tal-iskola sekondarja mmexxija mis-sorijiet Agostinjani missjunarji tal-Brażil. Għamilna xogħol ta' żebgħa fil-parti amministrattiva kollha tal-iskola, inkluż il-kmamar tal-għalliema u żbajna ukoll parti żgħira mill-iskola primarja.

Minbarra x-xogħol manwali li għamilna għall-komunità ta' Mapinhane u għat-tfal tal-iskola, kien hemm diversi sitwazzjonijiet oħra li ltqajna magħhom li għallmuna ħafna u ħallew marka ġo fina. Nhar ta' Ħadd konna mmorru l-knisja u niċċelebraw il-quddies mal-kappillan u l-kumplament tal-komunità tal-post. Hawn iltqajna mal-kultura Afrikana li kif nafu tinkludi ħafna kant u żfin fejn smajna diversi kant bid-djalett Afrikan tal-post - Ishitswa, akkumpanjat miż-żfin, kollox fis-sempliċità tiegħu. Hija ukoll tradizzjoni tal-post li mistednin li jkunu qed iżuru dan ir-raħal jiġu ppreżentati lin-nies u għalhekk fl-ewwel Ħadd li konna hemm, il-kappillan, ppreżentana lin-nies fl-aħħar tal-quddiesa u lkoll ħassejna li n-nies laqgħuna tajjeb ħafna. Dan komplejt ikkonfermajtu ftit ġranet wara meta darba minnhom kont miexi fit-triq sejjer lejn iċ-ċentru fejn hemm suq żgħir u waqt li kont miexi kien hemm wieħed li għajjatli b'ismi. Kont diġà nħsadt li xi ħadd waqaf ikellimni, iktar u iktar meta sejjaħli b'ismi. Dan ir-raġel, Armando, introduċa ruħu u qalli li ftakarni mill-knisja meta l-kappillan introduċiena lin-nies. Bi ftit diffikultà minħabba l-lingwa, qbadna konverżazzjoni bejnietna bil-Portugiż u staqsieni għall-kumplament

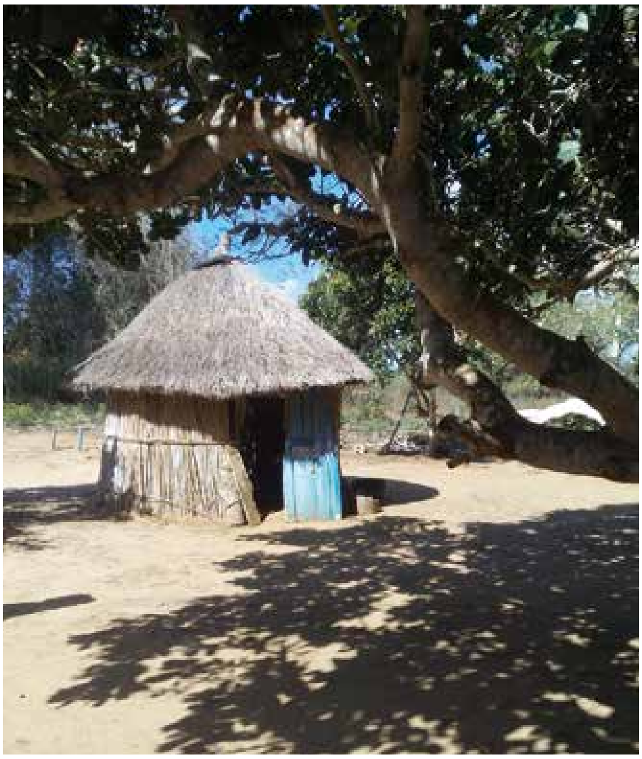

tal-grupp tal-Maltin u dwar ix-xogħol li konna qegħdin nagħmlu. Qalli wkoll li kien qed jistudja l-Ingliż, xi ħaġa mhux daqshekk faċli imma ammirajtu xħin beda jipprova jkellimni bl-Ingliż bil-kliem li kien tgħallem. Min hawn indunajt kemm in-nies laqgħuna tajjeb u kemm japprezzaw ix-xogħol li konna qed nagħmlu magħhom. Imma dan ma kienx biżżejjed għax kull filgħodu fi triqitna għax-xogħol biex nibnu il-*palhotas*, Armando kien ikun fit-triq qrib iċ-ċentru tar-raħal u kuljum kien jgħajjatli u jxejjirli. Dawn huma sitwazzjonijiet żgħar u jaf jidhru insinifikanti imma li ħallew timbru qawwi f'qalbi u f'moħħi. Bħal dawn hemm iktar okkażjonijiet li ltqajna magħhom kemm individwali kif ukoll bħala grupp li b'diversi modi għallmuna kif tħares lejn il-valur tal-ħajja b'mod iżjed pożittiv. Għallmuna ukoll napprezzaw il-ħajja sempliċi u nikkomunikaw man-nies ta' madwarna wiċċ imb'wiċċ mingħajr ma nintilfu fil-mezzi teknoloġiċi li jnessuna mid-dinja ta' madwarna.

Is-sorijiet missjunarji jagħmlu wkoll xogħol soċjali f'dan ir-raħal. Din il-ħidma soċjali tinkludi fost l-oħrajn għajnuna lill-ommijiet li għadhom qed irabbu tfal żgħar. Kull nhar ta' Sibt, gruppi differenti ta' ommijiet kienu jiġu f'binja apposta fejn hemmhekk jitqassam ħalib tat-trabi u ftit dqiq tal-*mandioca* (pjanta li tikber ħafna fil-Możambik), bħala għajnuna lil dawn l-ommijiet biex it-tfal jikbru b'saħħithom fin-nuqqas ta' kwalità ta' ħajja li aħna mdorrijin fiha. Dawn l-ommijiet kienu jimxu kilometri sħaħ bit-trabi marbutin magħhom biex jiġu jiġbru ftit ħalib u dqiq biex jgħixu huma u t-tfal tagħhom. Hawn rajna b'mod ċar il-livell li fih jgħixu dawn in-nies li mingħajr ma jafu ma jistgħux jagħżlu ħajja aħjar.

Iż-żmien li qattajna f'dan il-villaġġ, aħna konna ta' għajnuna għal dawn in-nies, kemm fuq livell materjali kif ukoll fuq livell soċjali favur it-tkabbir u l-iżvilupp ta' din is-soċjetà. Ridna nkunu parti mit-tagħlim tat-tfal li jattendu l-iskola billi pprovdejna parti mill-manutenzjoni tal-istess skola mmexxija mis-sorijiet. Min-naħa l-oħra, dan l-istess żmien għenna nifhmu l-impatt tal-faqar fuq il-mentalità tan-nies u l-livell li fih jgħixu li ma jħallilhomx ħafna għażliet biex jgħixu ħajja komda. Fuq kollox din l-esperjenza tħalli effett pożittiv fuq kull individwu li diffiċli tesprimih bil-kitba jew bil-kliem imma li tibqa' ġġorru miegħek fil-ħajja, esperjenza li tagħtik lura iktar milli tagħti inti.

ANTOINE CAMILLERI

MID-DJARJU TAL-PROVINĊJA

RENOVAZZJONI TAL-VOTI - FRA. ANTONIO RAFAEL MAGALHÃES DA CUNHA - BRAŻILJAN

MID-DJARJU TAL-PROVINĊJA
PATRI LUĊJAN BORG - 50 SENA SAĊERDOT

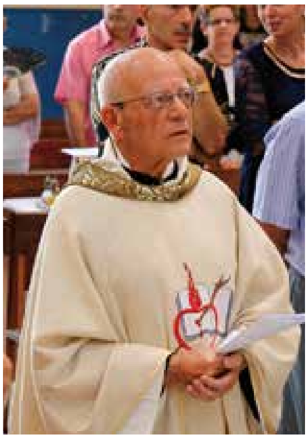

GHAL
DEJJEM

Fr. Lucjan
Borg OSA
50 Sena Sacerdot

MID-DJARJU TAL-PROVINĊJA

ĊELEBRAZZJONI TAL-200 SENA MIT-TWAQQIF TAL-PROVINĊJA AGOSTINJANA F'MALTA - 14-09-2017

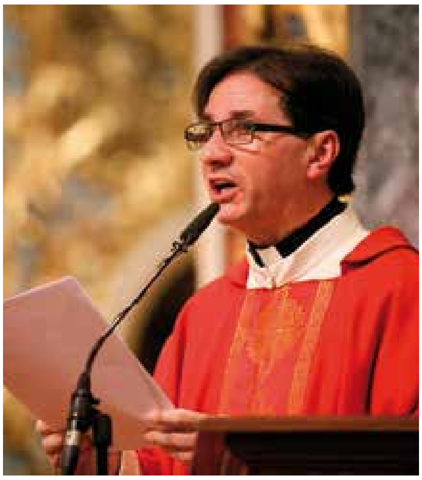

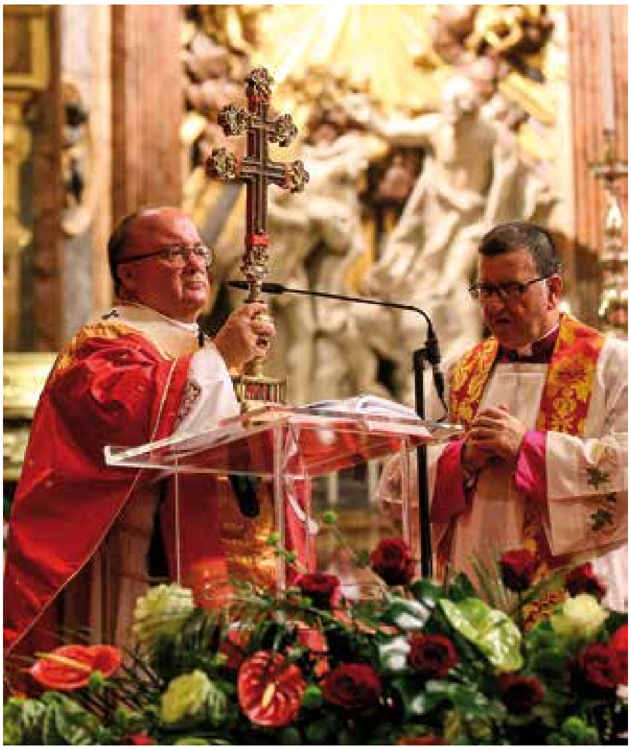

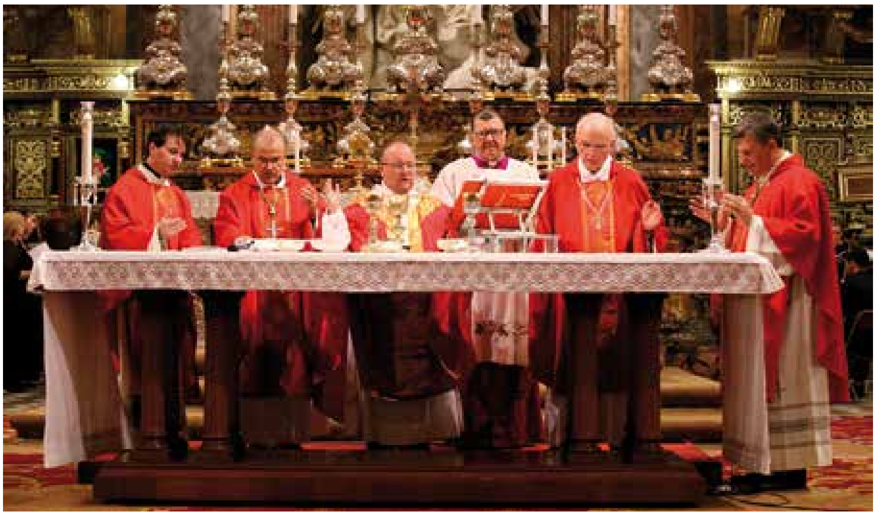

200 Sena Provinċja

ŻJARA MIN-NUNZJU APPOSTOLIKU LILL-KOMUNITÀ TAR-RABAT

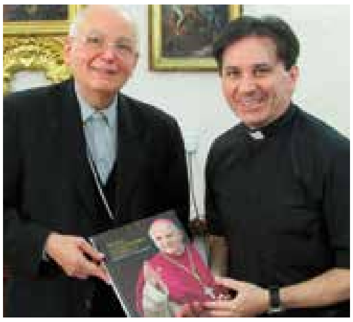

NITOLBU GĦALL-MEJTIN ĦUTNA R-RELIĠJUŻI AGOSTINJANI

MID-DJARJU TAL-PROVINĊJA
IRTIR ANNWALI – IT-TIENI GRUPP

ST.AUGUSTINE'S
NEW YEAR'S EVE PARTY
2018
OPEN BAR ALL NIGHT - DELICIOUS FINGER FOOD
DJ SPINNING ALL NIGHT LONG
ON THE 31ST DECEMBER 2017
@ 8PM - ST AUGUSTINE HALL, VALLETTA
ADULTS€40 I UNDER 16 FREE
Book now on vallettanye@gmail.com or 79061368

7 DECEMBER 2017
CHRISTMAS
CAROL
Concert
7PM
ST MONICA CHOIR
FREE
ENTRANCE
MUSIC AND READINGS
ST MARK'S CHURCH RABAT
IN AID OF THE RESTORATION PROJECTS AT ST MARK'S PRIORY
DRINKS AND MINCED-PIES AT THE AUGUSTINIAN CLOISTER
ENCOUNTERS WITH CULTURE
AUGUSTINIANCLOISTER@GMAIL.COM
WWW.AUGUSTINIANCLOISTER.ORG
79061945
AN EVENT NOT TO BE MISSED
CLOISTER